

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő: EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 783. Kiadóhivatal 708.

A kedvtelések kiegyezése.

Írta: Mezei Ernő.

Szegény magyar miniszterek, nekik aligha ütött be a fürdőzés. Bécs van mindig a gyomrukban és azt a bizonyos *klauzula-csuzt*, mit nyár elején *Ischben* szoktak szerezni, hosszú nyári kurákkal sem sikerül alaposan kiheverniök. Ime meg kell térniök Dánosból, Karlsbadból, Tátrafüredről, hogy a régen kész „kiegyezést” végre is elkészítsék, amit nyár elején bevégeztek, nyár végén újra kezdjék. Így mondván, paradoxonnak hangzik, pedig az osztrák-magyar kiegyezéseknek állandó természetrajzához tartozik ez az ellenmondás is.

Mikor kész egy osztrák-magyar kiegyezés? Igazában soha, miként ezt magán a 67-iki alapegyezésen is oly jól kitapasztaltuk, amelyet az egyezkedő felek kétféle szöveggel és kétféle értelemben kötöttek meg. De ha csak úgy vesszük is a „készséget”, hogy a kiegyezési megállapodások a törvény erejét és érvényét nyerjék, akkor is bonyolult, kiszámíthatatlan, véget nem érő procedurának tetszhetik ez. A Bánffy-Badeni kiegyezés is, a Széll-Körber kiegyezés is, amelyeket oly nehéz vajadások előztek meg és mégis parlamenti napvilágra sem jutva, mint elvetélt magzatok kerültek a földbe, riasztó tanúságot tesznek arról, hogy a kormányoknak teljesen befejezett munkája is nagyon gyarló biztosság a kiegyezési javaslatok törvénynyé válására.

A mostani kiegyezésről azonban a közkeletű híresztelések után azt kellene hinni, hogy már a kormányok tárgyalásainak rejtelmes útján ha nem is akad fenn, de még mindig vészes örvények között szédeleg. Ahogy a nyári szünetre a tárgyalásokat abbahagyták, igazán remek megkülönböztetéssel adták tudunkra, hogy a kiegyezés *kész*, de még nem *perfekt*. Kicsi vagy nagy-e ez a különbség, ki mondja meg? Kemény diókat kell-e még törniök, vagy csak lyukas mogyorókat? Nem kételkedünk abban, hogy a magyar miniszterek nyári üdüléseik közben szerezhettek annyi friss izomerőt, hogy még egy utolsó lödítással tetőnek gördítsék a szizifuszi követ. De vajjon le nem gurul-e megint, az az igazi kérdés.

A magyar kormány nyilván úgy szeretné, hogy a nehéz zalkudozási munkát mai eredménye szerint teljesen bevégeztetnek, az engedelmények és ellenengedelmények mérlegét valahára lezártak lehessen tekinteni. Hogy diplomáciai műszóval fejezzük ki magunkat, a magyar kormány „szaturálnak érzi magát”. Nem mintha ez a kiegyezés a nemzetnek nagy előnyököt biztosítana, oh még csak az sem, mintha tulságos áldozatokkal nem fizetnők meg. De Wekerlének is, Kossuthnak is, mindegyiküknek sikerült a maga kedvencz eszméjét, a maga külön virtusát és becsvágyát befoglalniok. Szép kiegyezés mindenestre nekik az olyan, melyben az ő egyéni „liebhábereiknek” is fészket rakhattak, megérdemel az az ő

szemökben minden „pretium affectio-nist” a nemzet bőréből. És bizonyára különös elégtétel az nekik, hogy különböző természetű passzióikat oly teljes összhangzásba hozhatták.

Wekerle az erős gyakorlati elme, a leleményes pénzügyi talentum persze a kiegyezés kiköltésénél is arra nézett, hogy aranytojásokhoz lehet-e jutnia. Ő neki vezéreszméje a fogyasztási adók különválasztása volt. Nem éppen azért, hogy az ország önrendelkezésének terét kiszélesítse, hiszen nem sikerült a külön fogyasztási vámvonal felállítását kivívnia. De ugylátszik elért annyit, hogy az elkülönített kezelés révén régi tervét: a fogyasztási adóknak fölemelését és jobb kihasználását végrehajthassa. Az ő finanszier érveke csak a közjóvedelmek fokozásában kereste személyes diadalát és a kiegyezés legfőbb értékét, noha ezt csak a szegényebb néposztályok mindennapi szükségleteinek oly újabb megterhelésével lehet elérnie, amely korunk legáltalánosabb szociális követeléseibe ütközik bele. Ám ez a gyakorlati passzió. Egészen más lélek él a mi kereskedelmi miniszterünkben. Veleszületet költői hajlamainál fogva Kossuth Ferencz a szó varázslatában kereste a legfőbb vívmányt. Igaz nem oly módon, ahogy valaha Kossuth Lajos fejtette ki a nyelv bővölését, de mégis egészen olyan értelemben, ahogy Schiller a német költő megénekelte a föld felosztását, amely-nél a költőnek csak egy hang, egy képzet, egy álom jut osztályrészül. Kossuth

A toronycsucs-aranyozó.

Írta: Palágyi Lajos.

(Utánnomás lílos.)

Hálátlan mesterséget választott Jób. Ellenállhatatlan hajlam üzte, hogy rozsdás, kopott, vagy fakó tárgyakat csillogó mezbe vonjon. Mint aranyozó, csakhamar igen magasra vitte — a legmagasabb toronytetők keresztjeinek, gombjainak és kakasainak megaranyozásáig. De bármily emelkedett színvonalra jutott, a magasba is vele jöttek gondjai. Az aranyozó iparág terén valami pangás támadt. Tán az egyetemes gazdasági válság okozta, vagy az aranyozók, fényezők és mázolók különleges válsága, — annyi bizonyos, hogy az emberek semmit sem kívántak bearanyoztatni. Lehet különben, hogy a toronycsucsok már mind be voltak aranyozva, — lehet, hogy a vallásos kegyelet gyöngült s az emberek már a szentek szobrainak glóriáit nem kívánták fényességben látni, — lehet, hogy az aranyozók száma emelkedett tulságosan s a tultermelés hatott ki rombolón a nemzetközi és hazai fényező piacra... de bármily volt a válság oka, tény, hogy Jób, midőn a csucoralfalvi új templom-torony tetejéről szertenezett a tájon, lehangoltan sutogta:

— Ez az utolsó és legmagasabb stáció. Innen nincs tovább.

Igazá volt a derék fényezőnek. A merre nézett az Alföld sik határán, emelkedésre tér nem kínálkozott. A szomszéd Füzeslak. Kákátöve és

Cserepalja községek templom-tornyai csillogva, vakítva emlékeztették, hogy minden égi törekvésnek határa van. A nagyvilágon e kívül nincsen számára toronycsucs. Bevonta hát művét az utolsó mázzal, leszállt a földre s miután a presbytérium érdeműs fejétől bérét fölvetve, bucsut intett a kalászszal ékes rónatájának.

Irjuk-e le, mily színtelen napokra virradt Jób? Mint váltát fel az arany-korszakot előbb a nickel, majd a bronz- s a réz, végül a csiszolatlan kő-korszak, amely vándorlásai közben párnákkal kínálta? Nem. Ne irjuk le, hanem értünk vele a bujdosások utolsó állomásához, az aszfalt-korszakhoz, midőn a székesfőváros tornyai és kupolái közt sétálgatott, fényezetlen csúcsokat keresgélve. De hiába keresett munkát, Budapesten minden kiemelkedő pont már arany-diszben ékeskedett. Csak egyszer, egyetlen egyszer talált némi keresetet. Ó-Buda egyik tiszteleire méltó veterán egyesületénél, ahol egy parádé akalmára több kardot, egy pléhtáblát s egy honfiumi zászlónyél végét kellett aranyba vonnia.

Jób lehangoltan gondolt egy felvidéki kis városkára, ahol neje és két kicsi gyermeke egy szegény rokon házában már türelmetlenül várta a családfentartó jó híreit és tartalmas küldeményeit. De bizony Jób nem küldhetett semmit, csak járt a székesfőváros belső- és külső utcáin s maga is várta a jó sors küldeményét. S a jó sors, mely az aranyozó ipart nem hagyhatja el, még egyszer utoljára gondoskodott arról, hogy — ugyan nem keresetet — de annál szebb feladatot juttasson neki. A Pupos-

hegy-utca 43. számú házból egy foglalkozás nélküli lámpa-gyújtogató nejét készülték temetni, midőn Jób arra haladva megdöbbenéssel látta, hogy a dísztelen koporsón és fakeszten semmi felírás sem ékeskedik. Az aranyozó ipartestület tagjai általában érzelmesek és nagylelkűek, Jób meg különösen áldozatkész volt. Nem, azt ő nem engedheti, hogy a lámpagyújtogató minden írás és jelzés nélkül térjen ama tulsó hazába? Hiszen így föl sem ismerik, elő sem szólíthatják majdan, ha az itélet hasonója feltámadásra hív. Mindjárt ajánlkozott, hogy utolsó készletével díjtalanul fölékesíti a koporsót.

Ragyogtak és tündököltek az aranybetűk s az egybegyűlt gyászoló sokaság áhitattal és büszkeséggel szemlélte Jób munkáját. A volt lámpagyújtogató sógorával, egy nyugalmazott távirat-kihordóval oda lépett Jóbhoz s kezét szorongatta. Együtt mentek a temetőbe s utközben a táviratkihordó hálája jelétől egy — kitűnő tanácsot adott Jóbnek. Menjen a Kikerics-utczába, ott van „A foglalkozás nélküliek nemzetközi világlapjának” szerkesztősége és kiadóhivatala, amely egy faczér aranyozót is munkához juttathat. Elavult mód az, utcáról utcára járnai, — a modern kor haladott technikai vívmánya a faczér közvélemény számára is gondoskodott gyors és tökéletes sajtószolgáltatásról.

A Kikerics-utczában hatalmas négyemeletes palota, jelezte hogy a társulás mily nagyszerű eredményekre képes. Óriási czimtáblát hirdették a negyedik emelettől a földszintig.

Ferencznek minden hevülete odairányult, hogy ha változatlanul fenmarad is a régi vámközösség, nevezzük „szövetség” helyett szerződésnek, ami muzsikális füleknek bizonyára kedvesebben hangzik. És mikor így a kiegyezés dolgában Wekerle Kossuthal, a realista számítás a költői illúzióval összhangzásba jutottak, mennyire bizhattak abban, hogy munkájuknak talán nagyon is fogyatékos érdemi tartalmát a külső bájak aranyfátyolával teszik ajánlatosabbá.

Beck Vladimir ur pedig kezdettől láthatóan méltányolta a magyar államférfiak nemes kedvteléseit. Ő neki nem volt kifogása sem a „szerződés” muzsikája ellen, sem az ellen, hogy a magyar fogyasztók állá fölkopják. Dehogy is ellenezte, csak éppen élt a jó alkalommal, hogy a pretium affectionist vasalja be rajtuk. Miért hát még mindig, óh nagy ég, ez az aggodalmas kétség és gyötrelmes tépelődés, vajjon megvan-e már a megegyezés a kormányok között? Avagy tán Beck ur bőséges ebédjeiről is hátra van a fekete leves? Hány „fogásból” áll a nagy komplexus? Bizony baj van, mert itt üti fel magát az osztrák passzió és kedvtelés is. Csakhogy ez nem egyéni „Liebberei”, hanem százados politikai hagyomány és megrögzött tömeggyűlölség. Az ő passziójuk, hogy bennünket minden módon kizsákmányoljanak, minden alkalommal megszarolhassanak. Kvótaemelés kellene nekik, szintugy a bankközösség fentartása, politikai és pénzügyi szolgásgunknak egyszersmindenkorra való biztosítása. Ezt orditozzák egyhangulag az osztrák pártok és folyik rá az összes osztrák népek nyála. Hajh erre megnehezül Wekerle könnyű keze is és elhal Kossuth Ferencz finom zenei érzékenységére.

A politika világából.

— Megkezdődik a politikai élet. —

Budapest, szeptember 4.

Bár az országgyűlés csak a jövő hónap tizedikén kezd meg ismét munkásságát, a politika nyári szünete már véget ért és ismét megkezdődik a politikai élet. A politikusok közül számosan már Budapesten vannak, a kormány tagjai is visszatérnek e hét folyamán a fővárosba. Wekerle Sándor miniszterelnök már holnap Budapesten lesz, azután pedig néhány nap múlva megérkeznek nyári pihenésükből a többi miniszterek is.

A kiegyezési tárgyalások.

Az első minisztertanácsot a kormány a nyári szünet után — mint már jelentettük — hétfőn, szeptember 9-én tartja. Ez a tanácskozás a folyó ügyeken kívül a kiegyezéssel fog foglalkozni, mert a magyar kormány a kiegyezési tárgyalásokat vezető tagjai már a jövő héten Bécsbe utaznak a hat hét óta szünetelő tárgyalások folytatására. A tárgyalást e hónap 11-én kezdik, bár más jelentés szerint a kiegyezési ügyek újabb tárgyalásának napját még nem állapították meg; báró Beck, osztrák miniszterelnök csak tegnap este ért haza s holnapután fog javaslatot tenni Wekerle miniszterelnöknek a tárgyalás folytatására nézve.

Az osztrák kormánynak is minisztertanácsa lesz a jövő hétfőn Bécsben. Ott fogják végleges formába önteni a magyar kormány elé terjesztendő álláspontjukat.

Kormánykörökből eredő hírek szerint mindkét kormány törekvése az, hogy a tárgyalásokat ezután már véglegesen befejezzék. Eppen ezért több napra tervezik a magyar miniszterek bécsi utjukat. A magyar kormány tagjai közül Wekerle, Kossuth és Darányi miniszterek fognak Bécsbe utazni Sztérényi, Popovics és Mezössy államtitkárok, valamint a szakelődök kíséretében. Kétségtelen, hogy a legközelebbi kiegyezési tárgyalásokon újra végigmennek az egész anyagon, mielőtt a már kész megállapodásokat véglegesítik. Már a legutóbbi tárgyalásokon létrejött a megegyezés a vám- és kereskedelmi szerződés tekintetében, melylyel a kormányok a Magyarország és Ausztria közti gazdasági viszonyt 1917-ig rendezni kívánják. A vasúti

kérdések ellentéteit is sikerült kiegyenlíteni és megegyeztek a kormányok a fogyasztási adók dolgában is, itt csak a cukor-surtaxe ügyét hagyva függőben, mivel a multkori tárgyalások idején a brüsszeli czukoregyezmény megújítása még nem volt eldöntve. Megállapodtak a kormányok az állategészségügyi rendszert és a függőben levő adóügyek körül is, eőt a sokat vitatott magyar blokk ügyével is tisztába jöttek. Mindezekben a kérdésekben a még megoldásra váró kisebb nehézségek nem olyan természetűek, hogy a megegyezés meghiusulására kellene számítani. Mindezekről már ismételtelen irtunk és mindig hozzátettük, hogy osztrák kormány mindezeket a megállapodásokat csak a bankszabadság meghosszabbítása és a kvóta fölemelése esetében hajlandó véglegesen elfogadni.

Bécsből táviratozzák nekünk: A Zeit estilapja közli, hogy a kereskedelmi szerződéses tárgyalások Bécsben szeptember 11-én vagy 12-én kezdődnek és valószínűleg öt napig fognak tartani. A tárgyalások megkezdése előtt ugy Bécsben, mint Budapesten is minisztertanács lesz, majd mind a két miniszterelnök kihallgatásra fog jelentkezni. A királynak élénk vágya hogy a kiegyezés mielőbb létrejöhön. Vajjon a két miniszterelnök abban a helyzetben lesz-e, hogy e részben örvendetes jelentést tehessen az uralkodónak, majd elváljak.

Költségvetés, indemnitás, delegáció.

A minisztertanácsban fogják megállapítani a jövő évi költségvetést is, azonban ugyanakkor elhatározzák majd — mint megirtuk — hogy a költségvetést csak a kiegyezési javaslatok elintézése után terjesztik a képviselőház elé. E helyett első sorban három hónapos indemnitás és a tendes ujonczjutalék megszavazását kéri a parlamenttől, mert egy hosszabb költségvetési vita esetleg lehetetlenné teheti a kiegyezési javaslatoknak még ebben az esztenbőben való elintézését és a kvóta megállapítását. Ezeket tartja a kormány az országgyűlés legsürgősebb munkáinak és a többi törvényjavaslatok, azok is, amelyek már a Ház asztalán vannak, csak ezek és a költségvetés elintézése után kerülnek majd napirendre. Ez a sürgősség az oka annak is, hogy a delegációk, amelyeket novemberben hívna majd össze Bécsbe, szintén csak provizoriumot fognak adni a közös minisztereknek és a rendes közös

A KIS FACZÉR

A foglalkozásnélküliek nemzetközi világlapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

Biztos állások. Gyors hivatászerzés. Rögtöni alkalmazás. Minden szakmabeli faczér azonnali elhelyezése. Országos központ. Nemzetközi összeköttetések. Világforgalom. Évenként 237,429 állás-üresedés. Helyi telefon 45-13. Városközi és nemzetközi telefon. Kábelösszeköttetések. Csekk-számla. Saját palota. Állásnélküliek védegyete. Olcsó biztosítás faczérág ellen. Foglalkozásnélküliek élelmezési szövetkezése. Olcsó lakáselhelyezések.

Jutányos! Jutányos! Jutányos!

Jób ámulva szemlélte a modern humanizmus és technika csodáját. A palotába lépett, amelynek bejáratából hosszú, széles korlát vezetett a nagy előcsarnokba. Csak egyenkint, sorjában, liba-léptekben lehetett az igazgató ur elé jutni, úgy tolongott az állástalan emberiség e Mekka-felé. Végre ott állt egy nagy kánya-orru, duzzadt ajku férfi előtt, akinek félarcza hosszabb volt a másik felénél, fél szeme meg görbébb a másik felénél. Az igazgató ur be sem várta Jób óhajának nyilvánítását, csak nyújtotta feléje „A kis faczér” cz. lap egy példányát.

— 90 fillér.

Jób kikereste zsebeiből utolsó fillereit.

— Csak gyorsan, gyorsan. Más is vár. Fillérekkel szegényebben, de reményekkel

gazdagabban távozott Jób s a legközelebbi utcásarkon a kitűnő újság olvasásába mélyedt. Mennyi állás! istenem, hát van-e ennyi állás a világon! Szemei kápráziak. Hiszen minden állás üres, csak talán a miniszteri székek vannak betöltve, azok is bizonyára csak ideiglenesen. Valósággal hajtvadászatot rendeznek alkalmas emberek után és sehogysem tudnak találni. Tizenegy bankdirektort, huszonhárom irodafőnököt, 77 műszaki vezetőt, 89 gyárigazgatót, sürgősen keresnek. S hány főkönyvelőt, főraktárnokot, depó-vezetőt, főpénztárnokot, főszámvevőt. Jertek takarékpénztári üzletvezetők, keskenyvágyú varúti üzem-szakértők, gőzmalom-intézők, főurak mellé való titkárok, fürdő-kaszinó titkárok, jogtanácsosok, főlevelezők, főerdészek, pinzemesterek, fejlesztészek, jószágigazgatók, főkulcsárok, vadászesterek, erdőmérnökök, folyamfelügyelők, bánya- és malomfőmérnökök, főszerkesztők, kiadóhivatali főnökök, termesterek, főmolnárak, gondnokok, gőzeke-főgépészek, palotafelügyelők, rendőrkapitányok s ti is igazgató-tanárok.

Végül rátalált az aranyozókra is. Nem kevesebb, mint 17 toronycsucs-aranyozót keresnek, rögtöni fölmászásra! Jób, Jób, hogy te azt nem is sejtetted! Faczéron lényegtél s ime mint te a munkát, úgy kerestél a munka téged!

Némi csalódást csak az okozott Jóbnak, hogy elkésve érkezett. Az állásokat csak nemrég — épp egy fél év előtt — töltötték be. A nagy sietésben ugyanis Jób a „Kis faczér”-nak egy régi számát kapta. De hát a nemes czélzatu vállalat örökéletű, új és új számai jelennek meg s kaphatók most is, a jövőben is, az élő s a még születendő nemzedékek javára.

Ujra ott járt a Kikerics-utcában. Megtudta, hogy ha legújabb lapszámot akar, a „futó vendégek” terméből az „állandó faczérok” ügyosztályába kell lépni. Ott egy fakó arcú kis pupos főnök fogadta s legelőször is egy negyedévi előfizetési összeget kívánt. A nemzetközi világlap ugyanis igen helyesen csak törzsvendégeit részesítette a legújabb lapszámokban. Méltányos is, hogy az előfizetők törzskara nagyobb kedvezményben részesüljön, mint az egyes lapszám kősa vevője.

Jób belátta ezt s mindjárt sietett kedves szerszámaival, valamint fölösleges ruhaneműit eladni s a világlapra előfizetni. Csak ugy dagadt keble, midőn a Világlap egy hatalmas könyvébe irták. Ime be van iktatva. Benne van a sorban. Belekerült a belső szentélybe. Immár a 23,748-ik. S nem csak előfizető, hanem tagja az állásnélküliek védegyetének is. Sőt biztosította magát a faczérág ellen, részvényese a helynélküliek élelmezési szövetkezetének. S ha ugy kívánja, csekély napi utánfizetéssel lakáselhelyezésben is részesül. Bizonyára mind e jótékonyági részesedés okozza, hogy a Világlap előfizetési díja aránylag nagyobb más hasonló vállalatoknál. De hát ez magától értődik.

A kitűnően szerkesztett vállalat második ügyosztálya egyébként a megrendelt lapszámok nagyrésztét egyszerre adta át Jób barátunknak. Ebben is kitűnik, mily előrelátó „A kis faczér.” Más ósdi lapok a jövő heti, vagy jövő havi példányokat csak a jövő héten vagy hónapban szolgáltatják ki. A Világlapnál előre dolgoznak s készen tartják a jövőt.

Jób sugárzó szemmel olvasta a 49 aranyozó-állásról való hirdetést s mindjárt irt nevének, hogy most már biztos a jövője, ké-

költségvetést csak a jövő évben tartandó folytatósági ülészekben fogják elintézni.

A horvátok lázadása.

Lesz azonban ennek a minisztertanácsnak még egy nagyon fontos tárgya: a horvátok lázadása. Rakodczay Sándor horvát bán a minisztertanácsnak ezen a részén jelen lesz és ekkor fogják elhatározni, hogy végre is mit csináljanak a horvátokkal. A bán már a legközelebbi napokban Budapestre érkezik, hogy a budapesti kormánykörökkel közvetlen érintkezésbe lépjen. Az „Agrar Tagblatt” szerint Rakodczay bánnak a nemzeti párttal folytatott tanácskozásai eddigéért nem vezettek eredményre, mert a nemzeti párt garanciákat akar arra nézve, hogy a koalícióval való megegyezés esetén nem fog ismét mellőztetni, amint az Pejasevich bán alatt történt, amidőn a horvát-szerb koalíció többségre jutott.

Egy újságíró előtt különben Josipovich Géza horvát miniszter a vasutak pragmatikájának életbeléptetése alkalmából nyilatkozott a horvát ügyekről.

Arra a kérdésre, hogy a vasuti alkalmazottak rendtartásáról és pragmatikájáról szóló miniszteri rendeletben foglalt módosítások, nevezetesen a horvát nyelv tudásának kiterjesztése a hatóságokkal való érintkezésben és a magyar nyelvnek csupán minősítési kellékké való lefokozása a horvátoknak tett újabb engedelmények-e, a miniszter így felelt:

— Nem, hanem csupán az 1868. évi XXX. törvények alapján eszközölt precízebb kifejezések. Az 1868. évi XXX. törvények szerint ugyanis Horvátországban az államnyelv horvát, tehát a hatóságok nyelve is a horvát, míg Magyarországon a hivatalos nyelv a magyar. Már most a vasut közös intézmény és így kellett kiegyenlíteni a két államnyelv közötti különbséget, hogy a horvát hatóságokkal az államvasuti alkalmazott tudjon horvátul érintkezni. Ami a magyar nyelvnek, mint minősítési kelléknek való feltüntetését illeti, hát ez természetes, mert ez csakis minősítési kellék lehet. Az államvasutak magánüzem s mint ilyen, maga határozza meg, hogy alkalmazottait milyen nyelvtudást kívánjon meg. Itt nem lehet közjogi kellék a magyar nyelv tudása.

— Reméli-e excellenziád, hogy a precízebb

szüljön fel Pestre a kis aranyosokkal. S e bizalom nem is volt egészen hiábavaló. Tetemesen közelebb jutott álma megvalósuláshoz s csaknem megkapta a kinálkozó állások bármelyikét. Mindenütt csak egy-két nappal később el. De csodálatos, hogy elkésett, holott türeményes gyorsasággal járta be a főváros utcáit. Nem is értette volna a dolgot, ha nem tudta volna, hogy a faczér aranyozók általában gyorslábúak, szeretik társaikat, ha nem is a munkában, de legalább a munka elvállalásában megelőzni.

— Új lapszámokért kell mennem, gondolja Jób s hajnalban kell a Kikerics-utcáit látogatást megtennem.

A második ügyosztály főnöke nyájasan fogadta, de mindjárt a harmadik ügyosztályhoz utasította.

— Ne csodálkozzék, kedves barátom, szól a harmadik főnök, a „leggyorsabb ügyek” fürge, vöröshajú intézője, ha eddig nem sikerült teljes eredményre jutnia. Ön kissé járattlan s a modern technika vívmányait még nem ismeri. Pedig tudnia kellene, hogy van világ lapunknak egy „gyorsított kiadása”, ugyszólván röp-példánya. Ez olyan, mint a szentélyek szentélye. Csak a legbeavatottabbak juthatnak oda. Ha egy állás megüresedik, nyomban külön gyorsírtetés jelen meg róla, amely külön félévi előfizetési áron kapható meg. Aki ezt megveszi, persze, hogy megelőzi azt, aki csak az egész „Kis faczér” veszi meg. Ön, kedves barátom, remélem be fogja látni, hogy ilyen előzetes, csakis az ön számára készülő külön kiadásu, gyors-példány ára drágább a rendes példányoknál.

Jóbnak ezt be kellett látnia. S be kellett látnia azt is, hogy van még ennél is hathatósab

szövegezésnek elnevezett ezen újabb módosítások a horvát koalíciót békére hangolja?

— Erre nem tudok határozottan felelni. Lehet, hogy igen, lehet, hogy nem. Az bizonyos, hogy a rendelet szigorúan az 1868. évi XXX. t.-cz. rendelkezéseinek szemmel tartásával készült.

— Általában milyenek a békekilátások?

— Akárhogy állnak is a dolgok, *őszre biztosan remélem a békét.* A háboru elvégre nem tarthat örökké. Békének is kell lennie. Ha szükség lesz a békére, aminthogy őszre lesz is szükség, hiszem, hogy meg fogjuk tudni csinálni. Találunk majd rá eszközöket és módokat.

Míg a kormány még mindig így reméli a békét, Zágrábból egyre jelentik, hogy a koalíció sok mennyire hirdetik a harcot. Így Zágorác István képviselő vasárnap tartotta beszámolóját Velika-Goricán. Beszédében rendkívül heves támadásokat intézett a magyar kormány ellen. Ismerte a horvátok küzdelmét a magyar parlamentben és azt mondta, hogy a horvátok soha se lesznek magyar alattvalók. Horvátország pedig soha se lesz magyar provincia. Zágorác szerint a közel jövőben nehéz idők fognak következni Horvátországra és valószínű, hogy a nemzeti küzdelem vezéreinek börtön és szenvedés lesz a jutalmuk.

Az általános választói jog.

Az első minisztertanácsban azonban szóba fog kerülni a legégetőbb sürgősségű kérdés: az általános választói jog dolga is. A belügyminisztériumban már annyira befejezték ennek a korszakalkotó nagy munkának előkészítését, hogy Andrássy Gyula már az *összehívandó ankét* idejéig elérkezettnek látja. A jövő év január havában, amikor a delegációk második és tulajdonképeni ülészeke miatt a képviselőház ülései amugy is el lesznek napolva, fog megtörténni ez a nagyjelentőségű politikai esemény. Ehhez fogja összehívni gróf Andrássy belügyminiszter ezt az ankétet, hogy megvitassa a választói jog reformjának törvénytervezetét. Az ankét tárgyalásai néhány hétig fognak tartani, mert meghívják az összes szakértőket és a törvényhatóságok képviselőit is. A tárgyalások folyamán a nagy gonddal és hazafias körültekintéssel előkészített törvénytervezetet alaposan megvitadják és a tanácskozások eredménye alapján a belügyminisztériumban a tervezetet újra átdolgozzák.

A választói jog reformja több törvényjavaslat-

ut az aranyozó állásokhoz. Ilyen ut például a hirdetés, az egyszerű vagy a többszöri. De czélszerűbb a többszöri. A hirdetések között is czélszerűbb az, amely nagy kövér betűkkel jelen meg s állandóan az aranyozókról szóló rovat élét foglalja el. S be kellett látnia Jóbnek még azt is, hogy nemcsak aranyozó állásra lehet pályázni, hanem más rovatokban irodaszolgái, levélhordói, villamos kalauzi, rendőri, portási s hasonló, biztos állásokra. S hogy minden rovat élén külön is lehet hirdetni. S hogy a Világlap kiváló vezetősége nem csak közli a munka-keresők hirdetményeit, de jutányos, jutányos külön árakon maga is közben jár pártfogoltjai érdekében. S ha már Jób ennyit belátott, azt is be kellett még látnia, hogy mindehöz kedves neje némi hozzájárulása, egy s más holmi eladása, a jóra való rokonság áldozatkészsége kívánatik.

De mindezekért megvan a fényes kárpótlása. Még nem aranyoz, de reménye nőttön. Egyre közelebb jut a czélhoz. Családja immár mellette van, a főváros szép és nagy utcáin. Még az időjárás is kedvez. Az időjósok szép ősz és enyhe telet helyeznek kilátásba. A kíváncsiok folytán egyre apad a munkakeresők száma s a mesterek és vállalkozók majd csak keresnek aranyozókat. A nemzetközi s hazai aranyozó piacz pangása sem tarthat soká. Új eleven élet kezd látketni. Még van Jób sápadt kis feleségének némi holmija is. Egy-két jószívű néni és bácsi is akad. A Világlap is még áll és virul. Van hát remény... A jövő ködén át toronytetők csucsai, gombjai, keresztjei integetnek biztatón. Mily boldogan fogja ő azokat bearanyozni!

ból áll, amelyeket, különösen a választókerületek új beosztásáról szólót, a törvényhatóságoknak is megküldik, hogy azok a maguk specziális viszonyaiknak megfelelően véleményüket nyilváníthassák. Ezeket a munkálatokat, valamint a törvénytervezet átdolgozását aztán annyira sietteti a belügyi kormány, hogy a nagyfontosságú reform legkésőbbben jövő esztendő őszén a parlament elé kerülhessen.

A pártélet.

A politikai élet kezdetét jelenti a pártok körhelyiségeinek megélénkülése is. Különösen a függetlenségi pártkörben van már élénk élet. A párt tagjai már nagy számban időznek a fővárosban és mind sürűbben keresik föl a párt Erzsébet-köruti klubhelyiségét, ahol élénk eszmecsereket folytatnak a nyári szünet folyamán fölmerült politikai kérdések fölött.

A párt tagjai között különösen nagy elkeseledést keltett az a körülmény, hogy a Kossuth-nóta miatt még mindig folytatja a hadvezetőség az üldözéseket. Ma este rendkívül volt a felháborodás, amikor arra terelődött a beszéd sora, hogy Szegeden Balázs Istvánt, a 46-ik gyalogezred hadnagyát lefokozták, mert egy olyan társaságban mulatott, amelynek egyik tagja elhuzatta a czigánynyal a Kossuth-nótát. A képviselők elkeseredetten bírálták a „nemzeti” kormány hihetetlen közönyét és gyöngeségét, amelylyel eltűri, hogy az osztrák katonai körök ily gyalázatos módon folytassák a magyar nemzetnek minduntalan való arczülletését. A pártkörben ma este határozottan beszéltek arról, hogy ebben a tárgyban közvetlenül a Ház összeülése után interpellációt intézzenek a kormányhoz és a legerélyesebben fogják követelni az elégtételt. Nagy viharra van kilátás, ha a kormány a választ halogatná, vagy ha az nem lenne teljesen elégtét.

Nagy érdeklődéssel tárgyalták azt a hírt is, hogy a három radikális szerb képviselő, névszerint Manojlovits János, Musiczky Döme és Mirksits Jásó legközelebb kilép a nemzetiségi pártból és belép a függetlenségi pártba. A negyedik szerb nemzetiségi képviselő dr. Polit Mihály, akit nem radikális, hanem liberális programmal választottak meg, nem hagyja ott nemzetiségi elvbarátait. A szerb radikális képviselőknek a függetlenségi pártba való belépését, amely örvendétes dotog, épp oly magától értetődőnek is találták. A három szerb anyanyelvű képviselő eddigi parlamenti szereplése folyamán is bizonyos rokonszenvet tanusított a függetlenségi eszmék és törekvések iránt. A magyar állam vagy nyelv iránt soha támadást nem intéztek és csak momentán politikai szükségből ültek a Maniuk és Hodzsák társaságában, amelynek most végleg hátat fordítanak.

Az agrár program.

A pécsi országos gazdakongresszus ma megállapította az agrár-programot. Mailáth József gróf nagyjelentőségű előadást tartott az agrár-programról s előadása végén határozati javaslatba foglalta össze azt a tizennégy pontot, mely a magyar agráriusok politikai, gazdasági és kulturális törekvéseit fejezi ki. gróf Mailáth József kifejtette, hogy meggyőződése szerint nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozó osztály, de az egész nemzet jövőjének a kérdése, az agrárprogram az az út, amely az egész nemzet boldogulása felé visz. Az agráreszméknek át kell hatniok az egész közéletet s éppen ezért meg kell ragadni minden alkalmat az eszmék tisztázására, hogy megjelölhessük a helyet, mely őket a modern gazdasági és társadalmi élet forrongásában az ellentétes vagy hasonló törekvések között megilleti és megvalósulásokért fokozott erővel és összetartással küzdünk tovább, mert ezzel hazánk és nemzetünk jövőjét szolgáljuk. Megállapítja, hogy az agrárizmus a gazdasági és szociális törekvések összessége, melyek sok tekintetben új irányt jelölnek meg a gazdasági életben. Az agrártörekvések igazi természete sehol nem jutott oly tisztán kifejezésre, mint éppen Magyarországon. Legfőbb célja ennek a gróf Károlyi Sándor által megalapozott

agrárizmusnak, hogy közgazdasági téren újból érvényre jusson a tisztesség és hogy néplink számára biztosítsuk a megélhetést. Nem osztályérdek, lebeg szeme előtt ennek az agrárizmusnak, hanem az egész társadalom érdeke.

Az agrár közönség élénk helyesléssel fogadta gróf *Majláth* előadását és a programterveket. Egyhangulag el is fogadták — az általános szavazati jogra vonatkozó pont kivételével. Nem értjük a magyar gazdáknak ezt az állásfoglalását és nem tudjuk megmagyarázni, hogy a magyar gazdaközönség, amely mindig gerince volt a nemzetnek és mindig az első harc-vonalban küzdött a népjogokért és a nemzet szabadságáért: — most a jogok kiterjesztése ellen foglalt állást. Ugy véljük, hogy ennek a megnyilatkozásnak nem lesz sokáig hatása és a magyar gazdaközönség is befogja látni, hogy azt a hatalmas és természetes mozgalmat, amely az általános választói jogért indult meg, nem lehet elfojtani.

Budapest, szeptember 4.

Gróf Batthyány Tivadar a díjnokok helyzetéről.

Az Országos Díjnokszövetségnek augusztus 20-án tartott országos nagygyűlésén a szövetség védnöke, gróf *Batthyány Tivadar* nem vehetett részt, mint-hogy orvosa nem engedte meg, hogy karlsbadi kuráját félbeszakítsa. Gróf *Batthyány Tivadar* a szövetség elnökségéhez meleg hangú levelet intézett, amelyben kimentette magát távolmaradásáért és részletesen kifejtette a díjnokkérdésben elfoglalt álláspontját.

Meggyőződésem — mondja a levélben — hogy a díjnokok mai helyzete tarthatatlan és a törvényhozásnak nemsokára foglalkoznia kell a díjnokok ügyének gyökeres reformálásával. Igaz ugyan, hogy a ma érvényben levő díjnoktörvény korábbi állapotokkal szemben némi haladást jelentett és igaz az is, hogy a jelenlegi kormány valamelyest javított a díjnokok helyzetén, ámde mindez csak időleges javítás és korántsem oldja meg a díjnokkérdést. A törvényhozás radikális reformjára van szükség, amely nézetem szerint a következő főbb pontokra kell, hogy kiterjedjen:

1. A díjnokoknak elsősorban megadni politikai jogukat, hogy az ország ügyeinek intézésében résztvehessenek és az állam többi nagykoru, vagyis önrendelkezési joggal bíró polgáiraival egyenjogúak legyenek. Ezt az új választási törvény fogja biztosítani. 2. Sürgősen szükséges a tisztviselői pragmatika megalkotása, amelynek hatáskörét a díjnokokra is ki kívánám terjeszteni. 3. Amíg az egész díjnokrendszer teljesen át nem reformálják, törekednünk kell arra, hogy a díjnokok méltányos, a mai néhez megélhetési viszonyokhoz mért napidíjban részesüljenek. 4. A mai díjnokrendszer helyett a segédintézményt kell behozni, amint azt már Ausztria meg is valósította. Ez a végcél, amelyre törekednünk kell a melynek elérése érdekében szükséges a díjnokokat együttes akcióra szervezni.

Gróf *Batthyány Tivadar* hangsúlyozza végül annak szükségét, hogy a díjnokok az állami díjnokok országos szövetségében tömörüljenek. Hazafias lelkesedés, törvénytisztelet, fegyelem, a tulzások elkerülése a kérelmek terén: ha ezeket az irányelveket mindig szem előtt tartja a szövetség, akkor a siker biztosra vehető. En, mint a szövetség ez idő szerinti védnöke — írja végezetül — kötelességszerűleg részt fogok venni ezen-tul is munkásságukban az önök érdekei előmozdítása és igazai kivívása érdekében.

Gróf *Batthyány Tivadar* a mai napon a következő táviratot kapta:

A díjnokok országos szövetségének szegedi csoportja ma tartott közgyűléséből mély tisztelettel üdvözi Nagyméltóságodat a díjnokok helyzetének javítására folytatott küzdelmeihez továbbí kegyes pártfogását kéri a csoport nevében *Órhalmy József* elnök.

A képviselőház küldöttségét. Szilágyi Dezső emlékszóbrának szeptember 8-iki leleplezési ünnepélyén a Ház elnöksége nevében *Náday Lajos* al-elnök fog megjelenni. Szeptember 15-én a pusztaszeri országos Árpád-emléknapon *Justh Gyula*, a Ház elnöke fogja a képviselőház küldöttségét vezetni.

Szterényi szabadsága. *Szterényi József* kereskedelmi államtitkár e hónap 18-án kezdi meg szabadságát és nem korábban, mint egyes lapok írták, mert szeptember 10-én Bécsben lesz a kiegyezési tárgyalásokon.

Politikai hangulatok.

I. Indokolások.

A vakáció politikai az előtérbe toluó nagyfontosságú kérdésekben úgy, ahogy, de valamennyire már tájékozódást tudtak szerezni. És hovatovább mindinkább tisztázottan látják, hogy a kormány minő kívánalmakkal fog a pártokhoz fordulni. Ugyanis a politikai manőverekben még nem léptették életbe azt a reformot, amit a katonai gyakorlatoknál akarnak megcsinálni s a sajtó itt még szolgálhat tájékoztatással afelől, hogy a politikai kérdések minő stádiumba jutottak. Sőt a sajtó nemcsak informál, hanem a politikai pártok helyett ugyszólván tanácskozik, vitatkozik, véleményeket közöl, argumentumoknak és hangulatnyilvánításoknak teret nyit, módot szolgáltat. Ezenkívül számos kérdésben egyenesen azért szólaltatják meg a sajtót, hogy a vélemények kialakulásából tanulást és utmutatást szerezhessenek. Így aztán nem csak azt láthatjuk, hogy mit terveznek, de részben megállapíthatjuk, hogy a tervek megvalósítására minő kilátások vannak.

Nincs értelme a közönséget hiu reménykedéssel kecsgetetni. Például a kiegyezés dolgában. Nincs értelme abban bizni, hogy a pártok tagjai a legnagyobb gonddal áttanulmányozzák, megvizsgálják apróra a kiegyezést, annak minden részletét, valamennyi tételét, s ha azt tapasztalják, hogy ez a kiegyezés érdekeinknek nem felel meg, akkor nemcsak hogy meg nem szavazzák, hanem megakadályozzák a mások által történő megszavazást is. Legeleinte szó sem volt a kiegyezésről. Nem volt szó arról, hogy amikor a függetlenségi párt legfőbb program-pontjában az önálló vámterülettel többségben van, akkor a közönséget fentartó kiegyezés megszavazását tegyék a parlament feladatává. Mi változás következett be, hogy most már legtermészetesebbnek tartják, hogy a kiegyezés a parlament elé kerül. Tanácskoztak felőle. Eleinte azzal kecsgettek, hogy jobb kiegyezést csinálnak, mint az eddigi volt és mert a külállamokat kötött kereskedelmi szerződések miatt Ausztriától egyelőre nem lehet elszakadni, indokolás gyanánt emlegették, hogy helyesebb dolog jobb kiegyezést csinálni, mint a statusquónál maradni és hogy a lényeg helyett lesz formaszövetség helyett szerződés, de a külfölddel szemben szövetség jeleggel. E legutolsó kérdéssel aztán elnyomták a többit, a lényegest, szöcsaták és sajtócsaták Ausztriában egy kis kabinet váltózással kapcsolatosan keletkeztek a körül, hogy vajlon sikerül-e a szerződés czímet megszerezni. S a fegyverek csörgése közt diadalkiáltások hallatszóitak. Tehát sikerült. Mi sikerült? Vivmány? Mi az? Az sikerült, hogy aztán a két kormány vigan tanácskozhatott a kiegyezésről a nélkül, hogy a magyar parlament, melyben a függetlenségi párt van többségben, tiltakozott volna. Lefelé azt a felfogást hirdették, hogy olyan parlamenttel, mely a maga teljességében kormányával együtt a nemzetre támaszkodik, többet lehet kivívni, több előnyt lehet szerezni Ausztriától, mint hogyha a kiegyezést függőben hagynók a jövődől részére, amikor esetleg megint aképpen alakulhatna a helyzet, hogy a többség nem csupán a nemzet szolgálatában állana, hanem Ausztriával paktálna. Fent viszont szorították a magyar kormányt a kiegyezés létrehozására azzal a czélzattal, hogy az ilyen kormány, melynek nincs ellenzéke, többet vihet ki, többet szerezhet — nekik. S a

közvélemény nem volt elég erős, hogy e helyzetben az egyedül tragikus következményt, mint követelményt érvényesítse, tudniillik azt, hogy ha a kormány és a parlament erős, hogy ha a nemzetből való, hogy ha a nemzet igazi jogait képviseli, akkor az erőit az önálló vámterület létesítésére kell felhasználni, mert nem a kiegyezésre, hanem az önálló vámterület létesítésére érvényes az az indokolás, hogy akkor kell megcsinálni, amikor a pártok együtt vannak és nem elhalasztani, amíg úgy fordulhat a helyzet, hogy másfajta többség keletkezik, olyan fajta, amelyik abszolúte nem törődik az önálló vámterülettel. És bizony az a minősítés, amit a koalíció részére Bécsben állítottak ki, hogy tudniillik ettől lehet várni az Ausztria érdekében lévő kiegyezést, kitünő bizonyítvány osztrák szempontból, de elégtelen, de a szekundák szekundája, magyar szempontból. Késő ébredés lesz az őszszel, késő az igazságok feléledése, a mostani kiegyezési tárgyalások az önálló vámterület Mohácsát jelentik.

Kik fogják a kiegyezés részleteit vizsgálni a törvényjavaslatokban, melyek majd csak akkor jutnak nyilvánosságra, amikor egészen elkészítve, rubrikázva s formába öntve a parlament elé kerülnek? Hisz a kormánynak mindenekelőtt van annyi taktikai érzéke, hogy arra az időre egyuttal gondoskodik más szenzációs témáról, mellyel a figyelmét elvonja és mellyel a komoly tanulmányt lehetlenné tegye, de azután gondoskodik arról is, hogy ne legyen hozzá elég idő. Arra az időre már a pártvezérek gondja lesz, hogy pártjaikat a kiegyezés részére megnyerjék s az ellenzékieskedőket leszereljék. Minden egyéb is a taktika dolga. És hogy mennyiben biznak a taktikában, bizonyítja, hogy már most lehet beszélni a bankközösség fenn-tartásáról és a quóta felemeléséről. És majd nagy vivmány gyanánt fogják kihirdetni, hogy a quótát nem emelik fel, hanem a vámbevételeket számítják külön s ezeket nem tudják be a kvótába, vagyis sokkal nagyobb kvótát fogunk fizetni, minthogy a mostani számítási alapon a kvótát felemelnék. De hát ilyenek a mi vivmányaink! Majd akkor aztán, ha a kiegyezés a kerülő uton felemelt kvótával s a bankközösség fenn-tartásával meg lesz, majd akkor következhetik valami alkotmánybiztosíték.

Lesz akkor létszámemelés is. Nem generálisi szeszélyből történik, csakhogy a mostani hadgyakorlatokat egy rendes háboru minden veszedelmének felidézésével, sőt a veszedelmek szándékos fokozásával tartják. Tán ha lehetne, azt is megtennék, hogy minden fegyvert éles töltésekkel lássanak el és a fegyverek által való halált is a valóságban szerepeltessék. Van kellő czélzatoság abban is, hogy a trónörökös tettek meg a hadgyakorlatok fővezérévé s mellette az udvar katonatagjai mind ott vannak. Beleillik a számításba az a tény, hogy a legénység csapatszámra hull el az uton még a menetelés közben. Majd a végén, a hadgyakorlatok „eredményeiről” való referálásakor, a leszámolásnál és a tanulások feltárásánál meg fogjuk tudni, hogy mire való volt a könyörtelenség. Százat egy ellen: a végén ki fogják hirdetni, hogy a fővezér trónörökös ő fensége abszolúte nincs megelégedve a hadsereggel s a katonai vezetőség konstatálni fogja, hogy a manőverben tapasztaltak mulhatatlanul szükségessé teszik a létszámemelést, mert a királynak is legfőbb gondja, hogy a hadsereget megbízható állapotban adja át utódjának. A többi a kormány gondja. De a létszámemelés, mint követelmény meg fog jelenni. És most már mindent megtesznek megvalósításáért. Minő indokolással te-

szik? Különösen felmerülhet-e kérdés a kormánnyal szemben, miután annak idején Wekerle kijelentette, hogy a létszámemelés feltétele a nemzeti követelmények megvalósítása. Tehát ez lesz. Csakhogy milyen lesz. A létszámemeléshez szükséges a véderő törvény reformja s ezt fogják elkeresztelni a nemzeti követelmények kielégítésének. És ha a reform nem is tartalmaz egyebet, mint a két éves katonai szolgálati idő behozatalát, majd ez is nemzeti vivmány lesz, mert úgy fogják feltálatni, s a tálatásnál nem az étel a fő, hanem a szervirozás.

S a koalíció egy részében megvan a hajlandóság a szervirozás imadására. Magyarul azelött tányérnyalásnak hívták.

* * *

II. Ellentállás.

A néppárttól nyíltan híresztelik, hogy a parlamentben a kormány egyes terveivel szemben a párt tagjai ellentállást fognak tanusítani. Így például azt mondják, hogy a néppárt nem vesz részt a delegációban és eképen nem fogja mngszavazni a közös költségeket. Azonban a delegációtól való távolmaradást nem fogják párthatározatban kimondani, hanem másképen találnak rá módot, hogy a néppárt tényleg ne legyen képviselve a közösügyes költségek tárgyalására kiküldött bizottságban.

Kétségtelen, hogy ez a terv hozzátartozik a többiekhez, melyekkel a néppárt választóival szemben demonstrálni akarja, hogy kuruczabb a függetlenségi pártnál és hozzátartozik ama taktikához, melyekkel a néppártiak egyes függetlenségi kerületekben a maguk részére a tálat meg akarják dolgozni. A néppárt bennmarad a koalícióban, ha a vezérek úgy kívánják, de nem hajlandó kivenni a részét a káros hatású ténykedésekből. Egészen gyönyörtien szavazták meg, mondják, a múlt delegáció alkalmával a nagy katonai és közös kiadásokat a függetlenségi, vetélkedtek is előadói szerepért, hát tegyék most is, de tegyék anélkül, hogy választóik előtt a megszavazások ódiúmat a hatvanhetes pártra háritsák. Ebből a néppárt nem kér. Ez lenne a néppárt passziv rezisztenciája.

Persze, ha az alkotmánypárt is így cselekednék, egyszerűbe a közösügyes fenntartása egyedül a függetlenségi párt vállán maradna. Nem fog megtörténni. Hanem inkább valószínű az, hogy a függetlenségi kérnek minél kevesebb részt a delegációkból. A paktum nem kötelezi őket az aktív részvételre s a mi a tapasztalatokat illeti, már bőven eleget tapasztaltak arra, hogyha többségben is lennének, nincs módjukban a terheken könnyíteni, ellenben az ő többségüket is csak a terhek emelésére használják fel épügy, mintha egészen hatvanhetes és közösügyes többség volna.

Ha pedig az ellentállással való ijesztgetés csak éppen arra való, hogy a függetlenségi pártnak a kedvét elvegyék a delegációtól, s abban végül a hatvanhetesek maradjanak a bécsi udvarral szemben a megbízhatóság dokumentálására, az valóban nem lesz baj.

Mert a függetlenségi pártnak egyáltalában nem lehet az az ambíciója, hogy megbízhatóságáról adjon bizonyítványt akkor, amikor a nemzet terheinek a súlyosbitását tekintik a megbízhatóság érdemének. Amikor az érdem az ország megkárosítását jelenti, akkor helyesebb, ha a függetlenségi párt marad távol.

Politikai pártok még nem vesztek éhen a miatt, mert udvari ebédeket nem ehettek. Ellenben éppen az a párt pusztult el, a melyik nagyon megszokta az udvari ebédeket

A marokkói zavargás.

— Folytak a harcok. —

Budapest, szeptember 4.

A francia lapok részletesen foglalkoznak a szeptember 1-én lefolyt harcczal, mely úgy látzik nagy veszteséget okozott a marokkóiaknak. Az ütközet egy francia különítménynek a megtámadásával kezdődött. Drude tábornok ugyanis délután fél egykor megparancsolta egy különítménynek, hogy az ellenség állását déli irányban kémlelje ki. Délután fél kettőkor a különítmény egy épületben, melyben 200 marokkói volt, kik a maderti mehalla elővédét képezték, találkozott az ellenséggel. A gum lovasság lőtt a marokkóiakra, kik a tüzelést élénken viszonozták. A lovasság erre visszavonult. A marokkóiak üldözték őket. Ebben a pillanatban az aloe-növények által fedezett gyalogság előtört, a lovasság balra kanyarodott és a marokkóiak képtelenek lévén a rohamnak ellentállani, borzasztó tűzbe kerültek. Együttal a tűzörség is működésre lépett ellenük. A marokkói lovasság visszavonult és segítséget hozott, mire az erős marokkói oszlop gyorsan előrenyomult. Mivel a helyzet most már komoly kezdett lenni, Drude tábornok csakhamar gyalog- és tűzörségi segélycsapatokat küldött.

A Matin kazablankai jelentése szerint az utolsó ütközetet nem a marokkóiak, hanem a francziák provokálták. A Libre Parole azt állítja, hogy a tegnapielőtti minisztertanácsot a végből hívták össze, hogy Muley Hafid indítványát, azt az indítványát tárgyalják, amely szerint Drude tábornokot értesítette arról, hogy ha a hatalmak elismerik, kész a rendet helyreállítani. Ellenkező esetben a szent háborút kihirdeti. A minisztertanács elhatározta, hogy a hatalmaktól megkérdezi véleményüket és Drude tábornoknak minden esetre tekintélyes megerősítést küldenek. A Journal kazablankai jelentése szerint a szeptember 1-iki ütközetben a tűzörség játszotta a főszerepet. Két üteg 573 lövést tett. Az ellenség csak az éj folyamán vonult vissza.

A kémszemlére indult csapatok, miután elkeseredett harcot vívtak a város környékén az ott táborozó marokkóiakkal, visszatértek ide. A marokkóiak igen nagy veszteségeket szenvedtek. A francziák részéről 8 ember elesett, ezek közül 3 tisz és 17 katona megsebesült.

A küzdelem folyamán a jobb szárnyon elpihent a harc és helyette a balszárnyon indult meg. Minden oldalról lovasság és gyalogcsapatok tüntek fel, mire Drude tábornok is a harctérre indult. 12 ágyu tüzelni kezdett és az ellenség soraiiban négy helyen nagy hézag támadt. Csekély megszakításokkal a harc háromnegyed 6 óráig tartott, amikor a marokkói lovasság megismételte támadását. A francia gyalogság és tűzörség azonban nagy pusztításokat vitt véghez az ellenség soraiiban. Este egynegyed 7 órakor, a sötétség beálltával, Drude tábornok a lovasság fedezete alatt először a tűzörséget, majd a gyalogságot visszavonta. A francziák részéről négy gyalogos és több lovas megsebesült. Massenet tűzörszázados mindjárt a harc elején megsebesült. A harcban résztvevő csapatok a tadderti, titmelifi, mdarahi, mzabi és dukhallasi törzsek mehallaiból állottak és összesen 3000 főre rugtak. Az ellenség az augusztus 28-iki és a legutóbbi harczban 800 embert veszített.

A Daily Telegraph kazablankai jelentése szerint fezi levelek arról adnak hírt, hogy a két Tazzi testvér, Abdelkrim Ben Sliman külügyminisztert és Ganamot, a szultán másik tangeri képviselőjét meggyilkolták. A gyilkosságot a mechnari kaid, a szultán főkamarsának a hivei követték el. A Tazzi fivérek majdnem korlátlanul uralkodnak a szultán felett. A birodalom bajaiért őket okolják, mert egyre csak vagyonuk szaporítására gondoltak. Hir szerint e vagyon elegendő lett volna Marokkó összes adóságainak kifizetésére. A szultán által egybehívott ulemák úgy határoztak, hogy a szultánna proklamált Hafid Mulejt lázadónak tekintik. Egyben bizalmukról biztosították Abdul

Aliz szultánt. A gyűlésen a Franciaországtól felveendő kölcsön is szóba került.

A Tempsnek jelentik Tangerből, hogy a kormánynak két lovasküldöncze érkezett oda, akik három levéllel, melyek közül az egyik Muley Hafidnak, a másik Aissa Ben Omar kaidnak, a harmadik pedig Auflus kaidnak szölt. Mohamed El Torres, a szultán képviselője, akinek a leveleket átadták, tartozik azokat mielőbb a címzettekhez eljuttatni.

Kazablankában egyelőre nem hirdetnek ostromállapotot. Hadas Thamé, az új marakesi basa, a glauai hatalmas kaid fivére tüzéséggel Fez ellen vonult és Muley Hafid követi. A kazablanka ellen küzdő törzseket felszólítják, hogy ne forgácsolják szét erőiket. Az új szultánnak Fezben befolyásos hivei vannak és a délvídeken is egyre szaporodnak hivei. Aissa ab dai kaid Marakesbe ment, hogy az új szultánnak bemutassa hódolatát. Ugyanigy tett a mtugai kaid, az új szultán eddigi ellenfele. Mogador lakossága még megvárja a többi partmenti helységek magatartását. Aufluss kaid Aissa kaid példáját követi és kijelenti, hogy Mogador biztonságáért kezességet vállal mindaddig, amíg ott nem szállítanak csapatokat partra. Tangerből nagy számban utaznak el az európaiak.

Mint Fiuméből jelentik, a Tangerbe szölvő lőpor- és patron-rakományt a Hoffmann S. és V. cég szállítja Marokkóba. A veszedelmes portékát, 10.000 láda patron az Adria gőzhajós-társaság Arad nevű hajójára rakták és a Baross-kikötőben csendőrség őrszi. A hajónak ma kell elindulnia.

A Petit Parisien madridi jelentése szerint Maura miniszterelnök egy interwiev alkalmával kijelentette, hogy tekintet nélkül a marokkói viszonyok alakulására, a Spanyolország és Franciaország közötti viszony változatlanul a legbarátságosabb marad. A két állam kormányai ragaszkodnak az algezirasi egyezményben megszabott uthoz. Bármilyen történéjék is, az elhatározott intézkedések mindenkor meg fognak felelni az egyezmény szellemének.

A kazablankai kárvallott német kereskedők küldöttsége ma nyújtotta át Tschirsky államtitkárnak panaszait és kártérítési követeléseit. A németek minden vagyonát elpusztították. Szemtanuk állítják, hogy a fosztogatók közt francia katonák is voltak. A németek általában azt mondják, hogy felesleges volt a nagy katonai beavatkozás és a bombázás, a rendet könnyű szerrel lehetett volna helyreállítani.

KÜLFÖLD.

Az angol király és a csár találkozása. Azzal a hirrel szemben, hogy Edvárd angol király még ez évben találkozni fog Miklós csárral, a „Berliner Tageblatt”-nak a következőket jelentik Pétervárról: A napokban tényleg tárgyalások indultak meg Edvárd király esetleges látogatása tárgyában, mely Björköben a finn vizeken történnék meg. Informált körökben azt hiszik, hogy a tárgyalásoknak abban az értelemben, hogy a találkozás már ebben az esztendőben megtörténnék, aligha lesz pozitív eredménye.

Konfliktus Japán és Kína között. Japánnak kellemtelen konfliktusa támadt Kínával. A japánok ugyanis azt állítják, hogy egy igen termékeny terület, amely a Jalu folyó és Mandzsuoorszag között van, Kóreához tartozik, ellenben a kínaiak Mandzsuoorszaghoz tartozónak mondják. Az orosz-japán háboru előtt Kína és Kórea közösen bírták ezt a területet, amelyen hatszázezer kóreai és négyszázezer kínai lakik. A vitás kérdést sohasem igyekeztek véglegesen megoldani. A japánok a béke megkötése óta Kórea nevében szinte titokban berendezték a közigazgatást, sőt Szito Japán alezredes parancsnoksága alatt kisebb helyörségeket is küldtek az egyes városokba. Hitu mandzsuoországi alkirály erre azzal felelt, hogy nagyobb kínai haderőt küldött a vitás területre. A kínaiaknak ez a tüntetése az, amely most Toklóban nagy boszuságot kelt.

Orosz helyzet. Naumovot, Nischidenkot és Simavskit, kiket a haditörvényszék halálra ítelt azért, mert a csár élete ellen merényletet terveztek és készítették elő, ma reggel kötél által kivé-

gezték. A lelkes vizsgáztatását valamennyien vizsgautasították. Simlávskinnak megengedték, hogy kivégeztetése előtt a börtön kápolnájában megesküdjön kedvesével, egy diáknővel. Tanuként a börtön több hivatalnokja szerepelt. A fiatal párnak leánykája van, mely most két és fél éves.

A karintiai hadgyakorlatok.

— Esik az eső. —

A szépen kitervelt karintiai hadgyakorlatok a szó szoros értelmében a „vizbe esnek“. A Gondviselés, a szegény bakák istene, akkora záporokat bocsát a földre, hogy azok ellen az osztrák generálisok tehetetlenek. Vékony zsinórokban folyton dül az esővíz és a pléhgallérosok kétségbeeselten nézik ez a reglementellenes esőt, amely csuffá teszi az egész haditudományt. A fáradt baka meg leimádkozza a vizeket az égről, mert jobb bõrig ázni, mint cseresep ajakkal, az izzó napsütéstől félig tébolyodottan lehullani az ut szélére és várni a megváltó halált. Üdvösebb dolgot kigondolni sem lehet a katonai komédia ellen, mint egy jó kis záport, mert kánikulában a könnyű ruházatu, lovon totyogó generálisok dehogy is hagyják abba a játékot, de néhány csöpp eső elől menekül a „bõsz viharedzett“ vezér és reumas tagjait ijedten rejti az alkalmat adó föld alá.

Kezdődik a játék.

Szeptember 3-án a felderítésre kiküldött különítmények a terep jellegéhez képest részben gyalogságból állottak; kerékpáros osztagok hasonlóképpen alkalmazást nyertek. Mindkét fél felderítő csoportjainak kisebb összeütközései már az első délelőtti órákban bevezették a hadgyakorlatot. A műveletek lefolyására nagyobb jelentőséggel bíró epizód játszódott le a hollenburgi Dráva-hídnál. A 14. hadtestparancsnokság két vadászszázadot, egy gépfegyverosztatot és egy utászszázadot a meghagyással küldött oda, hogy azt az átkelő helyet, amely a Loibl-szorosból felvonulható ellenséges osztagokra nézve fontossággal bír, rombolják szét és az északi part megszállásával tegyék lehetetlenné a hid helyreállítását. A különítmény vízi járművek igénybevételevel lesiklott a Dráván, visszavonulásra kényszerítette a két gépfegyverrel ott álló századot, mire az utászok hozzáfogtak a vasúti hid felrobbantásának és a közúti hid elégetésének jelzéséhez. A hadvezetőség döntése szerint az utóbbi sikerült; az előbbinél öt órai javítás szükséges. Ha tehát a harmadik hadtest a hollenburgi átjárót használni akarja, a hid birtokba vétele után még öt órát kell várnia, amikor aztán a csapatok használhatják — a békére való tekintettel — nem a vasúti, hanem a közúti hidat.

Zuhog az eső.

A déli órákban megeredtek az ég csatornái; országos eső kezdődött, amely, rövid megszakításokat leszámítva, el sem állott. Különösen éjszaka szüntelenül nagy tömegekben szakadt az eső, kelemetlen ráadásul az éjjelre előőrsként és a felderítő szolgálatban alkalmazott csapatok fáradalmaira. A kedvezőtlen időjárás szeptember 4-én délelőtt is tartott. A hőmérséklet leszállott nyolc fokra. Döbben ugylátszik, mintha az időjárásban kedvezőbb fordulat akarna beállni és helyenkint a nap is kibukkant. Később azonban újra elborult az ég és a zápor dült tovább.

Az időjárás oly kedvezőtlen, hogy nem lehetetlen, hogy a hadgyakorlatokat lefújják, ami az egyetlen helyes és üdvös dolog volna. Az osztrák tábornokok egy szemernyivel nem okosodnának, de legalább a legénység békén maradhatna. Így gondolkozik *Pagatsnik* képviselő, az osztrák Reichsrath véderő-bizottságának elnöke is, aki a következő sürgőnyt küldte a hadügyminiszternek:

Tekintettel az eddigi súlyos gyakorlatokra és a kedvezőtlen időjárásra, kérem nagyméltóságot, hadd ossza, hogy a hadgyakorlatokat szakítsák félbe, ha nagyobb szerencsétlenségeknek és a tömeges megbetegedéseknek elejét akarják venni.

A király fogadása.

A király ma délután öt órakor tartotta bevonulását Karintia zászlóktól és virágoktól díszes

fővárosába. Már csaknem öt óra volt, amidőn ő felsége, Ferencz Ferdinánd főherczeggel szállására, a kastélyba hajtatott, amelynek tágas udvarán Frigyes és Lipót Szalvátor főherczegek, Schönaich közös hadügyminiszter és Latscher osztrák honvédelmi miniszter, Kroatina és Meixner döntők, az idegen katonai attasék és a legfelsőbb hadiszállás összes tagjai várták.

Fél öt óra tájban viharos üdvözlések jeleztek ő felsége közeledését, aki a kastély kapujában kiszállott kocsijából és lakosztályába ment, ahol kevéssel azután Ferencz Ferdinánd főherczeget és a vezérkari főnököt fogadta.

A király a sajtó hivatalos képviselőit megezőlításokkal tüntette ki, a magyart magyar nyelven és azután folytatta cercléjét, majd pedig Ferencz Ferdinánd főherczeggel s hötzendorfi Conrad vezérkari főnökkel lakosztályába vonult. Egy félóra mulva a főherczeg és a vezérkar főnöke visszatértek Sant-Veitba, ahol reájuk halaszthatatlan teendők vártak.

Este 6 órakor a hadgyakorlati sátorban 60 terített udvari ebéd volt. Ő felsége a király Frigyes és Lipót Szalvátor főherczegek között ült. Az uralkodóval szemben Paar gróf főhadsegéd foglalt helyet. Kahn dr. herczegpüspök és többen a hatóságok fejei közül szintén hivatalosak voltak az ebédre.

Este szerenádnak volt, az egész várost pedig fényesen kivilágították.

Csáfolatok.

Természetes dolog, egy perczig sem vártuk az ellenkezőjét: a hivatalos gép csáfol. Nem volt baleset, nem volt megbetegedés és hire sincs halálozásnak. A katonának patyolatsora van és legfőbb óhajta, hogy örökké tartson a hadgyakorlat. Az is természetes, hogy a hivatalos gépet senki sem csáfolja, mert a karintiai sírok messze fekszenek és némák.

Mozgó képek.

Csulalongkorn-forrás.

Hamburghban a szia mi király nevével gyógyforrást neveztek el.

Titkár: Kérem igazgató ur, ettől a fekete embertől szabaduini kellene már, mert ez a fekete borzasztó dolgokat csinál.

Igazgató: Például?

Titkár: Például tegnap beleköpött a Klárába.

Igazgató (ijedten): Beleköpött a Klárába? Beleköpött a natrium sulfatba? És Ön, és Ön? Volt elég hidegvére?

Titkár: Hogyne, azt mondtam az uraknak és a hölgyeknek, hogy az ilyesmi szerencsét hoz. Most mindenki a Klárából akar inni. De más baj is van...

Igazgató: Beszéljen kérem, beszéljen a mindenségét magának, mert én szívhajos vagyok...

Titkár: Kérem, ez a fekete ember már napok óta ott áll a Katalin előtt és gusztál.

Igazgató: Nono!

Titkár: Hol a jobb lábán áll, hol meg átugrik a balra, szokszor pedig gyorsan egymásután változtatja az állását.

Igazgató (növekvő izgatottsággal): Nonó! Nonó!

Titkár: Sunyi módon oda les a Katalinra. Apró szemei ragyognak és látszik, hogy valaminek leküzdése borzasztó erőlködésbe kerül.

Igazgató: Nono, csak azt próbálja...

Titkár: A multkor éppen az utolsó pillanatban húzták vissza. Azt mondta, hogy a medenczében kevés a víz...

Igazgató (izzadva): Jaj...

Titkár: Hárman is fogták, hárman is húzták és a fekete ember messziről próbálta elérni a célját.

Igazgató (verejtékezve): Csak nem? Jaj... én is a Klárából... eja... haj, haj, haj...

Titkár: Nem történt kérem semmi, csak a poharas kisasszony mondta, hogy ő a Norbertnél szeretne kiszolgálni.

Igazgató (Rossz sejtelmekkel): Miért a Norbertnél?
Titkár: Mert ebből a forrásból most nem iszik senki.

Igazgató: A legfrekvenciáltabb forrást elhanyagolják? Nem értem?

Titkár: Én sem. Még tegnap sokan voltak ott és néztek meddig ér a víz.

Igazgató: Mi az, meddig ér a víz?

Titkár: Az: térdig ér a víz. Ő mérte. Ő: Csulalongkorn ő felsége.

Igazgató: (ámuldozva) Ő mérte, ő mérte? Térdig mérte? Jajaj... a Norbertből is ittam...

Titkár: Nem baj, hiszen kihúztuk belőle...

Igazgató: (véleg letörve) Teremtő Isten, mi lesz ebből. Botrány... botrány... Ki kell rugni ezt a feketét...

Titkár: Bajos lesz, végül mégis csak király.

Igazgató: Hát akkor mit csináljunk, mert valamit ki kell eszelni. Lehetetlen, hogy állandóan beleköpjön a Klárába, sunyin sandítson a Katalinra és mérje a Norbertet... Lehetetlen...

Titkár: Van egy eszmém.

Igazgató: Halljuk!

Titkár: Ott van a Dagobert, az olyan rossz szagu, hogy senkinek sem kell. Ezt neki kellene adni. Ezt a pocsolját el kellene nevezni Csulalongkorn-forrásnak.

Igazgató: Nem értem.

Titkár: Pedig egyszerű. Csuli ezentul a saját forrásához járna, ebbe köpködne, erre sanditana és ezt mérné térdel... Ami víz megmarad, az exportra igen finom volna.

Igazgató (örömmel): Gyertünk csak. Az eszme nem rossz. Irja meg rögtön az erre vonatkozó irásokat. Haj... tyuhaj... hajhajhajajaj!

Titkár: Minek tetszik úgy örülni?

Igazgató: Ittam a Klárából, ittam a Norbertből, most jön a reváns. A Dagoberthez én járok ki — szia mi királykodni.

Ray.

TÁVIRATOK.

A pogromok.

Péttervár, szeptember 4. A Russij és a Rjecs radikális lapok odesszai jelentése szerint a tőzsdebizottság Glagolev kormányzóhoz küldöttséget menesztett, hogy a pogromok és bántalmazások ellen védelmet kérjen. A kormányzó a küldöttségnek azt válaszolta, hogy csakis a zsidók bűnösök a dologban, mert egyre szitják a forradalmat. A tőzsdebizottság figyelmeztesse a zsidókat magaviseletük következményeire. Ő maga semmit sem tehet. — A kórházak telve vannak megsebesült zsidókkal. A hivatalos lapok a pogromra vonatkozó semminő jelentést nem közölnek.

Szerbia ellen.

Szöfia, szeptember 4. (Saját tudósítónkiöl.) Általános kezd ienni az elkeseredés és a gyűlölet Szerbia ellen. A bolgár sajtó nem titkolja felháborodását a szerb lapoknak a fejedelmi jubileumról közölt rosszakaratu ferditésein. A *Dnevnik* például azt írja, hogy a szerb sajtó alávaló kirohanásai gyűlölettel vannak sugallya Bulgária iránnában. Mig Péter király táviratban üdvözölte Ferdinánd fejedelmet, addig a szerb lapok vetekedtek, hogy melyikük tud alattomosabban támadni Bulgária ellen. A szerbek javithatatlank. Éppen azért mi bolgárok jól teszük, ha levonjuk a konzekvenziákat és viszonyunkat Szerbiával ahhoz képest rendezük be.

Iswolsky Bécsben

Bécs, szept. 4. (Saját tudósítónkiöl.) Iswolsky külügyminiszter e hó 20-án érkezik Bécsbe és két napot fog itt tölteni. A orosz külügyminiszter kérdést tett, hogy mikor fogadná ő felsége; mire azt a választ kapta, hogy Ferencz József király nem szivesen látná, ha meg kellene szakítania kuráját és így Iswolsky csak azután megy kihallgatásra a királyhoz.

A khedive utja.

Konstantinápoly, szept. 4. Az egyiptomi khedive tegnap Európából ide érkezett.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, szept. 4. Gabonaiózsda. Zárlat. Buza irányzata szilárd, szeptemberre 95¹/_s K., decemberre 100¹/_s K. Tengeri szilárd, szeptemberre 62¹/_s K.

Csikagó, szept. 3. Terményiőzsda. Zsir októberre 9.—, tegnap —, januárra 9.12, tegnap —. Szalonna short clear 8.81, tegnap —. Sertéshus októberre 15.70, tegnap —.

New-York, szept. 3. Terményiőzsda. Gyapot. New-Yorkban 13.55, szept.-re 11.61, decz.-re 12.34. New-Orleansban 13¹/₁₀. **Petroleum stand withe.** New-Yorkban 8.45 Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 10.78. Zsir, Vestern Steam 9.45 Rohe testvérek 9.60. — On 36.25—37.00 Réz 17.00—18.—.

Főváros és a szén.

Végre a főváros is észrevette, hogy Budapesten szénuzsora van és szénínség készül, ugyanazért felelőssége tudatában tett valamit, hogy cselekedni láttassék. Kimondotta, hogy százötven métermázsas angol szenet rendel, amit szénínség esetén hatóságilag fog árusítani és árfejtést hirdetett, hogy ki vállalja a szállítást olcsóbban. A beérkezett ajánlatok szerint a fővárosnak önköltségben négy korona harminczkét fillérjébe kerül a másodosztályú angol szén métermázsája s ugyanezt a szenet a nagyközönség öt koronáért fogja megvásárolni.

Lesznek naiv és optimista lelkek, akik örvendezni fognak, hogy ime, amit régen elveszítettnek hittünk, a főváros is megtalálta a maga lelkiismeretét. Sőt az sem lehetetlen, hogy a merész tény után maga a tanács is komolyan azt hiszi, hogy most már eleget tett kötelességének és alaposan betette az ajtót a szénínségnek. Ugyanezért megfontolás czéljából ajánljuk mindenek figyelmébe a következőket:

Tegyük föl, hogy a szenet, amint kitérásba helyezték, már a holnapi tanácsülésben megrendelik. A vállalkozó erre ajánlatokat kér Angliából és megrendeli a szenet. Ez három hét. Az angol bányá vagonirozza és a kikötőbe szállítja a megrendelést. Ez másik három hét. Behajózás, lassu hajókörut az Atlanti-oczeánon, a Gibraltár-szoroson, Földközi-tengeren keresztül: jó két hónap. Karácsonyra talán Fiumében lesz a szén. De most következnek az új mizériák. Az államvasutaknak nincs elegendő vagonja. Mégis, vegyük a jobbik eshetőséget. Az államvasutak igazgatósága több érzéket tanusít a közjő iránt, mint ezideig és a főváros rendelkezésére bocsátja a szükséges számú vagonokat. Vaggon tehát lesz, de nem lesz vasutonal. A magyar kikötővárost a nyaktörő karszton keresztül egyetlenegy sín pár köti össze a fővárossal s ezt a vonalat így is tulajton lefoglalja már a normális közlekedés. Am mondjuk, hogy ez sem akadály. A vonalat szabaddá teszik. Akkor meg kiderül, hogy nincsen alkalmas gép, amelyik a százötven métermázsás drága terhet hófúvásos, fagyos időben a karszt meredekén átszállítsa, mert az erre alkalmas egy-két masinának elég foglalkozást ad a normális közlekedés lebonyolítása.

Summa summarum, a legkedvezőbb esetben februárra érkezik meg Budapestre a jó, finom angol szén, addig pedig agyonfagyhat a publikum háromnegyed része.

Ilyen pontos és körültekintő volt a főváros az elhatározó lépés időpontjának megszabásában.

Az orvoslás módjának kiválasztásában pedig hasonlóan szerencsés. Angol szenet rendel, holott ez a szén egyáltalában nem ég a porosz szénre berendezett budapesti kályhákban. A szénuzsorát úgy akarja orvosolni, hogy a 4 korona 40 fillérre fölszigazott mai szénárakkal szemben a maga szenét — öt koronával árusítja. Ez nem mércékéltés, hanem direkt megbiztatása a szénuzsorasoknak, hogy tovább emeljék az árakat s ne akarjanak emberségesebbek lenni, mint a főváros. Ha komolyan akarják mérsékelni a szénuzsorát, mért rendelik a legdrágább, legalkalmatlanabb szenet, s miért mérik annak métermázsáját öt koronáért, holott az önköltség nem lesz több, mint négy korona harminczkét fillér? És ha komolyan akarják elozlatni a várható szénínséget, miért elégednek meg összevissza 150 ezer métermázsas megrendeléssel, holott ez a főváros lakosságának egy napi fogyasztására is alig elegendő?

Ennyi baklövés, tájékozatlanság, szándékos szemfényvesztés a kétbalkeztű főváros egyetlenegy ténye mögött! A tanács az előrelátó bölcs alya szerepében játszik komédiát a főváros polgárságának fölvidamítására. Ennél a hiábavaló koklerkedésnél azonban az is okosabb, hogyha semmit sem csinál, legalább nem hint port az emberek szemébe s ki-ki hamar átérti, mennyi indolencia és tehetetlenség nyilatkozik meg ennek a nagy városnak vezetésében.

Lefokozott hadnagy.

— A Kossuth-nóta áldozata. —

Budapest, szeptember 4.

A katonai bornírság ismét kiméletlenül derékon tört egy biztatóan indult karriért. A szegedi Mars-téri kaszárnya udvarán vasárnap délután lefokozták Balázs Istvánt, a 46-ik gyalogezred hadnagyát, egy közszereletben álló tisztet.

Balásznak tulajdonképeni bűne az volt, hogy egy vendéglőben meghallgatta a Kossuth-nótát és nem rohant el bután egy dal elől, amelynek hallatára reglementszerűen hideglelést kellett volna kapnia. Ott maradt, mert mint művelt és jóízű ember helyesen gondolta, hogy nem való izgatni a kedélyeket és otrombán megsérteni magyar emberek érzületét, de jobb csöndesen viselkedni, mert végre is attól még nem dül össze a közöshadsereg, ha egy tisztje tapintatosan viselkedik. A bornírság a maga vakondszemeivel másképp látta ezt a dolgot. Szigorú vizsgálatot indított a hadnagy ellen és tizennégy hónapi faggatás után lefokozásra ítélte a tisztet. A degradációt vasárnap hajtották végre a hadnagyon a legénység jelenlétében.

Ez a legénység szinmagyar fiukból állt. A magyar fiuk előtt szemmel látható példával bizonyították, milyen elrettentő sorsra jut az, aki az ármádiában nem felejt el a veleszületett hazafias érzést.

A szegedi degradáció egy fokkal tovább haladása a magyarfaló katonai örületnek.

Ezideig csak az volt főben járó bűn, hogy ha a magyar fiuban fölébredt a virtus és tüntetett a maga hazafisága mellett. László hadnagy például még maga huzatta a Kossuth nótát. A Balázs hadnagy bűne ellenben már csak annyi volt, hogy meghallgatta, hogy a magyarfaló cseh és osztrák tisztiek módjára izléstelen és kihívó magaviselettel nem tüntetett a tulajdon hazája ellen.

Az ármádia czopfja tehát nem hogy fogyna, hanem növekedik.

De mit gondol a hadvezetőség, látván ezt az örületet, vajjon milyen érzések támadtak a degradáción tanuskodó magyar fiukban? És halván az esetet, milyen érzések fognak támadni az országban?

A magyarfaló vaskalapos és embertelen osztrák szoldateszka maga alatt vágja a fát, mert ez az út vezet a dédelgetett közös hadsereg biztos kimulásához.

Csak az a kérdés, hogy a szemérmetlen inzultusokat hosszabb vagy rövidebb idő múlva unja meg az ország?

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A Majos-ügy. Nagykárolyból jelentik: Szatmár vármegye állandó választmánya Falussy Árpád főispán elnöklésével ma délután 4 órakor ülést tartott, amelynek tárgya volt a holnapi rendkívüli közgyűlés előkészítése, illetőleg a Majos-ügyben benyújtott indítványnak tárgyalása. Falussy Árpád főispán az ügyre vonatkozólag Wekerle Sándor miniszterelnökre való hivatkozással hangoztatta, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök a szóban forgó kinevezéssel leg-távolabbról sem szándékozott megsérteni a vármegye hazafias közérzetét. A választmány erre azt indítványozta, hogy a főispán kijelentését megnyugvással vegyék tudomásul, a bizalmatlansági indítvány felett pedig a közgyűlés térjen napirendre. A választmánynak ezen javaslata ellen Luby Géza orsz. képviselő és Szabó Albert foglaltak állást, akik a holnapi közgyűlésen e tárgyban különvéleményt kívánnak előterjeszteni.

Marostorda vármegyei autonóm párt ma déli-élt gyűlésre jött egybe. Az elnöki tisztséget gróf Teleki Sámuel díszelnök foglalta el, kit lelkes ovációkban részesítettek. A megnyitójában az elnök kijelentette, hogy tiszteséges munkára vállalkozott és a pártnak mindig vezére lesz. Az előkelőségek közül mintegy 100 tag jelent meg a

gyűlésen, köztük gróf Teleki József, báró Bálint József és György, báró Huszár Károly, Matskássy István és mások. Erődy Sándor főjegyzőnek a gyűlés bizalmat szavazott.

Temesmegye állandó választmánya mai ülésén tárgyalta Joanovich Sándor alispán kérelmét, hogy az Arad és Vidéke és a Temesvári Hirlap ellen a sajtóper megindíthassa. A választmány több tagja a mellett foglalt állást, hogy az alispán csak az aradi lap ellen indíthasson sajtóper. Végül szavazásra került a dolog. A szavazatok egyenlően osztottak meg, mire Kapdebő Gergely főispán a mellett döntött, hogy az alispán mindkét lap ellen sajtóper indíthat.

Grieg.

— 1843—1907. —

Bergen, szeptember 4. Grieg Ede, aki legutóbb a Norge szállodában lakott, tegnap este Christianiába akart utazni, de már délután rosszul érezte magát annyira, hogy kénytelen volt a kórházba menni. Neje nála időzött, a költő ma reggel fél négy órakor meghalt.

A norvég nemzetnek ismét gyásza van; olyan gyásza, amelyben az egész művelt világ osztozik. Bergen városából érkezik a szomorú hír, hogy meghalt Grieg Edvard, a legnagyobb norvég zene-költő, a legnépszerűbb modern komponisták egyike, akinek nevével majdnem minden hangverseny műsorán találkozunk.

Különösen édes, borongós hangulatu dalait kedveli a zeneértő közönség. De zongoraszerzeményei és zenekari művei is előkelő helyet foglalnak el a zeneirodalomban. Legnagyobb érdeme Griegnek az, hogy felismerte a norvég nemzeti zenében rejlő gazdag kincsét és azt művészi formában tudta feldolgozni. Ez adta meg zenéjének azt az eredeti, valóban újszerű jelleget, azt az üdéséget és azt a vonzó bájít, amely ellenállhatatlanul ragadja magával a hallgatóságot.

Grieg Edvard Hagerup 1843. június 15-én született Bergenben. Ole Bullnak, a híres hegedűművésznek szülővárosában. Gondos nevelésben részesült és zongorázni anyjától tanult. Tizenöt éves korában Ole Bull sürgetésére szülői a lipcei zene-konzervatóriumba küldték, ahol négy esztendőig megfeszített szorgalommal folytatta zenei tanulmányait. Moscheles, Hauptmann, Reinecke voltak itt a mesterei. Innen Kopenhágába ment Gade Nielshez, a jeles dán zeneszerzőhöz, aki nagy befolyást gyakorolt az ifjú Grieg művészi fejlődésére. De még maradandóbb és döntő hatással volt reá egyik fiatal honfitársával, Nordraak Rikárd zeneszerzővel való rövid ismeretsége. Grieg maga ekként nyilatkozik róla:

„Mintha hálgy hullott volna a szememről: csak ő általa ismertem meg az északvidéki nótákat és saját természetemet. Összeesküdünk a Mendelsohnnal kevert Gadel-féle elpusztult skandinávizmus ellen és lelkesedéssel léptünk arra az új utra, amelyen ma az északvidéki iskola halad.“

Nordraak, akit hazáján kívül alig ismernek, nemsokára meghalt. Grieg pedig 1867-ben Krisztianában zeneegyesületet alapított, amelyet 1880-ig vezetett. Azóta visszavonultan élt Bergenben és kizárólag a zeneszerzésnek szentelte magát.

Nagyobb szabásu művei közül nálunk leginkább az Ibsen „Peer Gynt“-jéhez irt kíséző zenét ismerik, amelyet tavaly télen a „Nemzeti Zenede“ egyik zenekari hangversenyén is hallott a közönség. Kiváló művészi alkotás továbbá a három hegedű-szónátája, az „Olaf Trygvason“ című zenekari mű, az „Őszszel“ című hangverseny-nyitány, az A-moll zongoraverseny, a G-moll vonós-négyes stb. Legelterjedtebbek az ő poetikus zongoradarabjai és szebbnél szebb dalai, amelyek Schubert, Schumann, Franz, Brahms, Wolff dalai-
val versenyeznek.

EGYETÉRTÉS.

Szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gondal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni.

UJDONSÁGOK.

A lakásinség megoldása.

Itt állunk a tél küszöbén, a mely már a Lidóra és a Tátrába is elküldte a mulatozóknak ezernyi nyomorúság elősejtelmét. A kifogástalanul szervizozott table d'hôte-nál szorongva gondoltunk a budapesti vásárcsarnokok husáira; ködös, borongós alkonyon a szamovárlángjánál melengedve, az otthoni széninséges, hideg tűzhely jutott az eszünkbe. Mikor pedig a márkteri pénzváltóban bemutatuk utolsó bankutalványunkat, hideg verejték gyöngyözött a homlokunkon a szövetkezeti váltó lejáratára gondolván.

A vakációban azonban mégis jól mulattunk, mert — vigye az ördög az egész világot, valahogy csak lesz, mert sehogy sose volt még . . .

A szorongatott szegény embernek ez az egyedüli vigasztalása a rezignációban, amikor már minden mindegy. Valahogy csak lesz, mert sehogy sose volt még! Hát pedig most alighanem sehogy se lesz már! Mert olyan nyomorúságokat, amilyeneket a tél ígér, épkézláb nem lehet elviselni. A sok lehetetlen inség mellett még az is fenyeget, hogy egy zord téli reggelen egész háznépünkkel otthontalanul maradunk. Már most is úgy vagyunk, hogy kétszobás lakásra nem telik ezer forintos fizetésből. A lapok naponta tele vannak azokkal a riasztó hírekkel, hogy micsoda zsarnokokká növesztette a nagy lakásinség nem csak a háziurakat, de földszinti helytartókat, a házmestert is. Tajtékoz vérrel, ökölbe szoruló kezekkel olvassuk, hogy miként lázadozik, forrong a szegény kizsárolt, kizsárolt külvárosi nép a hajmeresztő komiszkodások és erőszakosságok ellen.

Pedig hát kár a hevílésért, mert az az igazság, hogy egy, csak félig-meddig elfogadható lakásért minden komiszkát és minden uzsorát szépen, okosan el kellene viselnünk, csupán csak azért az egy tényért, hogy lakhatunk. Hiszen édes mindnyájan igen bölcsen és jól tudjuk, hogy Budapesten ezidőszent nincs lakás. Annyira nincs, hogy szinte csodaszamba megy és érthetetlen, hogy éjszakára minden embernek van valahol egy zugja, ahol megvonulhat. A meglévő és egyre tűrhetetlenebbé váló lakásuzsorát ugyanis nem mesterséges csigázás okozta az általános drágaság örve alatt, hanem attól egész különállóan, a rendkívüli kereslet nyomása alatt állott

elő a lehető legtermészetesebb módon. Budapest koronázatlan királyainak bölcsessége határt szabott az emeleteknek és ezzel egyenesen lakásnyomorúságra ítélte a rohamosan fejlődő város boldogtalan lakosságát. Ez a buta építkezési törvény pedig, amely monopolizálja az irt, még most is meg van, amikor a köznyomorúság valóságos népvándorlásban ontja a földönfutóvá lett vidéket a főváros Amerikájába. Annyi esze azonban nincs a főváros tisztelt városi tanácsnak, hogy fölülne a statisztikát. Vajjon épült-e annyi ház Budapesten, amely tisztességes árért otthont adhatna a milliós embertömegnek. Pedig ha fölmenték a zár alá vett levegőt, valamit még is csak csökkenne, ha meg sem is szünne egészen a lakásinség, mert egy-két emeletet huzni a már meglévő készített felken kevesebbe kerül, mint új felket szerezni három, esetleg négy emelet számára. Hanem hát ennyi józan, egészséges értelme nincs a bölcs tanácsnak. Vagy talán nem is az értelmén mulik a dolog, hanem valami nagy és titkos telekspekuláción. Elvégre az egész kupaknác csupa közérdekelt, saját maga alatt pedig csak a bolond vágja az ágat.

Ennyit már én is értek az üzlethez, naiv írdeák létemre is és bizony nem jutna eszembe a tisztelt uraknak adni tanácsokat a házbérleszállítás módjaira. Nem is hozzájuk szólok, hanem Budapest agyonzaklatott, kizsárolt közönségéhez, a lakásbérlelőkhöz. A városháza felől várni itt a segédelmet, tiszta naivság, amikor azok az urak ebben az égető inségben azzal kezdik, hogy husz, vagy negyven családi ház apánként való megépítésének tervét babrálnak. Tudok ugyan egy másik tervről is, amely üzleti alapon és alkalmas, nagytőkék bevonásával van érdeklében, de ez mind csak a jövő zenéje. A legjobb esetben is csak esztendőnk mulva éreznők a segítséget. A szükség azonban itt van a nyakunkon s már ezen a télen mérhetetlen gazdasági katasztrófának nézünk elébe.

Pedig segítség van. Van ellenszere a bajnak, amely momentán hatna. Budapest környéke egész tömegét liferálhatná a középosztálynak való, olcsó és egészséges lakásoknak. A közeli helységek és telepek, ugyszólván összeépült külvárosai Budapestnek, és a kész, üres lakásokban nem csak az az ember-kontingens volna elhelyezhető, amely túlsufaltságban és a lakásdrágaság anyagi nyomorúságában vergődik idebenn, de merem állítani, hogy kétannyi tömeget is könnyen, jelentős drágulás nélkül is befogadna.

Budapest lakosságának egy nagy perzentjére nézve azonban ez a megoldás elérhetetlen. Elérhetetlen pedig azért, mert nehezen hozzáférhető. A legtöbb fővárosi ember vagy a kenyere, vagy a szórakozása, vagy a társadalmi érintkezése késő éjjeli órákig ideköt a városhoz. Nem mehet tehát se Rákospalotára, se Mária-Bessnyőre, se Erzsébetfalvára, sőt még Kőbányára se lakni, mert tizenkét órán túl, ha nem marad a városban, itt is kell aludnia, haza nem mehet, hacsak drága éjjeli tarifás bérkocsin nem, mert tizenkét órán túl nincsen más olcsó közlekedés. Berlinben és a kontinens más nagy városaiban éjjelutáni két óráig rendes közúti forgalom van és ezen a réven ki is használja a lakosság a környék kedvező lakásviszonyait. Budapesten is óriási kereslete lenne egyszerre a perifériáknak, ha meg volnának a lehetőségesség konjunkturái.

De hát miért ne lehetnének meg?!

A mi közúti társaságaink kiválóan gyümölcsöző üzleti vállalkozások, csak méltányosság volna tehát részükről, ha ennek a hálás közönségnek nagy bajában segítségére lennének. Annyi áldozatot meghoznának, hogy legalább hajnali két óráig, ha mindjárt a legredukáltabb mértékben meghosszabítsák üzemüket. Legalább félóránként egy-egy kocsi ha indítanának! Ez már egy módja volna a segítségnek. És a megváltozott helyzet megváltozott forgalmat teremtené. En hiszem, hogy nem is járna áldozattal a dolog, mert az éjszaka forgalma nem lenne haszonteljes. Százakra menne azoknak a száma, akik fölhasználnák az alkalmatosságot. Ha nem

ezekre. Sok, sok éjszaka élő hivatalnok és munkásember ketesne odakint olcsó lakást.

De mondjuk, hogy áldozattal járna ez az újítás és az üzleti társaságok ezt meg nem hozzák. Mondjuk. Hát álljon elő akkor a város. Vegye elő azt a nevelésesen apró összegecskét, amelyet ennek az óriási társadalmi inség enyhítésére szánt. Ossa be azt évi részletekre és kártalanítsa vele a közúti társaságokat. Vagy re-kompenzálja őket új koncessziókkal, ha egyébbel nem. A meggyezkedés nem lesz itt drága. De tegyen valamit, tegye hozzáférhetővé a környék jó lakásait, hogy segítve legyen az inségen még a télen és hogy azok is kimenekedjenek az uzsorából, akiknek mindenáron bent kell maradniok a belső részekben.

Ez az egyedüli módja, hogy mederbe tere-ldjék a háztulajdonosok kapzsisága, mert ha nem lesz többé kényszerítés, nem lesz szemérmetlen követelőzés sem. (—vay.)

Napirend. Naptár. Csütörtök, szeptember 5. — Római kath.: Viktória. — Protestáns: Herkules. — Görög-ország augusztus 28. Farkas vt. — Zsidó: Elul 20. — A nap köli: reggel 5 óra 22 perczkor, nyugszik: este 6 óra 33 perczkor. — A hold köli: éjjel 2 óra 29 perczkor, nyugszik: délután 5 óra 48 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — A Budai Katolikus Kőr kuglóversenye délután 5 órakor saját pályán. — Az osztály-sorsolgyek húzása reggel 9 órakor. — A Nemzeti Szalon rendezés miatt zárva. — Az Urania Kigyó-léri szalonja nyitva délelőtti 9-10 óráig. — Belépődíj 20 fillér. — A Könyves Kálmán-féle intézet rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9-2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva délelőtti 10 óráig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma megtekinthető 1 kor. belépti díjjal. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva délelőtti 10-1-ig. — A Történelmi Arczképesárnok zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Magyar kir. levéltár oklevél kiállítás nyitva 9-2-ig. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — A többi nyilvános könyvtár zárva.

— **Személyi hírek.** Földes Béla országos képviselő, egyetemi tanár, ki a magyar kormányt a kopenhágai nemzetközi statisztikai kongresszuson képviselte, tegnap Budapestre visszatért. Földes Béla két nagyobb munkálattal is vett részt a kongresszuson. — Gróf Bathányi Tivadar országos képviselő, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ügyvezető alelnöke, Karlsbadból hat heti olt tartózkodás után tegnap családjával a mosonmegyei lajtaujfalui birtokára érkezett. — Dr. Kéthy Károly egyetemi tanár nyári szabadságáról visszaérkezett a fővárosba, ahol újból megkezdte működését és klinikájának vezetését. — **Szecskebovszky Szaniszló**, a székesfővárosi hivatásos tüzoltóság főparancsnoka, nyári szabadságáról ma hazaérkezett és nyomban átvette hivatalának vezetését. — Dr. Reich Miklós, a budapesti Zander-intézet igazgató-orvosa, nyári szabadságából a fővárosba visszaérkezett.

— **Új kereskedelmi tanácsos.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter Haár Ignác bornagykereskedőt, a Magyarországi Bornagykereskedők és Bortermelők Országos Szövetségének alelnökét a szövetség képviselőjében kinevezte az áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottság tagjává.

— **Hadilobogók megváltoztatása.** Bécsi tudósítónk táviratozza: Egy helyi könyvatos közlése szerint a Reichspost holnapi száma jelenteni fogja, hogy illetékes helyen foglalkoznak az osztrák-magyar monarchia hadilobogójának megváltoztatásával. Vagy belevonják a magyar állami czimert a hadilobogóba, vagy pedig a közös tengeri kereskedelmi lobogót fogják a jövőben hadilobogó gyanánt használni.

— **A pusztaszeri Árpád-ünnep.** A pusztaszeri országos Árpád-ünnep rendező-bizottsága, tekintettel a vármegyék és városok részéről történő tömeges jelentkezésekre, felkéri a képviseltetési bejelentő hatóságokat, hogy a képviseltetéssel megbízott tagok számát okvetlenül és határozott számmal jelentsék be, nehogy az elszállásolásnál és a Kistelekről Pusztaszerig és vissza való elszállásolásnál elkerülhetetlen zavar és fennakadás álljon be.

— **Gambetta szobra.** Cavailonban Loubet volt elnök és Thomson tengerészetiügyi miniszter jelenlétében ma leplezték le Gambetta emlékszobrát. Thomson beszédében utalt arra a fejlődésre, amelyre Franciaország a legutóbb eltelt 30 év óta visszatekinthet és azon nézetének adott kifejezést, hogy azóta csak a szenvedélyes hazaszeretet maradt változatlan. És ha Franciaország ma kénytelen volna jogait és kulturáját fegyverrel megvédeni, a francia katonák tudni fogják kötelességüket. Reinach József beszédében határozottan elítélte a hadseregellenes teóriákat.

— **Elpárholt osztrák képviselő.** A leitomitschi haladópart vezetősége tegnapi Sloupnitzba gyűlést hívott össze, amelyen mintegy 2000 ember jelent meg. A gyűlés napirendjére a klerikalizmus ellen való állásfoglalás volt kitűzve és a párt részéről megjelentek a gyűlésen *Hajn, Klofac* és az agrárius *Padour* képviselők. Mintegy 500 csehek is eljött a haladó pártiak gyűlésére *Myslivec* képviselő vezetése alatt. Az első szónok *Hajn* képviselő volt, akinek beszéde alatt óriási lármát keltett és a katolikus parasztságot folytonosan közbekezdésekkel zavarták a szónokot. *Klofac* csitítani igyekezett a zajongókat, akik azonban *kést és boxereket* vettek elő, mire aztán a tartálékban levő cseh nemzetközi szociálisták is belegyűltek a harcba s kitört az általános verekezés. *Myslivec* képviselőről lelépték a ruhát és többször *arczult verték*, majd botokkal ütötték és csak alig tudott elmenekülni. Egy szociálistának kiütötték a szemét és többen megsebesültek.

— **Ág. ev. esperességi közgyűlés.** Az ág. ev. egyházmegye ma délután *Fabinyi* Theofil egyházmegyei felügyelő és *Kacziány* János esperes elnökelete alatt esperességi közgyűlést tartott. A gyűlés legfontosabb tárgyát az esperesnek és az esperességi felügyelőnek megválasztása képezte. A választásra kiküldött bizottság jelentésének meghallgatása után felbontották az egyes egyházközösségek szavazatait, amelyekből kiűnt, hogy esperesnek *Kacziány* Jánost, esperességi felügyelőnek pedig *Fabinyi* Theofil v. b. t. tanácsost újból megválasztották. Ezután tudomásul vette a közgyűlés az esperes évi jelentését és a zárszámadásokat. A pesti magyar egyház új vallásitanítási szabályzatának tervezetét *Morhács* János lelkész ismertette, aki különösképpen kifogásolta, hogy abban a világiak befolyása túlságosan nagy. A közgyűlés azonban többek hozzájárulása után túlnyomó többséggel jóváhagyta a rendeletet, amely ily módon már a mostani iskolaévben érvénybe lép. Utána *Wolff* József lelkész előadásában elfogadták a rendbűntetésről szóló szabályrendeletét, valamint *Sommer* Gyula lelkész előadásában az alkotmányrevízió tárgyalása ügyében hozott esperességi jelentést. Több egyházmegyei tisztséget betöltése s a közgyűlést kiküldötték megválasztása után a gyűlés véget ért.

— **Az antwerpeni sztrájk.** Az antwerpeni zavargások a kikötő környékén tegnap egész éjjelen át tartottak. A rendőrség többször kénytelen volt közbelépni, mely alkalommal többen megsebesültek. A sztrájkolók a *North* Corporation épületét meg akarták gyújtani. A rendőrség több ízben használta fegyverét. Többen megsebesültek. Mintegy harmincz embert letartóztattak. A sztrájkolók egy faraktárt gyújtottak fel és a felhalmozott fákot petrolummal öntötték le. Több gyapotbálakkal megrakott kocsit szintén felgyújtottak. A polgárőrség este féltizenegy órakor széledt el. Síralmas a kép a kikötőben. Mindenütt szerte-szört és összetaposott gabona, feldöntött és bezuzott hordók, kiöntött olaj, a felgyújtott gyapju hamuja, megszenesedett székér-alkatrészek hevernek. A kikötő északi részében a polgárőrség folyton talpon van, mert híresztelik, hogy a sztrájkolók fel akarják gyújtani az ottani nagy faraktárakat. Ma rendes katonaság fog kivonulni a fákikötőbe. A sebesültek közt sok az asszony és gyermek.

A kikötőben ma nagy tűz támadt. A fegyveres polgárőrség és a tűzoltóság együttesen a tűz oltásán fáradoz. 18 raktár leégett, egy nagy háziömb lángokban áll. A közmunkügyi miniszter Antwerpenbe érkezett és hosszasan tanácskozott a polgármesterrel.

— **Öngyilkosság a gépkocsiban.** A versaillesi országúton vasárnap délután egy automobil, amelyben csak a kocsivezető ült, nekiment egy fának és fölborult. A mindig nagyon népes úton ilyenkor még többen jártak és sokan odasiettek, hogy segítsenek a sofőrnek, aki mozdulatlanul feküdt a földön. Akik odamentek, meglepetten látták, hogy a már halott kocsivezető mellett lött seb van s a revolver a földön volt mellette. Több levél volt nála, amelyből megtudták, hogy kicsoda és hogyan halt meg. Neve *Tarpin* Alfred, Rouenből való és kocsivezető egy *Lalande* nevű urnál Bordeauxban. Öngyilkos lett, mert a felesége megszökött. Az öngyilkosságot az automobilon követte el, kétségtelenül Versailles közelében, mert vezető nélkül nem mehetett sokáig az automobil. Hogy honnan jött, nem tudják, mert a gazdájától egy héttel ezelőtt eljött.

— **A bécsi himlőjárvány.** A bécsi iskolai hatóságok a himlőmegbetegedésekre való tekintettel elrendelték, hogy a X. és XII. kerületekben a beiratások elhalasztassanak és egyben elrendelték, hogy az ezen kerületekben lakó gyermekek más iskolákba ne véteszenek fel.

— **A fiumei zavargás.** Fiumében és Susákon ma teljes a csönd. A hatóság szigorú intézkedései elvették a zavargók kedvét s ma már a város visszanyerte régi képét. Gróf *Caccia Domioni* olasz főkonzul átiratot intézett báró *Zmaics Vinczéhez*, a susáki kerület főnökéhez, amelyben tudomására adja, hogy az olasz alattvalók vagyonáért és testi épségeért a zavargások alatt őt teszi felelőssé.

Fiumében ma megismétlődtek a tüntetések. Hetven horvát, nemzeti dalokat énekelve, bejárták a várost. Nagy tömeg verődött egybe, de a rendőrök hamar szétzavarták a tüntetőket és 12 munkást letartóztattak.

A „N. Fr. Presse” tudósítja felkereste a *Marienbadban* idűlő gróf *Nákó Sándor* fiumei kormányzót, ki a fiumei horvát zavargásokról következőképp nyilatkozott:

— Jelenleg szabadságon vagyok, de mikor a fiumei eseményekről értesültem, megbíztam *Donáth* osztálytanácsost, hogy engem a zavargások minden részletéről értesítsen. Így aztán táviratban folytonosan értesítettek. Az utolsó sürgöny a teljes nyugalomról ad hírt. A számos revolverlövés sem okozott sebesüléseket. A hadgyakorlatok miatt Fiume teljesen katonaság nélkül áll, de most *Károlyvárosból* érkezett egy zászlóalj gyalogság. A fiumei hatóságok minden előkészületeket megtettek a tüntetések megakadályozása érdekében. Komoly politikai háttérrel nem tulajdonítanak ezeknek a tüntetéseknek. E zavargások a fiumei és a horvátok közti politikai ellentétekre vezethetők vissza. A rendőrség minden lehetőt megtett a város nagykiterjedése mellett is, hogy szolgálatát kötelességszerűen teljesítse. A katonaság kirendelése mit sem jelent, de ottléte megnyugtató a lakosságot.

A tudósító kérdést intézett még a kormányzóhoz a magyar, horvát és fiumei ellentétekről, mire gróf *Nákó* kijelentette, hogy neki mint Fiume kormányzójának csak a fiumei ügyekhez van köze. Ami pedig Fiume lakóit illeti, azokat ő bár nyelvük olasz és saját autonómiájuk van, mindig a haza fiainak ismerté.

— **A székesfehérvári sztrájk.** *Sárkány* Ferenc vizsgálóbíró ma délelben szabadlábra helyezte a legutóbb letartóztatott tizenegy sztrájkvezetőt és ma már a sztrájk ügyéből kifolyólag senki sincs fogságban, ellenben huszonhárom egyén ellen folyik a büntügyi eljárás.

— **A karlsbadi nemzetközi mesterverseny.** A karlsbadi sakkversenyre kiküldött tudósítónktól következő távirati jelentést kaptuk: A mai tizenegyedik fordulóban a *Maróczy* és *Schlechter* közötti elhárított vezérel játszma érdekes küzdelem után a 42-ik lépésben remissel végződött. *Rubinstein* spanyol játszmát nyert *Johner* ellen 52 lépésben. A *Vidmar* és *Salwe* közötti kettős húszár-játszma a 46. lépés után eldöntetlen maradt. *Jauovski* spanyol partiet veszített 63 lépés után *Duras* ellen. Meglepetést keltett az orosz *Dus-Chotimirski* várralán győzelme *Mieses* fölött, ki olasz játszmában 40 húzás után veszített egyességhez jutott. *Teichmann* elhárított vezérelpartieban verte meg *Wolf*-ot 47 lépés után. *Spielmann* francia játszmát nyert dr. *Olland*-tól 37 lépés után. *Cohn* is francia partiet adott föl a 37 lépésben *Marshall*-al szemben. *Berger* és *Niemzowits* és a *Leonhardt*—*Csigorin* szabálytalan megnyitású játszmát negyvenhárom, illetve ötvenhat lépés után remisvel végződtek. *Tartakower* ma szabadnapos volt.

A verseny állása a mai forduló után: *Maróczy* 8, *Rubinstein* 8, *Vidmar* 7½, *Duras* 6 (1), *Teichmann* 6, *Salwe* 6, *Schlechter* 6, *Mieses* 6, *Niemzowits* 5½, *Marshall* 5, *Leonhardt* 5, *Tartakower* 5, *Csigorin* 5, *Spielmann* 5, *Wolf* 4½ (1), *Berger* 4½, *Janowski* 4, *Chotimirski* 3½, *Cohn* 2½, *Johner* 1½.

A holnapi tizenharmadik fordulóban mérkőzések: *Cohn*—*Schlechter*, *Csigorin*—*Marshall*, dr. *Olland*—*Leonhardt*, *Rubinstein*—*Teichmann*, *Niemzowits*—*Johner*, *Widmar*—*Berger*, *Dus-Chotimirski*—*Salwe*, *Janowski*—*Mieses*, *Tartakower*—*Duras*. *Maróczy* szabadrajza.

— **Vendéglős-kongresszus.** A magyarországi vendéglősök második országos értekezlete ma kezdődött Szabadkán. A kongresszusra közel négyszáz résztvevő érkezett. A vendégek nagyrésze már tegnap megérkezett Szabadkára. A mai kongresszus megkezdése előtt zászlószentelés és ünnepélyes mise volt. Zászlóanyák voltak: Dr. *Biró* Károlyné, id. *Kecskés* Antalné és *Vass* Ádámné ur-nők. A zászlószentelési ünnepély után fél 11 órakor nyílt meg a kongresszus a Hungária-szálloda nagytermében. *Szuvájdzsits* Obrad, egyleti einök megnyitó-beszéde után megalakították a tisztikart. *Mukiis* Simon dr. orsz. képviselő a kongresszus diszelnöke. A másik diszelnök *Hock* János akadályoztatása miatt nem jelenhetett meg a kongresszuson.

A tanácskozások során elfogadták a következő javaslatokat:

a) Italmérsi engedélyt kizárólag az italmérséssel hivatásszerűleg foglalkozó kocsmáros és vendéglős kaphasson. Ehhez képest:

b) Ne adassék ezenfelül fűszeresnek, szatócsnak, fogyasztási szövetkezetnek, köröknek, kaszinóknak, csemege üzleteknek stb. engedély bor- és sörmérésre.

c) Pálkamérés jellegével bíró üzlet ne nyerjen ezenfelül jogot bor és sörmérésre.

Szerzett jogokat ez a kívánság nem érint, azok továbbra is érvényben maradjanak.

d) Az italmérsi illeték osztályainak arányosabb beosztása és a magánfogyasztó, aki nagyobb mennyiségben hoz be bort a vámterületre, vonassék be az ital-illeték viselésébe, miáltal a kocsmáros illeték terhe a kincstár károsodása nélkül önmagától is csökkenni fog. Az ital-illeték a zárt fogyasztási vámterületeken már az ital behozatalánál rovassék le a fogyasztási adóval együtt.

e) Új jogok kiadása előtt a pénzügyi hatóság részéről az ipartársulat véleménye beszerzendő. Ahol ipartársulat nincs, ott csakis a már letelepedett kocsmárosok sérelme nélkül adható ki az újabb engedély.

f) Az adó- és illeték-kivétel bizottságokba a kisebb kocsmárosok is hivatalból hivandók be. Ahol ipartársulatok vannak, ott a társulat útján történjék a behívás.

g) Kivánjuk a boritaladó eltörlését és ehelyett a szeszdó felemelését.

2. Miután a kocsmai ipar ez időszert a képesítéshez kötött iparágak közé még nincs sorozva, rendeleti úton mondja ki a kormány, hogy azon helyeken, hol a kocsmárosok, vendéglősök stb. szakiparosok ipartársulatot létesítenek, minden kocsmáros, vendéglős, szállodás és kávéés köteles az ipartársulat tagjává lenni.

Ezzel egyidejűleg kivánjuk, hogy a módosítás alatt lévő ipartörvénybe vételessék fel a szállodás-, vendéglős-, kávé- és kocsmáros-ipar a képesítéshez kötött iparágak közé.

3. Kivánjuk, hogy csakis mértékitelesített sörös palaczkok lehessenek forgalomban.

A tanácskozások befejezte után a „Pest” szálloda disztermében ünnepélyesen elhelyezték az új zászlót s ez alkalommal *Varga* Károly országgyűlési képviselő tartott beszédet.

— **Házasság.** *Marczinfalvai Benda* Gyula m. kir. honvéd-főhadnagy, a nagyváradi honvéd-hadapród iskola tanára, *marczinfalvai Benda* Kálmán köz- és váltó-ügyvéd, a Beregszászi Hitelintézet jogi tanácsosa és neje szül. *Linner* Vilma fia, eljegyezte a morvaországi *Gross-Meseritschen* *Kallab* Fridát, *Kallab* Emil gyártulajdonos és neje, *Kallab* Teréz leányát. Dr. *Kovács* Jenő ügyvéd, székesfehérvári bizottsági tag házasságot kötött *Gömöri* Bertával.

— **A bajai sorsjegyesalás.** A bajai ipar és kereskedelmi bank ügyében a szabadkai vizsgálóbíró elutasította az ügyészségnek azt az előterjesztését, hogy a vizsgálatot a bank igazgatósága ellen is terjesszék ki. Ezzel a vizsgálat véget ért.

— **A százados és az önkéntes.** Nagyszébenben már a múlt héten történt, de a katonai hatóságok mindeddig szigorúan titkolták. A 28. számú vadász- zászlóalj ez idő szerint hadgyakorlaton volt Szerdahely községben. Itt történt, a múlt hét egyik estéjén, hogy *Klempa* Kálmán százados valami miatt rendreutasította *Szabó* Ödön önkéntest. Az önkéntes a rendreutasítás miatt megtámadta a századost, aki lovaglóostorával végig vágott az önkéntesen, akit szemén veszedelmesen megsebesített. Erre *Szabó* önkéntes szuronyát a százados *hasába* döfte. Mind a ketten veszedelmesen megsebesültek. A századost *Gyulafehérváron*, az önkéntest Nagyszébenben ápolják. Az esetet a katonáék, érthető titoktartással hallgatják el.

— **Mery del Val megtámadták.** A pápa államtitkárja, Mery del Val bíboros, aránylag igen rövid idő alatt igen nagy népszerűségre tett szert. Sok tisztelője, kevés ellensége van. Annál érthetőbb az a támadás, amelyet tegnap intéztek ellene. Igaz, hogy a támadó nem volt más, mint egy részeg munkás, de a támadás közben és után gyűlésvész nép botrányos tüntetést rendezett ellene. A nagy feltűnést keltő esetről ezeket jelentik Rómából: Amikor Mery del Val bíboros államtitkár tegnap rendes kocsisátjáról Kasztel-Gandolfóban levő kastélyába visszatért, egy részeg ember, aki villamos vasuti kocsiban ült, a legáljasabb szitkokkal illette a kardinális. A rendőröknek csak nehezen sikerült ezt az embert le tartóztatni. Barátai, akikhez nagy számu csöcselék csatlakozott, többször megtámadták azt a kocsit, amelyen a rendőrök a részeg embert a rendőrségre akarták szállítani. A rendőröknek sok bajuk volt ezzel a csöcselékkel és minden egyes támadásnál kénytelenek voltak több embert letartóztatni. Amikor az esetnek híre Albánoba eljutott, több ezren, többnyire asszonyok és gyermekek, a vásártéren zajos tüntetést rendeztek a kardinális mellett, de nyomban összeverődött egy másik tömeg, amely a pápai államtitkár ellen tüntetett s a rendőrség csak nehezen tudta elejét venni annak, hogy katolikus és antiklerikálisok össze ne tüzzenek.

— **Hirtelen megőrült.** A soproni határrendőrség felügyelője, Háczy Kálmán hirtelen megőrült. A köztisztviselői állású tisztviselő iránt a városban általános a részvét. Háczy előkelő és vagyonos családból származik, édes atyja országgyűlési képviselő volt, maga Háczy is csak néhány éve került Sopronba, Csab-Rendekről, ahol nagy birtoka volt.

— **Merénylet egy gyorsvonat ellen.** Mind sűrűbben fordulnak elő Magyarország területén és a külföld vasuti vonalain is megdöbbentő merényletek a vonatok ellen. De oly vakmerő körülménységgel és nagyobb tervszerűséggel még nem készítették elő vonat ellen merényletet, mint az alább közlendő. Berlinbe a múlt éjjel 12 óra 40 perckor kellett volna megérkeznie a 6. számú gyorsvonatnak. De a vasut Strassberg és Rehfelde közt kisiklott. Egy óra öt perckor éjjel segítővonatot indítottak oda orvosokkal. A kisiklott vonatot kigyulladt. Egy vonatvezető és nyolc utas megsérült. A rendőrség megállapította, hogy a vasuti szerencsétlenséget merénylet okozta. Éjjeltáiban ismeretlen tettesek tizenöt méter hosszú területen kivették a sinekből a csavarokat s aztán a sineket fél lábbal bejebb tolták. Nagyobb katasztrófa csak azért nem történt, mert a kisiklásnál az egyes kocsik nem mentek egymásra, hanem baloldalt dültek el. Azt hiszik, hogy a merényletet olyan emberek követték el, akik a vasutépítésben jártasak. Azt is beszélnek, hogy a merényletet anarkisták követték el, akik azt hitték, hogy a gyorsvonattal egy nagyobb állású orosz hivatalnok is fog utazni. Az étkezőkocsi és egy második osztályú kocsi egészen elégett. Az utasok közül nyolcan, a vasuti személyzetből pedig hárman szenvedtek nagyobb sérülést.

Berlinből jelentik éjjel: Straussbergben az a hír terjedt el, hogy a vasuti balesetnek anarchista merénylet az oka. A merénylők magasabb rangu orosz utasok ellen készítettek merényletüket. A vonaton azonban a várt előkelő orosz utasok nem jöttek. Másrészt nincsen alap arra a feltevésre, hogy tényleg merényletet követtek el. Ha ilyenről van szó, úgy csak a vasuti viszonyokkal jártas emberek lehetnek a merénylők. A baleset színhelyén a sinek körülbelül 50 méternyi hosszúságban meglazították, a szegek hiányoztak. A vonat éjterme teljesen elégett, ugyancsak az étkező kocsi után csatolt másodosztályú személykocsi. Csodálatos dolog, hogy senki sem sebesült meg súlyosan. Az összes sebesültek Berlinben, vagy annak környékén laknak. A merénylők elfogatására 2000 márka díjat tűztek ki. A vizsgálat megindult.

Egy másik vasuti szerencsétlenségről is érkezik hír Ottavából. A Kanadai-Pacifik-vasut egy vonata Toronto felé való útjában kisiklott. Ott személy meghalt, többen megsérültek.

— **Tisztelgés Haynau sirja előtt.** Katonai izléstelenségről kell beszámolnunk. Hétfőn délelőtt a Bécsben állomásozó 32-ik és 101-ik gyalogezrednek nagygyakorlatról visszatérve, Klein-Wetendorf előtt haladtak el. A katonákat, tulnyomó részben magyar fiukat, Radetzky sirjához vezényelték, amely ott van Klein-Wetendorfban. Radetzky mauzoleumát százával veszik körül azoknak a sirjai, akik 1848-ban Magyarország ellen harcolva, kitűntették magukat. A többek közt itt fekszik Haynau is, akinek neve gyászt és könnyet jelent Magyarországra. És a békéscsabai meg a pesti tősgyökeres magyar fiukból álló két ezrednek végig kellett hallgatniok a német nyelvű himnuszokat, amelyekkel Schreffer alezredes Haynaukat dicsőítette. A két ezrednek imát vezényelték, azután pedig tisztelegve, defilírozva el kellett vonulnia azoknak a katonáknak a sirjai előtt, akik 1848-ban Magyarország ellen harcoltak, akik az aradi tizenháromat kivégeztették, akik a legtöbb magyar vért ontották a híres, szomorú, dicső 48-ban.

— **Tífusz a katonák közt.** A budapesti honvédelovasság kombinált hadosztálya hetek óta nagyban gyakorlatozik József főherceg személyes felügyelete alatt. A katonák közt, akik ma Hatvanra érkeztek Aszódra, kitört a tífusz. József főherceg rögtön rendelkezett, hogy nyolc katonát szállítsanak a budapesti helyőrségi kórházba. Ez meg is történt. Ugyancsak József főherceg rendelkezése két budapesti katonarvos leutazott Hatvanba, hogy figyelemmel kísérje a gyilkos járványt.

— **Babló cigányok a fővárosban.** Megirtuk tegnap, hogy milyen vakmerő rablási kísérletet követték el az éjszaka Kőbányán egy kőbor cigánybanda. Jelentették azt is, hogy a rendőrségnek sikerült a banda két tagját letartóztatni, akiket a mentők szállítottak be, mert a tülekedésben megsebesültek. Most még a következőket jelenthetjük a dologról:

A sebesült cigányokat a tolonczkórházba szállították, ahol gondos ápolás alá vették őket. Az orvosi vizsgálat konstátálta, hogy mindkét cigány külső csonttörést szenvedett, azonkívül az egyiket fején a másikat jobb keze mutatóujján sebesítette meg a rendőrkard. Ma délelőtt megállapították a cigányok személyazonosságát is. Az egyik Kolompár Sándor, 47 éves — a másik Lakatos Antal, 40 éves, kőbor cigány. Ujlenyomatokat is vettek róluk s ekkor kiderült, hogy mindketten tagjai egy cigánykaravánnak, amely már hetek óta állandó rettegésben tartja a Maglódi-ut lakóit. A rendőri vizsgálat azt is kiderítette már, hogy ezek a cigányok elfogatásuk előtt társaikkal Schwarz Jakab Ujhegyi-ut 27. szám alatt fűszerüzletnél kíséreltek meg betörést. Onnan Schwarz revolverlövésekkel elriasztotta őket. Ekkor az Ujhegyi-ut 7557. szám alatt levő fűszeresbolthoz mentek, amely Fleischmann Sándor tulajdona. Itt már sikerrel járt a munkájuk. Betörték az üzletbe s onnan nagy összegű pénzt, pálinkát és szalonnát vittek el. Ez a társaság rabolta ki egyébként nemrégiben a szent-lőrinczi határerdőben lévő koreszmát is.

A derék rendőröket, akik életük kockáztatásával, az éj sötétjében, sok nehézséggel küzdöve, teljesítették kötelességüket, ma délelőtt melegen megdicsérte Licht Géza rendőrfőparancsnok a Mosonyi-utcai laktanya udvarán összegyűjtött rendőrök előtt.

Itt jegyezzük meg, hogy a büntető-törvény-szék a mai napon adta ki a körözőleveleket a gyóni és alsó-dánosi rablógyilkosságokkal és rablásokkal terhelt és szökésben levő cigányok ellen. A körözött cigányok ezek: Lakatos Lajos (másként Sztójka Dolár) 24—26 éves, akit rablás-sal, erőszakos nemi közösüléssel, gyújtogatással vádolnak, azután Lakatos János (másként Sztójka Kuna) 18—20 éves cigány, akit rablással és gyilkosság büntetéssel vádolnak, Lakatos Lina Vilma 22—26 éves cigányasszony, Lakatos János (másként Sztójka Pána) 30—35 éves cigány, akik bünrészesek a gyóni és az alsó-dabasi rémtettekben.

Miután az elfogottak is a hirhedt Kolompár és Lakatos családokhoz tartoznak, valószínű, hogy ha nem is ezek a keresettek, de összeköttetésben állanak velük, az sem lehetetlen, hogy a keresett cigányok ebben a bandában rejtőzzenek.

— **A fegyver.** Jazován Pir János lakos véletlenségből agyonlőtte Kerepesi Andrást. Pir János fegyverrel babrált és e közben történt a baj.

— **Merénylő bányászok.** Déván a Vulkán-bányában két bányász merényletet követett el Westhoff Károly bányatársulati mérnök ellen. Az egyik bányász hirtelen átkarolta a mérnököt, míg a másik kést emelt ellene. A mérnöknek emberfeletti erővel sikerült magát kiszabadítania a bányász karjai közül és előrántva revolverét, a munkásokra lőtt, akik erre meghátráltak, de újabb támadásra készültek. Szerencsére a lövés zajára odasietett két rendőr, akik a támadókat megkötötték és elszállították.

— **Díjbirkózás.** A Beketow-czirkuszban a nemzetközi díjbirkózóverseny 6-ik napján Anderson győzött Kühlbarson felett, Mourzuk Müller ellen, Czaja József győzött Schlegel ellen, Zinner győzött Hävonen ellen, végül Aberg győzött Kornatzky ellen.

— **A családirtó.** Rettenetes tragédia játszódott le a Székelyudvarhely szomszédságában lévő Bardóc községben. Sugár János nevű legény beléseretett egy falujabeli leányba s feleségül akarta venni. Jómódu anyja azonban ellenezte a házasságot. Anya és fiu közt e miatt napirenden voltak a viszálykodások és perlekedések. A viszálykodásba néha beleszólt a legény testvérnéje is. Hétfőn hajnalban a legény teljesen kivetkőzve emberi mivoltából, szörnyű tette vetemedett. Fejével agyonverte anyját, testvérét s testvéreinek egyéves leánykáját. Azután a gyilkos Ágostonfalvára ment. Ott a vonat elé állt, amely darabokra szaggatta.

— **Haláloság.** Dr. Mayer Emil Vilmos posta- és távirat-igazgatósági fogalmazó e hó 2-án Temesvárott életének 29-ik évében elhunyt.

Dezsényi József törvényhatósági bizottsági tag, ma reggel 71 éves korában meghalt Budapesten. Dezsényi 18 év óta volt tagja a törvényhatóságnak s régebben élénk részt vett a városi ügyekben. Több jótékonyági intézet választmányi tagja és több magánvállalat igazgató vagy felügyelő bizottsági tagja volt. Temetése holnap, csütörtökön délután fél öt órakor lesz, a kerepesi-úti temető halottasházából.

Szatymazi Zsótér Anna életének 25-ik évében Nagy-kikindán meghalt. Holttestét Ó-Becsére szállították és ott temették el a családi sírban.

Dénes Béla fiatal magyar vegyész, huszonkét éves korában elhunyt Berlinben. Dénes Béla nagy talentummal és sok elismeréssel működött máris pályáján. A vegyész tudomány műveléséhez igaz tehetséget és eredeti hajlamot mutatott s a berlini egyetemnek is kitüntetett ösztöndíjas hallgatója volt. Itt lankadatlan szorgalommal folytatta tanulmányait s egyike volt a nagy német egyetem legkiválóbb s legnagyobb reményekre jogosító tagjainak, amíg szépen induló pályáját meg nem akasztotta váratlanul a halál. Dénes Bélában Deutsch Ede iparos fiát gyászolja.

— **Bajeczürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egy koronás tükörfürdőnél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasut-állomás van a fürdőtelepen.

FERENC JÓZSEF KESERŐVÍZ

páratlan hashajtószert
x Fodor-féle vívőterem a Koronaherczog-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Arjegyzék ingyen.

x Nászajándékok Rothauser, Deák-tér 6. sz.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 f.

x Rendkívül új horderejű találmány a „Radial Elixir” és az „Alföldi kereszties sóborszesz”, melyeket mostanában biztos gyógyszerként használnak. Készítője a Kecskeméti Első Alföldi Cognac-gyár r.-i.

x Polgár Kálmán műorás és ékszerész (műhely és raktárai: Budapest, VII. Erzsébet-körut 29. sz.) ki a hazai órásipar terjesztésének szolgálatában eddig is bokros érdemeket szerzett, külföldi tanulmányutjáról visszatért. Megfordulván a külföld nevezetesebb ipari és kereskedelmi gócpontjain, műfirtó szemmel kiválasztotta és megszerezte mindazt, amivel a honi órásipar fejleszhető. Polgár Kálmán értékes tapasztalatairól az általa szerkesztett „Műtövös” legutóbb megjelent számában referál sok száz fénykép után készült modell bemutatásával. Ezen albumot lapozgatva gazdag kiállításon képzelet magát az ember és gyönyörködve tapasztaljuk, hogy benne minden rendű és rangú egyén feltalálhatja a megfelelő szebbnél szebb dolgot. Birjuk Polgár Kálmán műorás abbeli ígérését, hogy olvasóinknak közvetlen öhozzá intézendő felszólítására ezen díszes album-árjegyzéket minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve megküldi.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Nemzeti színház. Vasárnapi számunkban már főbb vonásaiban ismertettük Somló Sándornak játék tervezetét. Ma azután a hivatalos és részletes programot is kiadta a színház. Ez a következő:

I. Magyar újdonságok: A pozsonyi diétán, Berczik Árpád vígjátéka; Martinuzzi, Tardos-Krenner Viktor tragédiája; Draghy Éva, Pekár Gyula vígjátéka; Örök küzdelem, Ferenczy Ferencz társadalmi drámája; Az igazság felé (névtelenül benyújtott szindarab); Ilona, Thury Zoltán színműve; A leányvári boszorkány, Lovik Károly és Erdélyi Zoltán színműve; Laczkovits kapitány, írta Abonyi Árpád; A kemény ökök, Fényes Samu drámája. A tévelygők, írta Géczy István; A nehéz iga, Lampert Géza és Szívós Béla népies vígjátéka; Csanád, írta Szalay Károly; A forradalmár, írta Pakots József. Tervezik még Lenkei Henrik, Molnár Gyula, Prém József, Vértessy Gyula és Vándor Iván egy-egy új darabjának bemutatását, azonkívül az ősszel eldöntendő Mészáros-pályázat pályadíj-nyertes darabjának előadását.

II. Külföldi újdonságok: Robespierre, Victorien Sardou drámája; Az ellenfél, Alfréd Capus színműve; Jorio leánya, Gabriele D'Annunzio drámája; Alice a házi tüzhelynél, J. M. Barrie vígjátéka; Az egér és az ember, Ryley vígjátéka; A biboros, Louis Parker drámája; A nagyközség, Lothar Rudolf vígjátéka.

III. Klasszikus előadások: 1. Magyar klasszikusok: Dóczy Lajos: Széchy Mária és Utolsó szerelem; Bartók Lajos: Erzsébet királyné; Rákosi Jenő: Krakói barátok; Jókai Mór: Dózsa György és Milton; Vachott Imre: Országgyűlési szállítás. 2. Idegen klasszikusok: Aeschilus: Orestia triológia; Shakespeare: II. Richard és Szeget szeggel; Plautus: A foglyok és A kalmár; Lesage: Turcaret! (Egy tizenhetedik századbeli francia klasszikus.) 3. Főlevenítek: Shakespeare: Vízkereszt, Antonius és Cleopatra, Makrancos hölgy és Szentiványi álom; Göthe: Faust, Egmont és Clavigo; Schiller: Tell és Don Carlos; Sophokles: Oedipus király; Racine: Iphigénia.

Szép, nagyon szép, gyönyörű! Mennyi jó név, mennyi darab, — micsoda pazar program. Csak azután az ígéretet be is váltsa és a sok remény nagy csalódásokat ne hozzon.

(*) Rákosi Sziidi — beteg. A Nemzeti Színházban ma a Titok helyett a Regényesek került színre; a csütörtökre hirdették „A hol unatkoznak” szintén elmarad és helyette Capus „Ifjuságunk” című darabja megy. A változást Rákosi Sziidi betegségére idézte elő. Híresztelték, hogy az érdekes művész és Somló Sándor között valami surlódás volna és ezért nem lép fel. Utána jártunk a dolognak és megtudtuk, hogy az egészről egy szó sem igaz. A művész csakugyan meghalt és betegen fekszik lakásán.

(*) Hegedűs Gyula — játékmester. Vizvári Gyula nyugalmába vonulása miatt az Országos Színházak Akadémián a megüresedett játékmesteri állásra Aponyi Albert Hegedűs Gyulát, a Vigaszínház kitűnő művészt nevezte ki. A választás a legszerencsésebb. Hegedűs Gyula játéka, beszéde maga a természetesség; az ő művészete a legegyszerűbb és a legnemesebb eszközökkel dolgozik és így új állásában bizonyosan nagy szolgálatára lesz a művészetnek.

(*) A Városligeti Színkörön. Tegnap este a Manó előadása közben furcsa kis incidens játszódott le a Városligeti Színkör kulisszái mögött. A színház egyik tagja rázont a pénztárra, ha rögtön tíz forint előleget nem kap, nem lép ki a színpadra. Nagy riadalom támadt erre, mert az előadás már folyt s az előlegre szorult színész arczán oly kifejezés ült, melyről le lehetett olvasni, hogy fenyegetése komoly. A szereplők visszafajított lélegzettel lesték a fejleményeket, amikor hirtelen haragos hangok zúgtak végig a színpadon. Feld Mátyás dühösen rontott neki a renitens színésznek és a sértések egész áradatát zúdította a szegény bűnösnek fejére. A színész végre engedett és a színpadra lépett. Lent a nézőtérben pedig a közönség azon csodálkozott, hogy a színpadon miért szünetel teljes öt perczig az elő-

adás. A furcsa esetnek ma folytatása volt, amennyiben a színész provokáltatta Feld Mátyást. Matyi azonban büszke önértéssel jelentette ki, hogy nem verekszik — zsarolóval.

(*) Burián Budapest. Az Operaház egykor tinnepelt tenoristájának, Burián Károlynak visszatérése befejezett dolog. Mészáros Imre, az Operaház igazgatója Drezdában végleg megállapodott, miről maga Burián adott először hírt egy budapesti barátjához intézett következő levelével:

Kedves barátom! Mészáros eljött s én októberben megyek Budapestre. Akkor tehát viszontlátjuk egymást. Alig várom a napot, amikor újra fellépek az Operában. Trisztán-nal fogom kezdeni s folytatni minden jó szerepemben, amit csak valaha játszottam.

FŐVÁROS.

(*) Szénajánlatok. Amint már megemlékeztünk róla, Bódy Tivadar székesfővárosi tanácsos gondoskodása tárgyává tette, hogy a főváros üzemei a téli időszakra elegendő szénrel legyenek ellátva. Hogy ez megtörténhessék, íőszólította a budapesti szénkereskedőket, hogy az ajánlataikat a mai napig tegyék meg arra nézve, milyen mennyiséget képesek szállítani. Ma délig tízenegy rendbeli ajánlat érkezett be; azonban, sajnos, a legnagyobb üzletekkel bíró szénkereskedők teljesen távol maradtak ettől a mozgalomtól. A beérkezett ajánlatok legnagyobb része porosz, angol és wessifáliai szénre szól. Van köztük egy olyan ajánlattevő is, aki a nagykiterjedésű barnaszén telepet ajánlja föl, holott tudnivaló dolog, hogy a főváros üzemeihez a barnaszén egyáltalában nem használható. A beérkezett ajánlatokat holnap — csütörtökön — délelőtt fogja a tanács tárgyalni.

(*) Az új vásárpénztár. Holnap jár le az új vásárpénztár részvényeinek jegyzésére kitűzött határidő. A főváros 4 millió korona alaptőkéből 55%, 2,200.000 korona értékű részvényt jegyzett, amelynek 30% 680.000 koronát ma a jegyzésnél befizetett. A jegyzést, mint említettük, holnap beárják s megállapítják, hogy a nyilvános jegyzés milyen eredménnyel járt. Erről az eredményről különben ma már igen pesszimiztikusan nyilatkoztak, amennyiben ma délig magánjegyzésre bocsátott 9000 darab részvényből alig a két harmad volt jegyezve.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Hau Károly természetrajza. Dr. Wulffen Erich, az ismert német bűnügyi pszikológus és drezdai államügyész, röpiratot írt a Hau-pőrőről. A röpirat címe: „Bűnügyi pszichológia a Hau pörben.” Wulffen kétségtelenül nagyon érdekes világításban tárja elénk Hau Károly egész lelki világát és röpiratából az a megfigyelése szűrődik le, hogy Hau nem normális, hanem feltétlenül pathológiai természetű ember.

A jellemrajznak érdekesebb részeit a következőkben ismertetjük:

Hau tuberkulózist örökölt és sohasem volt minden tekintetben egészséges. Anyja, egyik nagybátyja és egyik testvére tüdővészben halt meg. Mint a legtöbb fiatal bűnös, úgy ő is korán kikerült az anyai kéz alól. Három éves volt, amikor anyja meghalt, s ő magára maradt, idegen befolyás alatt. Talán tuberkolotikus hajlamainak kell betudni, hogy korán volt kedve a hölgyeknek udvarolni és körülöttük forgolódni. Általában nagyon korán kezdte részét kivenni az élet még meg nem engedett örömeiből s ez szervezetére mód felett káros volt. Még a gimnáziumba járt, amikor vérbetegséget kapott. Lelke sohasem volt egyensúlyban, fantáziája, végtelen szerencsétlenségére mindig csapongott. Berlinben, amikor tanulmányait folytatta, egészsége hirtelen rosszra, a szokottnál is rosszabbra fordult. Vért köpött s folyton öngyilkosságra gondolt. Orvosi tanácsra előbb a Rivierára, azután Korzikába utazott. Korzika a maga és népe történetével bő táplálékot nyújt a fiatal fantáziának. Nietzsche Uebermenschje, Bonaparte Napoleon innen indult világhódító körútjára. Hogy itt Hau fantáziája milyen orgiákat

ült, azt éppen az ő elbeszélései bizonyítják. Egy olasz herceg szeretőjét megszóktatta és Marseillebe vitte, kis bárkában átszenvedett egy tengeri vihart.

A pszichiaterék szerint az ilyen egyén eltérés az átlagember rendes típusától. Az ilyen egyén alá van véve a legkülönbözőbb hangulatoknak s könnyen támadnak téves gondolatai, később rögeszméi. Sok hazug kalandja között akadt egy igazi is. Megismerte Molitor Olgát és Linát; az utóbbi hat évvel idősebb volt nála. Molitor Olgával sok közös vonása volt. Mindketten ugyanabban a korban, csinosak, érdekesek. Ő mind a két leányhoz vonzódott, ami meg is felelt az ő excentrikus lényének. Olgánál azonban sokkal jobban érdekelte az idősebb Lina, aki szellemesebb is, műveltebb volt, mint Olga. Molitor Lina nagyon erős mértékben vonzódott a fiatal emberhez s vonzalmán nem bírt uralkodni. A tizenkilenc éves Linának lehetnek, sőt voltak is házassági gondolatai, de a tizenhárom éves Olga? Hau atyja azonban tudni sem akart arról, hogy fia Molitor Linát feleségül vegye. A korzikai nőszöktetés álma valóra válik. Lina kétezer márkát vesz ki a takarékpénztárból és Svájcba szökkik anyjának későbbi gyilkosával. De a valóság nagyon rideg és nem ismeri az érzékenykedést. A szerelmes pár nagy gondokkal küzd és elhatározta, hogy öngyilkossá lesz. Hau revolverrel ráló kedvesére, de a golyó nem hatol a szívébe. Ez a tényállás néhai Hauné, Molitor Lina előadása szerint. Itt ütközött először össze a büntető törvénykönyvvel. Ime az ölési készség s ennek eszköze a revolver! Az pedig, akit meg akart ölni, hozzátartozója. Mintha csak főpróbát tartott volna anyósa meggyilkolásából!

§ Birák mozgalma. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényesek birái értekezletet tartottak, amelyen a következő egyhangu határozatot hozták:

Az értekezlet a bírói függetlenség erkölcsi és anyagi biztosítékainak kiépítése iránt indított mozgalomhoz csatlakozik. Szükségesnek tartja az országos bírói nagygyűlésnek Szegedre való mielőbbi összehívását annak hangsúlyozása mellett, hogy ezen mozgalomnak nincs más célja, mint az illetékes tényezőknek tájékoztatása és különösen az eddigi törvényes intézkedések hiányainak a megjelölése, valamint a sérelmek és kívánalmak előterjesztése. Az értekezlet elhatározza, hogy az országos bírói nagygyűlésen magát a lehetőség szerint képviseltetni fogja. E határozat másolatát a nagyváradi végrehajtó-bizottságnak, a szegedi előkészítő bizottságnak és valamennyi kir. törvényeseknek megküldi.

Nyílt-tér.

E rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

LOVAS-féle Zene-Conservatorium
akad. előkészítő tanfolyamma
VI. Andrassy-ut 67. szám.
II. és III. em. az orsz. m. kir. zeneakadémia volt palotája modernül átalakítva.
Beiratások egész nap. Elsőrendű tanári kar.
TELEFON 501.
Prospektus ingyen és bérmentve.
A növendékek hangjegyeket (kotta), hangszereket az intézetből díjmentesen kapják és a német, francia, angol nyelvek közül egyet díjlanul tanulhatnak.

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és czimfestő
kizárólag Budapest, VI. Váci-körut 55.
TELEFON 66-72

Társat keres

fővárosi vasnagykereskedés, mely 10 év óta fennáll és az egész országban óriás vevőkörnek örvend. Befektetett tőke biztosítva. Ajánlatokat „VAS 100” alatt a kiadóhivatalba kér.

Lakberendezések,

kávéházak és szállodák belső kiképzése.

Nagy választék
finom kivitelű asztalok- és kárpitos
butorokban, csillár-
okban, szőnyegek-
ben stb. stb.
TELEFON 53-10

Porjesz Mihály
Budapest,
V. ker., Lipót-körut 3. szám.

Nyilatkozat.

Több lapban megjelent azon hírrel szemben, hogy cégünk részvénytársaságá alakítása iránt tárgyalások folynak, kijelentjük, hogy minden ilyen czélzatos híresztelés a valósággal teljesen ellentézik, mert cégünket az eddigi szellemben magunk fogjuk tovább vezetni.

Törley Józs. és Tsa.

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, aszthma-, görvélykór-, sziv-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

LOVAS-féle
Zene-Konzervatórium

— akadémiai előkészítő tanfolyammal. —

Budapest, Andrassy-ut 67

II. és III. emelet.

(A magy. kir. orsz. zeneakadémia volt palotája modernül átalakítva.)

Beiratás egész nap!

TELEFON

TELEFON

Tantestület

Altschul Miksa orsz. m. kir. zeneakad. végzett gondnokművész, a Népszínház-Vigopera magán-gondnoka. Asboth Vilma okl. cimbalomművész.

Bahnert József orsz. m. kir. zeneakademiát végzett áll. tank-tanár, Liszt Ferenc volt növendéke.

Balassa Kálmán orsz. m. kir. zeneakad. végzett hegedűművész, a m. kir. opera és filharmoniai társ. tagja, Joachim volt növendéke.

Bárdossy Irén a bécsi konzervatóriomon oklevelet nyert ének-művész, a m. kir. opera ének-művésze, az országos színészegyesület énektanára.

Baumgartner Károly a m. kir. opera és filharmoniai társaság tagja.

Czezelich Benő áll. kép. okl. zenetanár, a Budai Zeneakadémia tanára.

Danzinger Antal a m. kir. opera, a filharmoniai társaság és a G-unfeld-Bürger vonosság tagja.

Fonyes Sándor konzerv. tanár, hegedűművész.

Farkas Arnold orsz. m. kir. zeneakademiát végzett hegedűművész.

Féjtor Ferenc a m. kir. opera és filharmoniai társ. tagja.

Grossfeld J. Henry angol nyelvtanár.

Győző Lajos a Víg-színház művésze (poetika és szavaiás).

Hekisch Richárd hárfaművész.

Horovitz Ede a m. kir. operaház és filharmoniai társaság tagja.

Lovas Izso tanár, igazgató-tulajdonos.

László Albert székely főv. okl. nyelvtanár, a Magyar Tudomány, egyetem rektorai hivatalának hivatalos fordítója.

Morascher Hugó orsz. m. kir. zeneakademián műv. oklevelet nyert tanár, zeneszerző, ev. főgimn. tanár.

Sarkányi Eötvös Gizella áll. kepestett zene-tanár.

Schaller Irma okl. zene-tanár.

Tomka Istvánné okl. zenetanár.

Petri Henrik orsz. m. kir. zeneakademián, művészi oklevelet nyert tanár, a m. kir. opera és a filharmoniai társaság tagja.

Prasty Ferenc a m. kir. opera és a filharmoniai társaság tagja.

Viten Ferenc a m. kir. opera és a filharmoniai társaság tagja.

KÖZGAZDASÁG.

A szövetkezetek válsága.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 4.

A szövetkezetek válsága ügyében — mint mai számunkban már jeleztük — ma estére az önállóan működő hitelszövetkezetek országos köteleke ülést hívott egybe, melyre az összes szövetkezeteket meghívta. A szövetségnek ezen akciójából kifolyólag ma mindenféle válsághír terjedt el a hitelszövetkezetekről. Több szövetkezet nagy zavaráról beszéltek és ezek a hírek — természetesen — kihatással voltak a tőzsdére is. Voltak olyanok is ma a tőzsdén, akik megneveztek egy pár szövetkezetet, mint olyanokat, amelyek a legközelebbi napokban fizetésképtelenséget fognak jelenteni s beszéltek azt is, hogy e szövetkezeteknek a bukásával a nagy bankokat is érzékeny veszteség éri. Ez természetesen nem maradt minden hatás nélkül. Néhány spekuláns forszírozott eladással nagy támadást intézett a papírok ellen, a minnek az lett a következménye, hogy különösen a magyar bankpapírok rohamosan hanyatlottak és igen olcsón zárultak. A kormány segítsége — természetesen — még mindig késik, bár a szövetkezeti vezetők biznak a kormány jóindulatában. A Magyar Általános Hitelbank ma sem kapott utasítást a kölcsön folyósítása iránt. És ez teljesen érthetetlen. A kormány még mindig nem látja be, hogy itt nem egyes szövetkezetek érdekeiről van szó, hanem száz- meg százezer kisexistenciáról, akiknek megmentése eminenter kötelessége a kormánynak. Lenne csak szó egy nagy pénzügyi töről, a kormány majd nem ankeítezne annyit, hanem a sok ankeítezés helyett — pénzt adna. Mert a szövetkezetek mostani helyzetén igazán nem segít az — anket.

A szövetkezetek válságával kapcsolatosan igen sok szó esik az Osztrák-Magyar Bankról is, mert a jegybanknak tulajdoniáj azt, hogy a váltóleszámitolás megszorításával idézte elő ezt a válságot. Erre nézve a jegybank ma a következő nyilatkozatot tette közzé:

„Több napilap foglalkozik ma a hitelszövetkezetek helyzetével és e szövetkezetek szanalásának kérdésével. E kérdés tárgyalása részben a kormány, részben az Osztrák-Magyar Bank ellen irányuló támadásokban csucosodik ki. Ami az utóbbit illeti, utalni kell arra, hogy a tegnapi közzétett bankkimutatás 100,270,059 korona leszámítolási emelkedést tüntet fel. E szerint a váltóleszámitolás korlátozásáról szó sincs, ellenkezőleg, jelentékeny emelkedés mutatkozik itt. Ami a kormány akcióját illeti, hangsúlyozandó, hogy az komoly megfontolás tárgyát képezi. Döntő intézkedéseket e kérdésben csakis a pénzügyi és gazdasági szempontok alapos figyelembevételével tehet a kormány, ami annál is inkább szükségesnek látszik, mert ma már tisztán látható, hogy a szövetkezetek a visszleszámitolás igénybevételénél gyakran annyira túlterheltek magukat, hogy a pénzügyi segélyakció a legmesszebbmenő gondosságot igényli. A segélyakció kérdése tehát igen komoly mérlegelés tárgyát képezi, amely eddig korántsem nyert befejezést.

Pedig hiába nyilatkozik az Osztrák-Magyar Bank. Az tény, hogy a jegybank visszadobál szövetkezeti váltókat, melyek bár a nagyobb pénzügyi intézetek zsiroájával kerültek hozzá és hogy egyrészt e hitelmegszorítással, másrészt a kamatláb felemeléssel idézte elő a mostani nehéz helyzetet. A szövetkezeti válságról ma is több vezető egyén nyilatkozik. Így

dr. Molnár Jenő

ügyvéd, országgyűlési képviselő, a következőket mondta:

— Nem tartom olyan veszedelmesnek a helyzetet. Az esti értekezleten már nem veszünk részt, mert a szövetkezeti üzlettel már régebben felhagytunk és az intézet részvénytársasággá alakult át. Ennél fogva azt sem tudhatom, hogy mi lesz az esti értekezleten. Annyi bizonyos, hogy az a négyszázezer korona, amelyet állítólag a kormány akar adni, semmi. Annál kevésbé jöhet számításba, mert arról van szó, hogy a hitelbank garantálja ezt az összeget. Ilyen zsiro mellett akár tíz millió koronát is adhat a kormány.

Azt hiszem, hogy a szövetkezetek ki fognak menekülni a bajból. Megérdemelnék, mert én nem tartom indokoltnak az ellenük emelt vádakat. Annak idején, amikor még volt pénz, előfordult, hogy szövetkezet valamelyik nagyobb banktól hitelt kért. Azt a választ kapta, hogy nincs pénz. Egy félóra mulva odatelefont, hogy hajlandó két százalékkal magasabb kamatot fizetni. Nos, akkor már volt pénz. Így bántak el a szövetkezetekkel, amelyeknek ezen felül óriási veszteségeik és a rendes üzemmél még nagyobb kezelési költségek voltak. Ezért voltak kénytelenek akkora költséget számítani a feleknek is.

Dr. Bochkor Károly

egyetemi tanár, a szövetkezeti kötelek elnöke ezeket mondja:

— Olyan megoldást keresünk, amely teljesen kielégítene a tagok érdekeit. Hiszen nem szövetkezetekről van szó tulajdonképpen, hanem tagokról. Van rá remény, hogy el tudjuk kerülni a fenyegető, a nagyobb veszedelmet. En tegnap is tárgyaltam a két pénzügyi államtitkárral. Mind a ketten azt közölték velem, hogy a nagy bankok hajlandók prolongálni az esedékes összegeket.

Az állami segítség ügye a pillanatban nem aktuális, mert csak egy nagy bank garanciája mellett lehetne szó róla.

Az esti értekezleten megbeszélünk mindent. Természetesen terveink is vannak már. Néhány vezető emberrel megbeszéljük a dolgokat és megállapodunk. De erről az ügy érdekében nem nyilatkozhatok. Egyébként nyíltan elmondottam mindent és az elmondottakból megismerhetik a helyzetet.

A kötelek ma esti ülése iránt nagy érdeklődés mutatkozott, mert igen sokan botrányt reméltek. Mindjárt le kell szögezünk azt, hogy az ülés teljesen nyugodt lefolyású volt és egyhangulag elfogadta az elnök előterjesztett javaslatát. Eszerint 10 tagu bizottság az összes fővárosi bankoknál eljár abban az irányban, hogy a válság elhárítása céljából a bankok a velük összeköttetésben lévő szövetkezetek visszleszámitolási hitelét hagyják meg oly magasságban, amint az júliusban volt és az összes egybegyűlt szövetkezetek egy nagy küldöttség alakulnak és a miniszterelnököt kéri meg a kormány támogatására nézve.

Az ülésen megjelent pénzügyi intézetek közül a következőket sikerült följegyeznünk:

Terézvárosi takarékpénztár m. sz. képviselte dr. Balog Béla.

Fővárosi kisiparosok bankja m. sz.: Hoffer Mihály.

Országos korona tkp.: Matejkó Tivadar és Rotter Lajos.

Pestmegyei népbank: Veszter Imre, dr. Erdélyi Miklós.

Józsefvárosi takarékpénztár és hitelszöv.: dr. Grósz Sándor.

Budapesti kereskedelmi tkp.: Endrei Dezső.

Haza általános tkp.: Farkas Sándor és dr. Schaffer Adolf.

Erzsébetvárosi keresk. és iparbank: Pollák Ignác és dr. Krausz Ferenc.

Magyar közg. bank m. sz.: Spitzer Gyula.

Fővárosi népbank m. sz.: Nádas Zsigmond és dr. Horváth Gyula.

Országos iparhitelszöv.: Kankovszky Antal.

Budapesti VII. ker. polg. kölcsönös segélyegylet: Krausz Adolf.

Budapest-belvárosi hitelintézet: Wollner Béla és dr. László Manó.

Pátia Bank: Topány József.

Budapesti balparti m. sz.: dr. Ladányi Miksa.

Hitel- és előleg-bank m. sz.: Mangold Gusztáv.

Hungária tak. és hitel szöv.: Dénes Adolf.

Terézvárosi takarékpénztár: Barta Béla.

Egyes. takarékpénztár és hitelszöv.: Dietz Miksa.

Önszegélyző takarékpénztár és hitelszöv.: Pozsgay Béla.

Kölcsönpénztár m. sz.: Guttmann Armin.

Országos takarékpénztár és hitelszöv.: Elek Bernát.

Bizományi és hitelbank: Serák Géza.

Fővárosi Bank és takarékpénztár egy. m. sz.: Rusznák József és Dr. Lányi Mór.

Pannonia tak.- és hitelszöv.: Brass Marcell.

Unio tak.- és hitelszöv.: Kelemen Jakab.

Erzsébet- és terézvárosi hitelszöv.: Klein Pál.

Disconto szöv.: Plesch Lipót.

Magyar óvadék- és leszámítolóbank: dr. Katona László és Ivády Rezső.

Gazdák, iparosok, és kereskedők hitelszöv.: Réczey Arnold.

Fő- és szék. hitelszöv.: Dr. Beck Vilmos.

Budapesti hitelbank: Vécsey Leó.

Budai takarékpénztár: Pásztor Béla.

Hitel- és előlegbank: Erényi Antal.

Magyar keresk. és tkp.: Sebestyén Ignác.

Bpesti I-II. tkp. m. sz.: Mezei Mihály.

Magántisztv. takarékpénztár és hitelszöv.: Horváth Lajos és Gelléri Mór.

OVSZEREK

Gummi és hálolyag, 30% engedmény tucatonként 1-10 forintig. Capot-American rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtő (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigátor, felszerelve 2-5 frtig. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Arjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

Bpesti Székes Királyi.

Országos Fővárosi Magyar

Antal. Takarékpénztár

Bpesti Oszkár és Egey

Bpesti VI. ker. Székes

Lipót. Bpesti Főv. Bpesti Magyar

Magyar Az t

következ Az ö

kötelekér los helyi

városi sz ban jelen

elnöke m zoltnak

ségét. Ny hirtelen

mértvü r válságos

eddig t mányal

szenvet gyar s

sok ezen helyesen

Ez ugya anyagi

be nem A k

az össze melyek

bármily megoldá

ség ker melyre

irányban bankok

nak, h hitelred

kül me Bár sen

sága elő a vissz

és, de Intézetel

irány, m a korma

egész b pénzför

hatók s tehető,

ezek az visszafi

lenni, h részen

ben a levő ba

nak me osztand

állama s akik,

nem Ennek

vében elő: az

ma a f tönkrej

tek elh bizotts

jár abtása cz

lévő sz ják me

fennáll 2.

nagy k miniszr

jelenik jelenlev

Bank I

ből vil

vagy n

oldalr

összes

sok ez

F

Osztrá

teknél

s a vég

egy bi

állami

Bpesti székesfőv. tkp. r. t.: Krausz Armin.
Székesfőv. kölcsönös segélyező egyesület: Blau Károly.

Országos iparhitel m. sz.: Horn István.
Fővárosi bank m. sz.: Sebestyén Mór.
Magyar takaré- és hitelszövetkezet: Balázs Antal.

Takarékegyesület: dr. Vécsey Marczel.
Bpesti gyűjtőpénztár és hitelszöv.: Mellinger Oszkár és Steiner Oszkár.

Egyesült takarékm. sz.: Gutwillig Zsigmond.
Bpesti szfv. tkpszöv.: Deutsch Adolf.
VI. ker. takp. és hitelszöv.: Erdélyi Mihály.
Székesfővárosi kölcsönös segély. egyl.: Salgó Lipót.

Bpesti magyar bank: Erős Lajos.
Főv. hitelintézet: Váradi Jenő.
Bpesti Józsefvárosi tkp.: Dr. Fischer Lajos.
Magyar néptakarék: László Károly.

Az ülés részletes lefolyásáról munkatársunk a következőket jelenti:

Az önállóan működő hitelszövetkezetek országos kötelékének a Szövetkezeti Központi Bank hivatalos helyiségébe mára összehívott értekezletén a fővárosi szövetkezetek képviselői igen nagy számban jelentek meg. Dr. Bochkor Károly a kötelék elnöke már a megjelentek nagy számából is igazoltnak látja a szóban forgó kérdés nagy jelentőségét. Nyíltan kimondja, hogy a szövetkezetek a hirtelen bekövetkezett hitelmegegyezések és nagymértvű redukciók által ugyiszólván kivétel nélkül válságos helyzetbe jutottak, röviden vázolja az eddig történeteket s konstatálja, hogy a kormánynál is nagy előzékenységet s rokonszenvet tapasztalt s hogy az egész magyar sajtó is az ügy jelentőségét, amely sok ezer ember léte vagy nemléteivel függ össze, helyesen fogta fel s egész erejével támogatja is. Ez ugyan nagy erkölcsi siker, de sajnos, mivel anyagi dolgok rendezéséről van szó, mi ezzel be nem érhetjük, nekünk anyagi siker is kell.

A kötelék vezetősége mindig azon volt, hogy az összes értekezleteket végzetes szélsőségektől, melyek nagy katasztrófát idézhettek volna elő, bármily nehéz is a helyzet, visszatartsa s oly megoldást keressen, mely a lehetőség s a tisztesség keretén belül mozog. A segélyakciónak, melyre okvetlenül szükség van, főleg két irányban kell haladni, első sorban a nagy bankokat kell megnyerni annak a felfogásnak, hogy egy ilyen mozgalmat programmszerű hitelredukciók által az ország megkármentésére nélkül megindítani nem lehet, de nem is szabad. Bár senki sem zárkózik el azon követelés jogosága elől, hogy az általános pénztelenség idejében a visszleszámitolási hitel leszámitása jogosult törekvés, de csakis a visszafizetés, azaz az illető adós intézetek bevételeinek határain belül. A második irány, melyben ez akciónak mozognia kell az, hogy a kormány a bankoknál folyamatba tett mozgalmat egész befolyásával támogassa és hogy azon hiányzó pénzforszókért, melyek ma másképpen nem pótolhatók s a melyeknek végösszege 5 millióval többre tehető, állami pénzekkel pótolja olyformán, hogy ezek az összegek is évi 30 százalékos kvótában visszafizethetők lehessenek. Ez nem akar ajándék lenni, hanem segély, kölcsön alakjában, amely részben a Szövetkezeti Központi Bank R. T., részben a kormánytól amugy is összeköttetésben levő bankok útján, az eddigi reeskompt állományuk megfelelően azon intézetek között volna felosztandó, melyek közel százezer tagja, az államnak mind hasznos adófizető polgárai s akik, ha ezen segélyakció eredményre nem vezet, a tőnk szélre juthatnak. Ennek előre bocsajjtásával az elnök a kötelék nevében a következő határozati javaslatot terjeszti elő: azon válságos helyzetből kifolyólag, amely ma a hitelszövetkezeteket és azok összes tagjait tönkrejuttatással fenyegeti, az egybe gyűlt szövetkezetek elhatározzák: 1. Küldessék ki egy 10 tagú bizottság, amely az összes fővárosi bankoknál eljár abban az irányban, hogy ezen válság elhárítása céljából a bankok a velük összeköttetésben lévő szövetkezetek visszleszámitolási hitelét hagyják meg oly magasságban, amint ez júliusban fennállott.

2. Az összes egybegyűlt szövetkezetek egy nagy küldöttség alakulnak, amely legközelebb a miniszterelnök mint pénzügyminiszter előtt megjelenik és vezetője által a miniszternek egy az itt jelenlevő szövetkezetek és a Szövetkezeti Központi Bank R.-T. által alá irt új kérvényt ad át, amelyből világosan kitűnik, hogy ez nem egy vagy két vagy nyolcz szövetkezetnek ügye, amint ez több oldalról hangoztatott, hanem ugyiszólván az összes önálló hitelszövetkezetek és velük együtt sok ezer polgár, tehát az ország ügye is.

Felkértemek továbbá a miniszter, hogy az Osztrák Magyar Banknál, valamint a főbb intézeteknél befolyását az említett irányban érvényesítse s a végképpen bedugult pénzforszókot ideiglenesen egy bizonyos meghatározott időtartamra (3 év) állami kölcsönpénzzel a szükséghez képest pótolja.

Többek felszólalása után az összegyűlt hitelszövetkezetek az előterjesztett határozati javaslatot egyhangulag elfogadták és ezzel az egész ügyet oly mederbe terelték, melyben annak sikeres megoldása várható.

Országos gazdakongresszus.

— Kiküldött munkatársunktól. —

Pécs, szeptember 4.

Az országos gazdakongresszus ma folytatta tanácskozásait, lankadatlan érdeklődés mellett. A mai tanácskozások közül kiemelkedik gróf Mailáth József előadása az agrárprogramról. Mailáth programja három részből áll. Az első általában az agrárizmussal foglalkozik, a második rész a szocialisták agrárprogramjára terjeszkedik ki, míg a harmadik rész határozati javaslat alakjában a magyar gazdák agrárprogramját tartalmazza. Az alapos készültséggel megszerkesztett s beható hozzáértéssel tanuskodó előadást osztatlan tetszéssel fogadta a kongresszus s az előadás harmadik részében foglalt határozati javaslatot — az általános szavazati jogra vonatkozó pont kivételével — egyhangulag tette magáévá.

Az ülésről tudósításunk ez:

A gazdakongresszus második napjának ülését a gazdaközönség nagy érdeklődése mellett nyitotta meg gróf Desselwffy Aurél, az O. M. G. E. elnöke.

A mezőgazdasági üzemek átszervezésének szüksége.

Elsőnek Hensch Árpád, a magyaróvári gazdasági akadémia tanára tartotta meg előadását a mezőgazdasági üzemek átszervezésének szükségéről és az átszervezés feltételeiről. Az előadó abból indul ki, hogy az okszerű gazdálkodásnak az az alapfeltétele, miszerint minden gazdasági üzem be rendezésénél a természeti és közgazdasági viszonyokhoz kell alkalmazkodni, legjobban igazolja a mezőgazdasági üzemek átszervezését. A magyar mezőgazdasági viszonyai az utóbbi évek alatt nagyot változtak: megdrágultak a munkabérek, emelkedtek az állatok és állati termékek árai, míg csekkel szemben a növényi termékek árai alig hogy emelkedtek. Ezekből a körülményekből folyólag a mezőgazdasági üzemek átszervezésénél törekedni kell. 1. A kézi erőszükséglet lehelő csökkentésére, 2. az állattartás lehető fokozására, 3. az állattermékek lehető emelésére. Részletesen felsorolja azután mik a teendői a gazdának, ha ezeket az alapelveket az üzem átszervezésénél keresztül akarja vinni.

Előadása befejezésétől a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Kéressék fel az O. M. G. E., hogy tagjai sorából bizza meg azokat, akik gazdaságaikat az utolsó évrizedekben belterjesb irányban átszervezték, hogy az e téren tényleg elért eredményekkel, közzétételre alkalmas monográfiák alakjában beszámoljanak.

Ezen monográfiában részletes adatok alapján kimutatandó lenne, hogy az átszervezés előtt miben állott az illető gazdaság üzemszerkezete s ezen rendszer mellett minő termés- és jövedelmi eredmények érték el, hogy továbbá az átszervezés mi módon és mily költséggel eszközöltetett és hogy végül az átszervezés a gazdaság termés- és jövedelmi eredményeire minő hatással volt.

Gróf Desselwffy Aurél, a kongresszus elnöke mondott köszönetet az előadónak munkájátért, majd megindította a vitát a tárgy felett. Orgróf Pallavicini Ede utal arra, hogy a mai modern mezőgazdaság megköveteli az állatok jobb takarmányozását és így szükséges, hogy megkereszenek mindazok a módok, amelyek mellett a takarmányozást javítani lehet. Így felszólaló szükségesnek tartja, hogy fokozottabb mértékben karoltassék fel a burgonyarépa termesztése. Kapcsolatos ezzel a kérdéssel a mezőgazdasági szesztelmeles, amely most az új rendezéskor úgy állítandó be, hogy a gazdák ehhez az iparághoz fűződő jogos kívánságaik bevaltását elérhessék. Utal arra is, hogy a takarmányozásnál annyira fontos korpa nagy tömegekben megy ki az országból, a mi megkárosodása a mezőgazdaságnak és ezt csakis a vasuti tarifarendszer idézi elő. Ehhez képest indítványt terjeszt elő arra nézve, hogy a kormány feliratilag kéressék fel a tarifarendszer olyan módosítására, amely mellett a mezőgazdaság itt szóva tett érdekei érvényesülhetnének. Ormándy János munkásképző tanfolyamok létesítését sürgeti, mert az átszervezendő mezőgazdasági üzemek tanult munkaerőre szorulnak, ez pedig csakis képzéssel teremthető meg. Horváth Jenő (Pozsony) az erőtakarmányok szállítási rendszere körül mu-

tatózó visszasságokat teszi szóvá. Ugron Zoltán felszólalása után a kongresszus határozati javaslatot valamint a hozzá benyújtott indítványokat elfogadja.

Az agrárprogram.

Gróf Mailáth József általános figyelem mellett kezdi előadását az agrárprogramról. Erős meggyőződése szerint nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozó osztály, de az egész nemzet jövőjének a kérdése, az agrárprogram az az út, amely az egész nemzet boldogulása felé visz. Az agrárprogramnak át kell hatniok az egész közéletet s éppen ezért meg kell ragadni minden alkalmat az eszmék tisztázására, hogy megjelölhessük a helyet, mely őket a modern gazdasági és társadalmi élet forrongásában az ellentétes vagy hasonló törekvések között megilleti és megvalósulásokért fokozott erővel és összetartással küzdünk tovább, mert ezzel hazánk és nemzetünk jövőjét szolgáljuk. Megállapítja, hogy az agrárizmus a gazdasági és szociális törekvések összessége, melyek sok tekintetben új irányt jelölnek meg a gazdasági életben. Erről az agrárizmusról csupán néhány évtizede beszélhetünk. Születése egybeesik annak a gazdasági iránynak a fénykorával, melynek létezését köszöni. Anglia fejlődésének, tüneményes gazdagodásának példája elva-kitotta a kontinentális államok vezetőit és a földmívelés érdekeinek elhanyagolásával ezek a vezetők mindent megtettek, hogy az ipari fejlődésnek és a tőke hatalmának útjait egyengessék. Itt történt az elszámítás, mert nem vetettek számot Anglia speciális viszonyaival és a kontinentális államok berendezkedésével, amiből be kellett következni a válságnak. Az államok áttértek a védővamos rendszerre, de a belső védelem, a gyengébbnek a védelme még nem született meg. Megmaradtak a szabadelvű intézkedések, a melyek a föld mobilizálását és az egyenlő osztály révén annak felaprózását vonták maguk után. Végigvezeti a hallgatóságot az átalakulás egyes jelentős állomásain, majd kimutatja, hogy a gazdasági liberalizmus korlátlan érvényesülése ellen a küzdelem miképp szervezkedett, miként lett ez a szervezkedés tervszerűvé s bebizonyítja, hogy az agrártörekvések igazi természete sehoh nem jutott oly tisztán kifejezésre, mint éppen Magyarországon, ahol az agrárizmus gróf Károlyi Sándor nyomdokain halad és így minden tulzástól mentes. Legfőbb célja ennek a gróf Károlyi Sándor által megalapozott agrárizmusnak, hogy közgazdasági téren újból érvényre jusson a tisztesség és hogy népünk számára biztosítsuk a megélhetést, nem osztályérdek lebeg szeme előtt ennek az agrárizmusnak, hanem az egész társadalom érdeke. Behatóan foglalkozik a szocialisták agrárprogramjával s kimutatja annak megtévesztéseit.

Határozati javaslat alakjában az előadó a programot a következőkben terjeszti elő:

1. A föld egymagában még nem nemzet, de nem is haza. Amde sem nemzet, sem haza föld nélkül nem élhet. Akié a föld, azé lévén a haza: legyen tehát a magyar föld a magyaroké. A magyar föld megtartása nemzeti politikánk vezérgondolata, alapja, gyakorlati érvényesülése, mely nélkül itt e földön magyar politika el sem képzelhető.

2. A föld megtartása, megőrzése lévén alapja egész nemzeti életünknek és fejlődésének: az agrárpolitika legfontosabb feladatát, hogy szem előtt tartsa a földbirtok megosztását is. Legyen az megfelelő, azaz olyan, hogy a nemzet nagy tömegét, a földmívelő népet jogosan és okosan kielégítse, óhajtható helyzetbe és munkakörbe juttassa.

3. A földbirtok megosztásának, elrendezésének irányja odatörekedjék, hogy a nagy-, közép- és kisbirtokosok mindentűt lehetőleg egymás mellett, egymással és semmiesetre sem egymás ellen oly egységes erővé, szilárd alappá váljanak, melyen közgazdaságunk többi ágai is fejlődnek és egymás táplálói, segítői lehessenek.

4. Mindez pedig csak úgy történhessék, ha a földet felmentjük nyomasztó és elviselhetetlen zálogterheitől, bölcs és okos, szerencsés hitelpolitikával. Ez annál inkább keresztülvihető, mert mezőgazdaságunk — bár beteg — de még mindig elég benső (intenzív) erővel rendelkezik arra, hogy önerejével rázza le az uzsorás és igazságtalan terheket.

5. Amde önerejét is csak akkor fejtheti ki és használhatja fel a tagadhatatlan jelenlevő krízisen való átérésre, ha

a) az államtól joggal elvárható méltányosságban részeseül a hitel megoldását illetőleg;

b) ha az állambirtokok és nagybirtokok bérbeadásánál első- és fősorban a parasztnép érdekei vétetnek figyelembe,

c) ha teljesen hamis alapra fektetett adórendszerünket úgy alakítjuk át, hogy az legjobban megfeleljen azon nemzeti politikának, melynek alapja a föld megtartása, arányos boldogító ereje és az igazságos és arányos adóztatás elve,

b) mindézek nem zárják ki, hogy ne marad-

jon az agrárpolitika vezetése az államkormány kezeiben. De akkor elsősorban maga az államkormányzás legyen tisztában az agrárczélók vezérgondolatával, nemzeti politikánk alapjával. Ez a vezetés, vagy bármely agrárpolitika csak akkor lehet eredményes, ha állandó, s ha az államkormány a közismert gazdaközönséggel, gazdatisztelekkel harmóniára, egyetértésre törekszik és egyes pártok túlzott törekvéseitől magát megintatni nem engedi.

7. Az agrárpolitika számol a szociálitörökvésekkel is. Nemcsak segíteni akar, de reformálni is. Am teszi ezt mindig ethikai alapon és a természetesség, a fokozatosság elvének figyelembe vételével. Mert minden nemzet csak a maga természete szerint fejlődhetik. Kísérletezéseknek a nemzetet és benne a nemzet legnagyobb tömegét, a képet, a kisembereket kitenni sohasem fogja. Számol a létező viszonyok exigenciáival, de küzd minden erejével azon törekvések ellen, mely a fokozatos javításokon túl igazatni, rombolni és kétes öncélú vagyoni kielégítést erőszakosan keresztülvinni akarja.

8. Hogy az agrárpolitika a szocializmus ama követelményével szemben, amely a demokratikus elvet illeti nem zárkózik el. Azért hiva az általános választójognak is, de csak azon nemzeti biztosítékokkal, melyek sem a magyarság túlsúlyát a népképviselőiben, sem a szükséges értelmi érettséget és erkölcsi erejét nem veszélyeztetik. Az agrárprogram egyik kimagasló törekvése: nevelni a föld népét, a kis embert az alkotmányos élet gyakorlására.

9. Az agrárprogram tartalmának egyik lényeges jegye a szervezkedés, a tömörülésben lévő erő felhasználása a nemzet erkölcsi, anyagi, fizikai erejének gyarapítására.

Teszi ezt a szövetségekkel, melynek nem célja a kereskedelem, ipar fejlődésének megakasztása. Ellenkezőleg: a tisztességtelen verseny megszüntetése, a kereskedelemnek és iparnak nemzetivé való tétele, pártolása nem üres jelszavakkal, de intenzív, összefogó munkássággal. A szövetségek célja az agrárprogramban: a kereskedelem, az ipar megtisztulása, felvirágzása és kiemelése a mostani erkölcsi alap nélküli való helyzetből.

10. Az agrárprogram tartalma továbbá, hogy bármiként diáljon el a kiegyezés, közös vámterületre való tekintet nélkül előkészítse az országot, a gazdaközönséget az önállóságra, a szilárd alapra, a jövő gazdasági függetlenségére.

11. Az agrárprogram célja ösztön és igazán fejleszteni mindazon szociális törvényeket, melyek már most, vagy a közel jövőben vannak úgy a középosztály, mint a kisemberek talpraállítására. És ezt nem igyekszik saját céljaira használni, de a nemzet egészének boldogulására és a nemzet gyökerének, ezzel gerinczének erősítésére és egészségére. A magyar egységes nemzeti állam kiépítése és a szociális munka nála összesik.

12. Az agrárprogram tartalmának jegye továbbá, hogy a nép erkölcsi és értelmi színvonalát azon magaslatra emelje, honnan ő maga ítélje meg saját jól felfogott érdekét és fejlődésének kritériumait.

13. A kivándorlás kérdésében külön programot adni nem kell. Maga az agrárprogram érvényesítése leghatalmasabb védőbánya a kivándorlás ellen.

14. A népoktatásra nézve az agrárprogram kívánalma: legyen a magyar népoktatás feltételül és határozottan nemzeti.

Hosszantartó élnzés és taps fogadta gróf Mailáth József előadását. Az előadáshoz érdekes vita fűződött, melyben az első felszólaló Ugron Zoltán volt, aki hosszabb beszéd kíséretében határozati javaslatot terjesztett be a földhitelek állami beavatkozással való gyökeres rendezését illetőleg. Dr. Baross János orsz. képviselő a Mailáth József által előterjesztett agrárprogram néhány pontját ragadja ki, amelynek sürgős megvalósítását elengedhetetlennek tartja, hogy a kongresszus határozatainak nyoma legyen a magyar gazdasági életben. Ezek között legfontosabbnak tartja a birtokpolitikának nemzeti irányban való kifejlesztését. Mocsáry Sándor a kivándorlás kérdésének rendezését kívánja még pedig olyképen, hogy aki szerződési kötelezettségben áll és ezt le nem róta, ki ne vándorolhasson. Bernát István orsz. képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója az előterjesztett programnak olyan irányban való kiterjesztését javasolja, hogy a kormány figyelmét hívják fel az új földterhermentesítés szükségességére és sürgőségére. Nagy Emil orsz. képviselő lelkes beszédben arra hívja fel a kongresszus tagjait,

hogy a különböző gazdakörök vezetőivé csak agrárius érzelmi embereket válasszanak, hogy így a nép vezetése kizárólag kipróbált agráriusok kezében maradjon. Szilassy Zoltán orsz. képviselő, OMGE titkár, az értékesítés szervezését sürgős megoldást követelő nagy kérdésnek tartja, addig is, míg ez az ügy megoldása teljesen előkészítettnek, a kormány kötelessége a gyors intézkedés. Mezey Gyula az agrárprogram gyakorlati végrehajtása dolgában terjeszt elő nagy helyesléssel fogadott indítványt. Makfalvy Géza a középosztály megerősítésére egyformán szükségesnek tartja, hogy a kisbirtokokon kívül középbirtokot is létesítsenek az állami, a nagy birtokokon és a kötött birtokokon. (Helyeslés). György Endre a programhoz hozzájárul a Makfalvy pótlásával, nem tartja azonban szükségesnek, hogy a kongresszus az általános választójog kérdésében állást foglaljon. Nemzeti szempontból az általános választójogot ő nem tartja feltétlenül szükségesnek. (Helyeslés.) Molnár László az agrárius gabonafőzde felállítását tekintetében tesz indítványt. Gróf Zselénszki Róbert az agrárpolitika vezetésének a kormány kezében való letételét veszélyesnek tartja s nem ért egyet a javaslatnak a választójogra vonatkozó részével, miért is ezeknek a pontoknak a kihagyását javasolja. Polemizál Baross Jánossal a birtokpolitika kérdésében. Kijelenti, hogy a tulajdonság parcellázásnak nem barátja s kifejti, hogy a birtokpolitikának konzerválnak kell lenni. Baross János felszólalásában kifejti, hogy egyetért gróf Zselénszkiével, ő csupán a parcellázások általi felügyelet alatt való intézését követeli. Wittmann János a Délvidék kiszáradt nevében köszönetet mond gróf Mailáthnak az előadásért. Feltétlenül szükségesnek tartja, hogy legyen szervezet, amely a minden tekintetben kielégítő programot megvalósítja. Gróf Mailáth József zárószavaiban elfogadja az összes indítványokat, csakis gróf Zselénszkiné a 6. pontra vonatkozólag kifejtett nézeteihez nem járul. Azt akarja, hogy minden kormány agrárius legyen.

Ezután a kongresszus elfogadta az előadói javaslatot a hozzácsatolt pótlásokkal.

A cigányügy rendezése.

Ezután Hentelendy Ferenc indokolta meg röviden határozati javaslatát az cigányügy rendezéséről. A kongresszus elfogadta a határozati javaslatot, amely a következő:

A Pécsen megtartott VIII. országos gazdasági kongresszus a belügyi kormányhoz sürgős felterjesztés intézését határozza el, hogy az O. M. G. E. által a cigányügy rendezésére még az előző években tett javaslatok mielőbb megvalósításának, nevezetesen szükségesnek tartja, hogy:

a) a kóbor cigányok gyermekei hét éves korukban elhagyottaknak nyilvántartásnak és nevelésükre az állam gondoskodik;

b) a cigányok kóborlása betiltassék és szigorúan büntetessék és a kóborlásba visszaeső cigánytól a lótarás is megvonassék, házalási és vándoripari igazolványokat egyáltalában ne kaphassanak;

c) minden kóborló cigány illetősége megállapításuk s letelepülésre kényszerítessék. Akiknek illetősége ki nem mutatható, a hatóság hivatalosan állapítsa azt meg oly módon, hogy illetőségi hely az a község legyen, ahol a cigány legtovább tartózkodott. Hogy amiatt a községeket kiadás ne terhelje, az ily kényszerilletőségből származó költségeket vállalja az állam magára;

d) a külföldi illetőségű kóborcigányok kérés nélkül kiutalás nélkül az állam magára;

e) a kóborcigányok ügyének adminisztrációja országosan központosítottassék, azaz ezen ügyek kezelése és nyilvántartása egy központi hatóságra bízassék.

Ezzel kimertül a kongresszus napirendje.

Gróf Desseffy Aurél, mint a kongresszus elnöke, rövid záróbeszédében visszaillesztetést vetett a két napos tárgyalásra, melynek során a magyar gazdaságsadalom számos igen jelentékeny kérdésben foglalt teljes egyetértelműleg állást. Köszönetet mondott ezután az elnök mindazon faktoroknak, amelyek munkája ennek a kongresszusnak ily eredményes megtartását lehetővé tette.

Ezzel a kongresszus az elnök elletésével szétoszlott s a tagok nagyrésze még Pécsen maradt, ahol megtekintették a gazdasági intézményeket.

A mezőgazdasági állapot.

— A földmivelésügyi miniszter jelentése. —

Budapest, szeptember 4.

Augusztus hó második felében az előző időszokban uralkodott száraz, meleg időjárás, a kezdetben jelentkező kisebb-nagyobb lehűlésektől eltekintve, változatlanul továbbtartott. Csak az ország északnyugati és keleti határvidékein előfordult helyi jellegű, többnyire csak kisebb mérvű esőzések szakították meg a szárazságot; az ország nagyobb részében azonban és főleg az Alföldön a jelentős időszakban vagy egyáltalában nem esett vagy csak elenyészően néhány milliméternyit tevő csekély mértékben, úgy, hogy emiatt a panaszok nagyon fokozódtak és néhol, különösen a tengeri jelentékeny visszaesést is mutat. A száraz időjárás a zabnak helyenkint még folyamatban volt aratási munkáira, valamint a többi gabona cséplési munkáira kedvező volt s azok befejezését elősegítette; a takarmánynövények, tengeri, burgonya, répa, kerti vetemények káposzta, szőlő és gyümölcsre ellenben a további fejlődés megakasztásával hátrányosan érezte befolyását. Hátrányos volt a száraz időjárás az őszi szántás és vetési munkálatokra, melyek a talaj száraz, kemény állapota miatt néhol teljesen fenakadtak. Az őszi repce és rozsvetését késlelteti, vagy egyáltalán lehetetlenné teszi a nagy szárazság. Amennyiben a magot a száraz talajba elvetették, az csak hiányosan, vagy ki sem kelt. A tengeri korai és fejlődőttebb csövei a száraz meleg időjárás folytán rohamosan érnek, cső és szemfejlődésük elég jól sikerült. A késői vetések több vidéken hiányosan fejlődtek, ezeknél a hosszantartó szárazság károsan hat, sőt néhol a kényszerérés következtében a terméselérés is csökkent.

Különösen az Alföld késői vetéseire nézve áll ez, ahol a legutóbbi időszakban eső nem járt és amennyiben a szárazság tovább fog tartani, a a termés további visszaesés s sincsen kizárva. Ahol azonban a kívánatos eső bekövetkezett, a késői tengeri üde maradt és a meleg időjárás mellett kedvező érése várható. Az érett korai vetések törését többnyire kielégítő eredménynyel megkezdették. A tengerivel bevetett terület, mint az előző jelentésben már említve volt, az őszi vetések nagyobb mérvű kiszántása következtében, melyek nagyobb részt tengerivel pótolhattak, lényegesen nagyobb, mint az előző évben volt. A tengerivel bevetett összes terület 4,590.473 kat. holdra becsülhető. Ez idő szerint országos átlagban kat. holdankint 9.47 q szemes tengeritermés várható, vagyis az ország összes tengeritermése mintegy 43.49 millió q-ra becsülhető, a múlt évi 41.28 millió q terméssel szemben.

A burgonya korai fajtáit részben kiszétkelték a Duna jobb és balpartján, a Tisza jobb és balpartján és a Királyhágón túli vármegyékben túlnyomóan kielégítő sőt helyenkint jó közepes, egyebütt azonban csak gyenge az eredmény; a gumók többnyire aprók maradtak és a számuk is csekély. A késői burgonya a száraz időjárás következtében fejlődésében visszamaradt; szára és levelei többnyire száradni kezdenek és többhelyütt a peronospora fellépése következtében már egészen elszáradtak. Eme kedvezőtlen körülmények, melyek leginkább a Duna-Tisza közén a Tisza-Maros szöge és a Tisza balpartján mutatkoznak, a terméselérését a késői burgonyánál csökkentették. Ahol azonban eső esett, mint az ország északi, nyugati és keleti határvidékein, ott a késői burgonya jól, sőt helyenkint igen jól fejlődik és többnyire kielégítő termést igér. Kivételt csak azok a vidékek képeznek, ahol a talaj tulnedves állapota következtében a burgonya rothad, illetve a peronospora nagyobb elterjedésével kárt okoz. A burgonyával beültetett terület 1,021.185 kat. holdra becsülhető, országos átlagban kat. holdankint 43.67 q reménybeli termés alapul vétele mellett ez idő szerint az ország burgonyatermése mintegy 44.59 millió q-ra tehető a múlt évi 48.73 millió q terméssel szemben.

A kerti vetemények a száraz időjárástól sokat szenvedtek. A meleg idő a paradicsom és paprika fejlődését előmozdította, termésük kielégítő, főzések, ugorka és zöldségfélékre eső kívánatos. A bab érését a száraz meleg idő elősegítette, aratása és cséplése folyik. A termés eredménye nagyjából közepes, de néhol alul maradt, mivel a szemek a szárazság miatt nem fejlődtek tökéletesen. Egyéb hűvelyesek a szárazság következtében rohamosan érnek és az északi vidékek kivételével nagyjából részt már be lettek takarítva.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatá valódi áldás gyomorbetegségeknél és ezékszorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

A tengeri- és burgonyatermesre vonatkozó számszerű becslési adatok a következők:

Országos összesítés:					
Vidék	Bevetett terület	Szept. hó 1-én várható		1906. évi	
		átlag termés	összes termés	átlag termés	összes termés
Tengeri.					
I. Duna balp.	107.123	10.11	1,083.700	1,084.787	
II. Duna jobb.	536.609	10.32	5,538.800	5,493.538	
III. Duna-Tisza köze	961.854	10.61	10,209.800	9,951.518	
IV. Tisza jobb.	132.189	7.35	972.400	1,002.944	
V. Tisza balp.	791.912	8.01	6,346.500	6,443.997	
VI. Tisza-Maros szöge	1,294.747	9.40	12,133.600	11,460.816	
VII. Királyhágón-tuli várm.	766.039	9.41	7,206.300	5,946.691	
Főösszeg:	4,590,473	9.47	43,491.100	41,384.291	
Auguszt. hó 15-én volt	4,590,473	9.66	44,344.300	41,384.291	
Burgonya.					
I. Duna balp.	240.100	48.50	11,651.400	11,721.372	
II. Duna jobb.	236.725	44.41	10,856.200	12,810.269	
III. Duna-Tisza köze	120.194	32.81	3,943.800	5,308.430	
IV. Tisza jobb.	197.918	44.70	8,962.300	8,859.114	
V. Tisza balp.	121.107	41.40	5,016.300	5,563.809	
VI. Tisza-Maros szöge	41.815	29.85	1,248.000	1,760.691	
VII. Királyhágón-tuli várm.	63.326	46.08	2,918.400	2,713.780	
Főösszeg:	1,021,185	43.67	44,596.400	48,737,465	
Augusztus 15-én volt	1,021,185	43.69	44,610.800	48,737,465	

Uj sósgyógyfürdő. A szent-Lukácsfürdő kútvalalat részvénytársaság igazgatói: Palotay Rezső és Ödön — mint értesülünk — egy előkelő budapesti pénzintézet támogatása mellett Kócson új keserű sósgyógyfürdőt létesítenek és azt Tatatóváros vasúti állomással villamos vasúti vonalal is összekötik. E villamos vonal mintegy 19 kilométer hosszú lesz.

A Károlyváros-úrginmosti vonal megnyitása. A MÁV. zágrábi üzletvezetősége alá tartozó délnyugati határvidéki h. é. v. „Úrginmost-Károlyváros“-i vonalrészre Úrginmost, Útinja, Skakavéc, Károlyváros állomásokkal, Vojnic, Resica rakodó állomásokkal, Slavskopolje, Udbinja és Sjenicak megállóhelyekkel most a nyilvános forgalomnak átadott. E vonalszakasz megnyitása napján az első délnyugati határvidéki h. é. vasút egész vonalán új árudíjzabás lépett életbe.

A szénhány. Lapunk más helyen részletesen írunk a főváros mai absurd határozatáról, amelylyel a szénhányt megszüntetni reméli. A főváros ankétei után — mint értesülünk — a kereskedelmi minisztériumban e hét végén, vagy a jövő hét elején szintén anket lesz a szénhányról és az ezen nagy veszedelem elhárítására szükséges rendszabályok megállapítása dolgában. Elnökölni Sztéryni József államtitkár fog. Hát az igaz, ha az ankétekkel futni lehetne, akkor nem lenne szénhány...

Csődök. A csikszeredai törvényszék Simon Herman gyergyóteljes lakos ellen, a zalaegerszegi törvényszék Fülöp Géza tapolczai lakos ellen, a zilahi törvényszék Ifj. Molnár Miklós szilágycsehi kereskedő ellen, a szegszárdi törvényszék Krempner Károly szakcsi elhalt kereskedő ingatlan javaira, a b-gyarmati törvényszék Gottfried Ignác losonczi kereskedő ellen, a szegedi törvényszék Pábik József volt szegedi lakos, mézárós hagyatékainak ingatlanaira elrendelte a csődöt. — Párisban tegnap csődbe jutott Gallet és társa bankcég passzívái meghaladják a tízmillió frankot, amelylyel szemben aktíváival egyáltalán nincsen. Gallet a tőzsdén játszotta el üzletfeleinek letétjeit.

Az olajipar társaság tőkeemelése. Az olajipar társaság, amelynek Budapesten is van fiókja, — hír szerint felemeli alaptőkéjét. A társaság alaptőkéje jelenleg egy millió korona s kétfélmillióra akarják

felemelni, hogy megszerezhessék egy bécsi cégnek Bécsben és Triesztben lévő üzleteit.

A MÁV. vonalai mentén fekvő kőszénbányák heti szénforgalma. A MÁV. vonalai mentén fekvő kőszénbányák augusztus 18-ától 24-éig terjedő héten, öt munkanap alatt, összesen 8105 kocsirakomány szenet adtak fel; 1668 kocsirakománnyal kevesebbet, mint az előző héten, ellenben 6 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 1621 vasúti kocsit raktak meg; 8 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

A vagonhiány. Állandó a panasz a vagonhiány miatt s a kereskedelmi és ipari körök nagy nyugtalansággal néznek az őszi kampány elé, mert még mindenkinek élénk emlékezetében van a múlt évi vagonhiány s annak káros következménye. A vagonhiány azonban nem lesz tartós, mert mihelyest megszüntek a hadgyakorlatok, az államvasutak kocsiállomásként felszabadul s nem lesz hiány vasúti kocsikban, amelyek nagyrészt most a hadgyakorlatok céljaira kellett fenntartani. A kereskedelmi kormány azonban minden eszközzel arra törekszik, hogy ősszel, amikor megkezdődnek a nagy gabona- és cukorrépa szállítások, elég vagon álljon rendelkezésre. Az országgyűlés által megszavazott beruházási költségek nagyrészt arra használják fel, hogy a MÁV. és Kcsod vonalain az állomásokat kibővítik és teherkocsikat szereznek be. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter még idejekorán gondoskodott arról, hogy a megrendelt új teherkocsik minél hamarabb tüzembe kerüljenek s kiltás van rá, hogy a MÁV. már ennek az esztendőnek november havában hétezeröttszáznál több teherkocsival fog rendelkezni, mint a múlt év hasonló időszakában, úgy hogy az idén nem lesz olyan nagy vagonhiány, mint a múlt évben s a szállításnak sem lesznek olyan akadályai, mint aminek az elmúlt esztendőben voltak.

Bosznia kormánya a magyar malomipar ellen. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége évek óta megfigyeli a megszállott tartományok kormányzatának tarifapolitikáját s már több ízben felszólalt azon intézkedések ellen, amelyek a magyar közgazdasági érdekekkel határozottan ellentétben állanak. Legutóbb az 1906. évi delegáció előtt is szóvá tette, hogy amugy is kis bevételűket Boszniába rendkívül megnehezítik az érvényben levő tarifák, amelyek ellenkezőleg Bosznia kivételének kedveznek. A viszonyok azóta nemcsak, hogy nem javultak, hanem ellenkezőleg újabb kísérletek történnek érdekeink ellen úgy, hogy a Gyáriparosok Szövetsége most ismét szükségesnek látja ennek a kérdésnek a felvetését. Felterjesztést intéz tehát a Szövetség a kereskedelmi miniszterhez, amelyben felhívja annak figyelmét egy a magyar malomiparra nézve veszedelmes tervre. Sarajevóban ugyanis egy nagyobb szabású malomvállalat létesítésén fáradoznak. A vállalkozás létrejötte attól függ, vajjon a boszniai kormány megadja-e mindazt, a mit a tervezők tőle kérnek. Kéri pedig, hogy a boszniai kormányzat az engedélyokiratban biztosítsa a vállalatot, hogy 1., a malom részére szállítandó búzát a boszniai vasutak a III. külön díjzabás alapján fogják szállítani; 2., ugyanily kedvezményben fognak részesülni a boszniai vasutakon a malom lisztkülterményei is és végül 3., kötelezettséget vállaljon az okkupált tartományok kormánya, hogy hasonló kedvezményben nem fogják részesíteni a boszniai vasutak az okkupált tartományokba importálandó magyar lisztet. A szövetség beadványában alapos számításokkal bizonyítja, hogy ha a szóbanforgó malom a boszniai kormányzat támogatásával létrejön és a kért tarifális kedvezményeket megkapja, a magyar s valamint horvátországi liszt kivitele Boszniába teljesen lehetetlenné válik. Ez pedig nem csak életszerűség, amennyiben ez a kivitel 1906-ban 491.377 métermázsát tett. A szövetség tehát egyúttal támogatja a Magyar Fővárosi Malom-egyesületnek a kereskedelemügyi miniszterhez intézett beadványát és a miniszter sürgős közbeavatkozását kéri ezzel a tervvel szemben. Kéri, hogy egész befolyásának latvetésével tiltakozzék a szarajevói malom által kért kedvezmények megadása ellen, kifejtve, hogy Magyarország közgazdasági

érdekeinek legfőbb őrzője nem tűrheti el, hogy Magyarország egyik legfőbb ipari terméke ellen a részben magyar adózók pénzéből épült bosnyák vasutak egyenlőtlen akadályokat támaszszanak s a magyar kivitel megfojtsák. Kívánja a Szövetség beadványában egyúttal azt is, hogy a buzabevitel és lisztbevétel közötti, a magyar és horvát liszt hátrányára már ma is fennálló tarifális disparitást a bosnyák kormányzat szüntesse meg, hogy a boszniai vasutakon gabona és liszt egyenlő viteldijban részesüljenek. Ugyanebben a beadványban kér védelmet a Szövetség a magyar és horvát malomipar részére a bosnyák kormányzat amaz intézkedésével szemben, amelylyel az a bosznia-hercegovinai vasutakat utasította, hogy a keskenyvágányú vasutakra átrakott gabona és liszt-küldemények átrakási illetékét emeljék föl. Ez az intézkedés szintén a magyar gabonát és lisztet sújtja s a bosnyák malom elől a magyar és horvátországi versenytársakat kiszorítja. Itt említjük meg egyúttal, hogy nemcsak Bosznia készül a magyar malomipar ellen, hanem a magyar malomipar egy régi ellensége, az osztrák kormány is újból támadást intéz ellene. Ugyanis az osztrák kormány felszólította az osztrák-magyar államvasut társaságot, hogy a Királyhida-Bécs és Marchegg-Bécs között levő vonalszakaszán emelje föl a magyar liszt- és gabonaszállítási díjtételeit, amelyeket negyven fillérről tízenöt fillerre szállítottak le. Ebben az osztrák kormány a kincstár károsítását látja, mert a mennyivel kevesebbet vesz be így a vasut, annyival több kamatgaranciát kénytelen fizetni az osztrák kormány a vasutársaságnak. Ha a vasutársaság elegendet tesz az osztrák kormány kívánságának, úgy a magyar liszt és gabona kivitele csak a pozsonyi hajóátrakódó forgalmon át maradhat versenyképes, de ebben az esetben a pozsonyi átrakódó állomást tetemesen ki kell bővíteni, a mi több mint négy millió korona költséget okozna.

A kereskedelmi főiskolák. Ez az intézmény, a kereskedelmi főiskolák intézménye, nem régi keletű, de néhány év alatt majdnem mindenfelé kifejlődött Európában. Németországban, Belgiumban Olaszországban, Angliában, Ausztriában mindentűtt van már kereskedelmi főiskola és nálunk is három ilyen intézet áll a világerkedelem szolgálatában. Ez a három intézet: a keleti kereskedelmi akadémia Budapesten, amely főképpen a Kelet felé irányuló kereskedelem érdekeit szolgálja; a budapesti akadémia, amely a Nyugat felé irányuló magyar kereskedelemre van figyelemmel és a kolozsvári kereskedelmi akadémia, amely egyforma figyelemmel van a Kelet és a Nyugat szempontjaira. A magyar közönség mindaddig nehezen különbözteti meg a felső kereskedelmi iskolát a kereskedelmi főiskolától, holott az előbbi a középiskola negyedik osztályának folytatása, a főiskolába — akadémiaira — ellenben csak érett emberek mehetnek, akik valamely felső kereskedelmi iskolán vagy más középiskolán érettségét tettek. A két budapesti főiskola, amelynek székhelye az ország és a magyar kereskedelem központja, felhasználja ebbeli helyzetének kedvezéseit és állandó összeköttetésben van Budapest kereskedelmével. A kolozsvári kereskedelmi akadémia az erdélyi részeken teljesít gazdasági missziót. A kolozsvári kereskedelmi akadémia feladatának ősméri, hogy az erdélyi gazdasági közvéleményt megerősítse, kifejleszesse, hogy az erdélyi társadalomnak megszerezze rokonérzését a közgazdasági pályák iránt. Ami különös karakterrel ruházza fel a kolozsvári kereskedelmi főiskolát: hallgatóinak nemzetiségbeli különfélesége, a magyar hallgatókon kívül szász és román hallgatók nagy számmal keresik föl és szerető figyelemmel kísérik az előadásokat, amelyek Magyarország közgazdasági helyzetét és világerkedelem törekvéseit ismertetik. Mindhárom magyar kereskedelmi főiskola kiváló kereskedelmi szakismereteket, közgazdasági tudást nyújt hallgatóinak és alkalmat ad nekik több rendbeli idegen nyelv megtanulására.

gyomrot
lalt tolje-
hozsa.
adott
vegekben

WIKUS
CSOKOLÁDE
BUDAPEST
DEAK FERENCZ UTOZA 12

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDE
WIKUS
CACAOFOR

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

- 30.000 koronát nyert: 124074.
- 15.000 koronát nyert: 101312.
- 10.000 koronát nyertek: 37713, 110048.
- 3000 koronát nyert: 9892.
- 2000 koronát nyertek: 46160, 52477, 68250, 97213.
- 1000 koronát nyertek: 45371, 56799, 62710, 77063.
- 500 koronát nyertek: 2709 5268 7490
- 8608 10595 18359 30827 35294 36216 39762
- 48340 49203 53986 55559 55879 58634 59178
- 68847 70031 70291 73755 73835 76038 76725
- 84299 86169 89872 95353 96495 98440
- 99983 102606 103590 106047 106324 109185
- 117119 117236 120685 121737.

A többi kihuzott szám 200 koronát nyert.
A mai húzás 10.000 koronás főnyereményét ismét Gaedike-bankház (Kossuth-Lajos-utca 11.) szerencsés vevői nyerték. Ezuttal a 110,048 száma 3/8-ad részben.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Löwy és Spitzer borkereskedő Budapest, VII. Király-utca 26., ifj. Molnár Miklós kereskedő Szilágyi-Cseh, Gottfried Ignác kereskedő Losoncz.

Iparos tanonckiallítás bezárása. A budapesti férfiszabó ipartestület által rendezett tanonckiallítás bezárása és díjainak kiosztása ma este hat órakor ment végbe a kiállítás helyiségében. Cserna Lajos, az iparegyesület elnöke üdvözölte a szép számban megjelenteket, majd Wagner Henrik, a kiállítási bizottság elnöke, ismertette a kiállítás célját s felkérte Vig Albert országos iparoktatási főfelügyelőt, a kereskedelmi kormány képviselőjét, az államdíjak kiosztására. Vig Albert örömeinek ad kifejezést, hogy a kiállítás az inasok képzettségének oly szép fokát mutatja. A mesternak az inasban nemcsak azt kell látni, aki neki dolgozik, hanem egyúttal azt is, aki hivatva van azt a mesterséget továbbfejleszteni, virágzásra emelni. Az ilyen akció, amelyet a nemzedék művelése, nevelése érdekében tesz az ipartestület, nem marad nyom nélkül, mert erkölcsi ereje is van, növeli a testületnek erkölcsét, tekintélyét minden irányban és különösen abban, hogy mindenki büszke arra, hogy ehhez a testülethez tartozik. Az ifjúságban a vágy élni fog, hogy ennek a testületnek becsületére váljék. Ezután dr. Soltész Adolf az iparegyesület díjait osztotta ki szép szavak kíséretében, majd Krieszhabel Leó a szabómesterek országos szövetségének díjait osztotta ki, majd pedig Wagner Henrik, a kiállítási elnök és Cserna Lajos ipartestületi elnök további kitérőre buzdítva az ifjakat, a kiállítást bezárták.

Az Iparegyesület ülése. Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága ma ülést tartott. A napirend első tárgya Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszternek az a leirata volt, amelyben közli azokat az iparczikkeket, amelyekre vonatkozólag a közös hadsereg pályázatain a magyar iparosoktól ajánlatok nem érkeztek be. A végrehajtó-bizottság elhatározta, hogy az érdekelt iparosokat a legközelebbi napokban értekezletre hívja össze annak a kidarítása végett, mi az oka a tartózkodásnak. Gelléri Mór igazgató jelentést tett ezután az Iparegyesületnek a pécsi országos kiállítás bíráló bizottságában történt kiküldetéséről, a mit a végrehajtó bizottság tudomásul vett. Jelentést tett ezután az igazgató a budapesti férfiszabó-ipartestület inasmunka kiállításáról, amelyre az Ipartestület részéről három bronzérmel ajánlott fel. A bizottság ezt az intézkedést jóváhagyta. A díjakat ma szerdán délután fogják kiosztani. Jelentést tettek továbbá a budafoki helyiipari kiállítás bírálóbizottságának működéséről. A bíráló-bizottság kilencz ezüst és tizenegy bronzérmel, valamint több oklevelet ítél meg, ezenkívül pedig a segédeknek 180 korona, az inasoknak pedig 305 korona pénzjutalmat osztott szét, mely összegeket Budafok közönsége ajánlott fel. A végrehajtó-bizottság jóváhagyta az igazgatóság intézkedéseit, különösen pedig azt az intézkedést, hogy a kiállítás szép nivójához képest megszorította a díjakat. Javaslatot tett az igazgató arra nézve, hogy az inasnevelésben leginkább kitérjen iparosmesterek jutalmazására fordítsa az Országos Iparegyesület a már meglévő ösztöndíjak valamelyikét.

A bizottság elvben elfogadta az indítványt és megbizta az igazgatót, hogy a részletes terveket dolgozza ki. Foglalkozott a végrehajtó bizottság a műszaki kamara és egyesület több belső ügyével is.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTÖZSDE

Gabonátözsde.

A kínálat ellen ma sem volt panasz a kész-áru-piaczon, de változatlanul mérsékelt volt a kereslet is; forgalomba került 30.000 q, eleinte 5 fillérig olcsóbb, utóbb alig tartott áron. — A többi cikkekben kisebb-nagyobb üzlet mellett az árak változatlanok maradtak. A határidő-piaczra az amerikai piacokról egy napi szünet után 2 és fél cent emelkedést jelentettek, melynek nyomán az üzlet kezdetén változatlan hangulat mellett a tegnapi esti zárlat jegyzéseinek indultak, de később nem kielégítő effektív-üzletre és gyenge részesezés következtében nagyon csendes üzletmenetre az árfolyamok nagyobb visszaesést szenvedtek. Utóbb Berlin esős időt és azzal kapcsolatosan mintegy 6 márká emelkedést jelentett, mely az árak mérsékelt emelkedését eredményezte; a külföldi piacok mai tetemes emelkedését a mi árvizonyainkkal összehasonlítva, nem lehet tartós szilárdságra következtetni, mert ha ma sem tudott nagyobb emelkedés gyökeret verni, az irányzat lanyhának minősíthető. A kínálat az állomásokon jobb az eddiginél, mely körülmény az itteni nagyobb spekulánsokat érdekelttségük lebonyolítására ösztönzi és mert malmaink még mindig tartózkodó állásponton vannak a beszerzéseket illetőleg, az üzlet helyzete keveset változott a legutóbbi időben, Tengeriben a nézetek eltérők és mert olcsóbb árak mellett vételeket eszközölnek, annak állapotát nem mondják oly jónak, mint eddig.

Eladatott:

- Ó-buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 kg. 28.15 korona, 600 mm. 79 kg. 23.10 korona.
- Pestmegyei: 100 mm. 78 kg. 22.80 korona.
- Bácsföldvári: 300 mm. 75 kg. 22 korona.
- Új buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 kg. 23.35 korona, 150 mm. 79 kg. 23.10 korona, 200 mm. 79 kg. 23.20 korona, 300 mm. 79 kg. 23.10 korona, 500 mm. 78.5 kg. 23.10 korona, 600 mm. 78.5 kg. 22.30 korona, 400 mm. 78 kg. 22.80 korona, 300 mm. 78 kg. 22.85 korona, 400 mm. 78 kg. 22.70 korona, felső, 400 mm. 79.5 kg. 22.70 korona, felső, 200 mm. 78 kg. 23 korona, 300 mm. 78 kg. 23.10 korona, 200 mm. 78 kg. 23.05 korona, 100 mm. 78 kg. 23.05 korona, 100 mm. 78 kg. 22.90 korona, sárga, 100 mm. 78 kg. 23.05 korona, 100 mm. 77.4 kg. 22.70 korona, 500 mm. 77.4 kg. 22.90 korona, 300 mm. 77.5 kg. 22.90 korona, 150 mm. 77 kg. 22.65 korona, 100 mm. 78 kg. 22.85 korona, felső, 200 mm. 77 kg. 22.70 korona, 600 mm. 76 kg. 22.50 korona, 100 mm. 76.8kg. 22.60 korona.
- Pestvidéki: 300 mm. 80 kg. 22.00 korona, 550 mm. 79.5 kg. 23 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.40 korona, 100 mm. 79 kg. 22.40 korona, 100 mm. 78 kg. 22 korona, keverékes, 1600 mm. 78 kg. 22.80 korona, 400 mm. 78 kg. 22.70 korona, 200 mm. 77 kg. 22.65 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.65 korona, 100 mm. 76 kg. 21.60 korona, tiszkos, 150 mm. 73.5 kg. 22 korona, tiszkos.
- Paksi: 2130 mm. 76.8 kg. 22.60 korona,
- Fejérmegyei: 250 mm. 77 kg. 22.30 korona, hibás, 200 mm. 77 kg. 22.50 korona, 400 mm. 77.5 kg. 22.40 korona.
- Budai: 600 mm. 78 kg. 22.70 korona, 150 mm. 75 kg. 22 korona, tiszkos.

- Felsőmzgyarországi: 100 mm. 77.5 kg. 22,70 korona.
- Hartai: 105 mm. 78 kg. 22.90 korona.
- Kalocsai: 3300mm. 76 kg. 22.80 korona, 2800 mm. 76 kg. 32.20 korona.
- Tolnai: 1930 mm. 76 kg. 22.70 korona.
- Rozs: 300 mm. 18.60 korona, kpf., par., 300 mm. 18.80 korona, kpf., par., 100 mm. 18.70 korona, kpf., par., 300 mm. 18.80 korona, kpf., par., apró, 500 mm. 18.80 korona, kpf., par., 200 mm. 18.80 korona, 400 mm. 18.80 korona, kpf., 100 mm. 18.70 korona, kpf., par., 200 mm. 18.85 korona, kpf., par., 100 mm. 18.75 korona, készpénzfizetés mellett, par.
- Új-zab: 100 mm. 16.20 korona, kpf., 250 mm. 16.20 korona, kpf., 100 mm. 17 borona, kpf.
- Arpa: 300 mm. 15.50 korona, kpf., par., 100 mm. 15.70 korona, kpf., par., 400 mm. 15.45 korona, kpf., par., 200 mm. 15.50 korona, kpf., par., 500 mm. 15.60 korona, kpf., par., 100 mm. 15.60 korona, kpf., par., 200 mm. 10.60 korona, kpf., par., 200 mm. 15.60 korona, kpf., par.
- Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendőek.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és érelmény forgalmáról és készleteiről 1907. augusztus 24-től augusztus 31-ig.

A forgalom és készletek részletezése	mennyisége meternázskában					
	Buza	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri	Liszt
I. Készlet és forgalom.						
Készlet 1907 aug. 24-én	668306	131944	71525	10630	40408	52705
1907 aug. 24. aug. 31.	150821	41221	44524	84100	25091	8947
1907. aug. 24. aug. 21.	50020	6647	16763	20301	43004	5411
Készlet aug. hó 31-én	774567	168240	160284	116684	88506	51228

II. Az 1907. augusztus hó 31-én megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak						
Bács	5985	4600	—	35026	133071	3340
Békéscsaba	82719	1098	8957	79	5781	—
Bressó	2245	147	1271	2215	7294	—
Budapest	28185	49571	2444	12750	126981	26505
Csáktornya	2390	1527	1954	1567	13390	1923
Cegléd	28385	16437	2164	64	474	—
Doboz	960	3230	4492	5	850	—
Erményfalva	3573	7007	51	609	1582	—
Fiume	10899	10	7768	8888	4000	12074
Kaba	993	7	40	18	493	—
Karczag	12081	89	279	84	—	—
Kassa	1274	401	1071	—	214	1794
Kisvárd	28847	140	184	156	899	—
Kisvárd	592	1127	192	573	41	—
Kolozsvár	818	478	19	37	516	2418
Marosvásárhely	12	628	18	102	85	—
Marosvásárhely	718	—	2116	—	89	304
Mátészalka	2102	168	—	—	1237	—
Mozdúr	4331	—	8667	12	150	—
Miskolc	2944	10	4417	2294	—	160
Nagybányák	15496	2197	478	16194	4190	—
Nagykanizsa	2428	5227	2042	4188	5181	—
Nagyszombat	2671	1784	2168	2630	184	—
Nagyvárad	1240	1400	178	150	1894	—
Nyíregyháza	17943	19818	528	2293	803	—
Nyitra	5922	576	1047	379	—	108
Páncsova	3074	—	—	150	4081	84
Pozsony	26144	4850	16574	18	—	—
Szarvas	23841	—	6506	150	6758	12
Szatmár-Németi	—	—	—	—	—	—
Szeged	5580	1018	961	1151	3720	—
Székely	4789	—	837	4663	10588	1800
Szoboszló	19441	61	4536	66	1194	—
Szombathely	3930	1201	1172	2597	1418	—
Temesvár	47123	—	—	19881	67	100
Versce	11060	—	930	1803	5011	609
Zágráb	—	—	—	—	—	—
Zimony	8177	—	—	—	—	640

B) Szövetkezeti gabonáraktárak

Buza	583	1127	119	76	412	—
------	-----	------	-----	----	-----	---

Budapesti gabonaforgalom.

1907. szeptember 2-től szeptember 3-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	57769	21493
Rozs	4028	—
Arpa	5562	1121
Zab	3946	27467
Tengeri	11034	11237
Liszt	—	11859
Korpa	—	2544

nem a legkitünőbb irtószer poloskák, sváb bogarak rovarok, patkányok, egereknek stb. Ára 1/2 kilogr. csomagban 2.— korona. Kapható: Az összes kereskedőknél, vagy pedig a vegyészeti gyárban

Franz Scherhag, vegyésznel
Wien, XIV. Mariahilferstrasse 202. szám.
TELEFON 6421.

10.000 koronát
annak
hébizon yitja, hogy a méreg-
nélküli

JANOL

sárlástól különösen buzában, amely teljes üzletelenség mellett 5 fillért veszített. Rozs is gyöngült és a mult szombati árhoz képest 10 fillérrel olcsóbb. Tengeri 5 fillérrel hanyatlott, ellenben zab teljes üzletelenség mellett változatlan. Árpát csak elvétve és némi kis tételekben vásárolták, mert a vevő kevés volt és az üzletet a túlzott árak akadályozták.

Jegyzetelt Bécsből 50 kg.-ként:

Buza: régi tiszavidéki 11.—9512.50 kor., új 11.75—12.40 kor., új mosoni és győri, 11.95—11.25 korona, új tótfelvidéki és csepeli 10.85—11.40, új délviasuti 11.—11.25 korona, új marfeldi 11.—11.30 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.85—10.05 korona, csepeli 9.80—10.05 kor., pestmegyei 9.90—10.10 korona, különféle magyar 9.75—10.—korona, osztrák 9.70—9.95 korona.

Arpa: morvaországi 9.40—10.—kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90—9.50 korona, tótfelvidéki 8.40—9.90 korona, csepeli 8.50—9.65 korona, mosoni és győri 8.30—9.25 korona, közép-dunai állomások (Budapest—Mohács) 7.75—8.50 korona, déli vasuti 8.10—9.75 korona, tiszavidéki 7.90—8.25 korona.

Magyar tengeri: 7.20—7.40 korona, cinquantin 7.80—8.10 korona.

Magyar közepes zab 8.40—8.60 korona, elsőrendű 8.60—8.75 kor., válogatott 8.75—9.—kor.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 4. A külföldi tőzsdék tegnapi irányzatáról érkezett hírek kedvező hatást gyakoroltak a mai előtőzsdére, úgy hogy a tegnapi lanyhaság után ma ismét jelentékenyen szilárdabb volt az irányzat és különösen alpesi bányarészevényekben volt emelkedett az árfolyam. Később azonban a budapesti tőzsdén történt nagyobb eladások, amelyek a pénzviszonyokkal állnak összefüggésben, megzavarták a kedvező hangulatot és különösen a Magyar Jelzálogbank részevényeiben idézett elő nagyobb árcsökkenést, aminek hatása alatt a hitelrészvényekben is árcsökkenés mutatkozott. Az előtőzsdé végén általános volt a lanyha irányzat. Az alpesi bányarészevényekben azonban szilárd volt az irányzat.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 636.75, Magyar hitel. 746.—Länderbank —, Allamvasut 656.75 —, Déli vasut 159.—, Alpesi bányatársulat 602.50, Rimamurányi 542.—, Májusi járadék 96.25, Magyar koronajár. 92.75, Orosz érték —, Török sorsjegy 183.50, Német márka 117.62.

A déli tőzsde általános gyenge irányzattal nyílt meg.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 635.75, Magyar hitel 745.—, Länderbank 422.—, Unio-bank 538.—, Allamvasut 656.—, Angol-bank 299.75, Bankverein 530.—, Déli vasut 158.50, Gözhajó —, Alpesi bányarészevény 601.50, Májusi járadék 96.25, Magyar koronajár. 92.65, Török sorsjegy 183.75, Német márka 117.62, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 541.—, Orosz járadék 83.40, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —.

Bécs, szeptember 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4,2 százalékos papírjárdék 96.15, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.40, 1860-as sorsjegy 148.25, Osztrák hitelsorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 298.25, Bécsi Bankverein 530.—, Osztrák-magyar bank 18.02, Déli vasut 157.75, Dunagözhajózási társaság 997.—, Dohány részvény 416.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 119.50, Osztrák Lloyd 430.—, 4,2 százal. ezüst járadék 96.10—98.10, Osztrák koronajár. 96.25, 1864-es sorsjegy 240.75, Osztrák hitelintézeti részvény 635.25, Union-Bank 538.—, Osztrák Länderbank 422.25, Osztrák-magyar államvasut 656.25, Elbavölgyi vasut 424.—, Alpesi részvény 601.50, 20 frankos 19.16, Lon-

doni váltóár 240.65, Lipótkohó 248.—, Töröksorsjegy 182.75, gyenge.

Bécs, szeptember 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.95, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 141.50, Magyar hitelbank részvény 742.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 477.—, Rimamurányi 537.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 412.—, Magyar koronajár. 92.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.10, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.85, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 441.—, Magyar kereskedelmibank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, szeptember 4. (Tőzsdejelentés.) A gabonárák újabb emelkedésének hatását körülbelül ellensúlyozta a külföldi tőzsdék, de leginkább a newyorki tőzsde magatartása. Az árfolyamok viszonylag tartottak voltak általánosságban. Amerikai vasutak Newyorkkal kapcsolatban magasabban jegyezték. Kohórészvények közül dortmundi Union 1/2%-kal emelkedett, mert a holnap közzéteendő év zárlat kedvező számokat fog állítólágg tartalmazni. Bankrészvények tizedekkel gyöngültek a darmstadti bank kivételével, mely 0.30%-kal emelkedett. Járadékok forgalma csöndes és az árfolyamok alig változtak. A későbbi üzletmenetben kohórészvények részben gyöngültek, főleg Phoenix és Bochumi részvények. A közszép-piacz részvényei közül gelsenkircheniek a megnyitáskor javult 1/20%-ot elvesztették, ellenben hajózási részvények fedezésére 1/2%-kal emelkedtek. Általánosságban az üzlet a spekuláció tartózkodása következtében szűk korlátok között mozgott. A második tőzsdeidő kezdetén az irányzat a realizációk nyomása alatt ingadozó volt, főleg bányarészevényekben. Bankrészvények árfolyamai lemorzsolódtak. Ugyanebben a sorsban részesültek a hajózási részvények, melyek nyereségrealizációkra gyöngültek el. A harmadik órákban a helyi értékek piacának igen szilárd jellege volt. Kanada-Pacific részvények a legmagasabb heti árfolyamon jegyezték. A készpénzpiac ipari értékeink forgalma tulnyomóan szilárd volt. Phoenix-részvények szabad forgalomban 181.60-ig emelkedtek. Napi pénz 3 1/2, magánleszámítolási kamatláb 4 3/4%.

Zárlatok jegyeztetik: 4,2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.25, osztrák hitelrészvény 199.10, Déli vasut 31.25, orosz bankjegy 216.15, 4 százalékos orosz kölcson —, Disconto Commandit 168.40, Dinamit-truszt 153.10, Harpeni 195.40, Unifikált török járadék 93.40, 4,2 százalékos ezüst-járadék 96.—, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.75, Magyar koronajár. 92.50, Osztrák-magyar államvasut 140.10, Bécsi váltóár 85.05, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 187.75, Gelsenkircheni 190.75, Laurakohó 218.60. — Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) szeptember 4. 4,2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.10, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.80, Osztrák hitelintézeti részvény 199.25, Osztrák-magyar államvasut 140.40, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 20.47, Bécsi Bankverein 133.—, Villamos részvény 384.—, 3 százalékos magyar kölcson 75.80, 4,2 százalékos ezüstjárdék 98.—, Osztrák koronajár. 96.05, Magyar koronajár. 92.60, Osztrák-magyar bank 128.10, Déli vasut részvény 31.20, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.05, Párisi váltóár 81.45, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 285.—, Bányadt.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 4. 4,2 százalékos ezüstjárdék 97.75, 1860. sorsjegy 148.—, Déli vasut 31.20, 4 százalékos Aranyjárdék 98.—, Osztrák hitelrészvény 199.40, Osztrák-magyar államvasut 139.70, Olasz járadék 102.70, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.—, Nyugodt.

London, szeptember 4. Angol consol 81 1/2%.

Páris, szeptember 4. (Zárlat) 3,3 százalékos Francia járadék 94.55, Oszl. aranyjárdék 98.40, Magyar aranyjárdék 93.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 311.—, 5 százalékos marokkói járadék 497.—, 4 százalé-

kos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.75, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 87.95, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 493.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 91.95, 4 százalékos unifikált török jár. 94.82, Török sorsjegy 166.—, Török dohányrészvény 444.—, Osztrák földhitelintézet 10.69, Osztr. Länderbank 460.—, Magyarjelzálogbank 478.—, Banque de Paris 1432.—, Banque Ottomane 685.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 164.—, Meridionalvasut 652.—, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 618.—, Rio Tinto 1862. Sucrerie d'Egypte 35, Tula 412, Thomson Houston —, Urükányi köszén 125.—, Chartered 33.75, De Beers 550.—, East Rand 93.—, Jagersfontein —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 53.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.87, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.43, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16. Váltó Svájcra 1/8. Csek Londonra 251.55, Magánkamatláb 3 1/16. Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 4-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 135—136 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 136—137 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 137—138 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig.

Sertélszám: 1907. évi szeptember 2. napján volt készlet 38145 drb., 1907 szept. hó 3-án felhajtott 236 darab, 1907 szeptember 3. napján elszállított 208 darab, 1907 szept. 4. napjára maradt készletben 38173 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 4. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 231 darab sertés, 19 darab stüldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 580 darab sertés, — darab stüldő, — darab malacz, összesen 811 darab sertés, 19 darab stüldő, — darab malacz. Eladatott 811 darab sertés, 19 darab stüldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 163 darab sertés, — darab stüldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 108—111 fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 100—104 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 134—140 fillérig, életsúlylevonással 133—136 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, életsúlylevonással 132—140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, életsúlylevonással 132—140 fillérig. Belföldi stüldő — korona. Horvát stüldő 83—100 korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, étősúlyban értendő.) A vásár irányzata közepes, az árak szilárdak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 4. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dombi Lajos honvédfőhadnagy, okleveles középiskolai rajztanárt a kecskeméti ev. ref. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, Bartha Lajos okleveles tanítót a magyarhercepi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Fischer Gyula, Harbács Béla, Aczél István, Illés Mihály, Havranek Margit tanítókat, illetve tanítónőt az érdi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé, Viski József tiszadobi ev. ref. tanítót a majosházi állami elemi népiskolához ren-

HETI MŰSOR.

Szeptemb.	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Póvárosi Magyar Színház (Budai Színkör)	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
6 Péntek	Ahol unatkoznak	—	Bernát	A vig Nibelungok	Ocskay brigádörös	A vig özvegy	—	Rendnek muszáj lenni
7 Szombat	Antigone. Országgyűlési szállítás.	—	Nincs elvámolni valója?	A vig Nibelungok	Hoffmann meséi	A vig özvegy	—	—
8 Vasárnap	d. u. este Az ember tragédiája	—	Bernát Nincs elvámolni valója?	Gere Gabor Budapestön A vig Nibelungok	Az aranykakas Bob herceg	A vig özvegy	—	Orosz-torradalom Az élet komédiája

des tanítóné, Dimény Ilona okleveles tanítóné a dorna-
völgyi állami elemi népiskolához rendes tanítónévé,
Puza Zsigmond okleveles tanítót a rónafjai állami
elemi népiskolához rendes tanítónévé és a pécsi törvény-
szék elnöke Horváth Ferencz pécsi törvényszéki napi-
díjas szolgát a mohácsi járásbíróshoz hivatalszol-
gávé nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter
dr. Szabó Ernő győri állami főreáliskolai rendes
tanárt az aradi állami főreáliskolához, Sax Sándor dévai
állami főreáliskolai rendes tanárt az erzsébetvárosi állami
főreáliskolához, Peidl Imre dévai állami főreáliskolai ren-
des tanárt a szegedi főgimnáziumhoz, Héger Ferencz
löcsei kir. kath. főgimnáziumi rendes tanárt a bereg-
szási állami főgimnáziumhoz, Szendrei Zsigmond makói
állami főgimnáziumi rendes tanárt a munkácsi állami
főgimnáziumhoz, dr. Károlyi József zalaegerszegi állami
főgimnáziumi rendes tanárt a beregyszási állami főgim-
náziumhoz, Bucsy István zalaegerszegi állami főgimnázium-
i rendes tanárt a kecskeméti állami főgimnáziumhoz,
Besse Dávid losoncai állami főgimnáziumi rendes tanárt
a beregyszási állami főgimnáziumhoz, Hubertus Sándor
nagybányai állami főgimnáziumi rendes tanárt a lugosi
állami főgimnáziumhoz, özv. Magjerek Antalné szül.
Mihály Irma csikszerepai állami elemi iskolai tanítóné
a nagyzebeni állami elemi iskolához jelen minőségé-
ben és Zechmeister József csempezkopácsi állami
elemi iskolai tanítót a kismartoni, Kovács József bony-
réltalapi állami elemi iskolai tanítót pedig a csempe-
zkopácsi állami elemi iskolához jelen minőségükben
áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Altstädter
Zsigmond nagykanizsai lakos, valamint Róbert (Andor)
nevű kiskorú gyermeke csatádi nevének Ardóra kért
átválttatását megengedte.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (szeptember 3, szeptember 4) and locations (Duna, Tisza, etc.) with corresponding water level measurements in meters.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó tulajdonos.

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése
1907. szeptember 4-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése

Hazánkban időváltozás állott be. Nyugat felől
általános borulás, eső és hűsülődés indult meg,
amely reggeli 7 óráig kiterjedt az ország nyugati
felére. Az eső mennyisége helyenkint a 10, 20
mm.-t meghaladta és zivatarok is fordultak elő.
Keleten a hőmérséklet még magas. A maximum
Eszéken 24 C°, a minimum Bofalun 7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony, szeles, hűvös és többnyire esős
idő várható.

Table with columns: Allomás, Legnagyobb mín., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér. sőköl. max., min.

ÓVÁS!

Több száz utánozza az általam 4 éve helyből előkelt
pénzügyi értekezést az országban

butor-hitelosztályom

Nirdőtelít a n. é. közönség megfigyelésére. Nálam sem
váltó, sem részvényjegy, sem más ismert szö-
vetkezési költségek nincsenek.

Készpénzárban szállítok teljes lakberendezéssel 36
havi bank-törlesztésre

300 koronáig fizetendő havi 10 korona

700 20

1000 30

lízis 6% a tőkével annó kamattal. Előleg 5%

Fránktás vidékre is. Szállítás vidékre is.

Bartók Farkas asztalos- és kárpitos-
ipari árnk raktára

Epest, VII., Király-u. 13. (Goszda-palota II. és III. udvar.)

Butoralbam árjegyzékkel 60 fillér.

Férfiak!

Feltétlen gyógyhatást nyújt
a párisi világhírlíró
nagy aranyéremmel kitün-
tetett Dr. Borsodi-féle
szabadalmazott villamos
szerkezet. Elegendő a
szerkezetet a testen hor-
títani, a hatás elmaradha-
atlan. Kívánatra használati
utasítás 60 fillér bélyeg
beküldése ellenében. Köz-
ponti szétküldési telep:
Berger és Társai Dohány-
utca 39. 26702

Fogak

gondozása

gyermeknekél
és felnőtteknél

Közhasználatra írta:
dr. Árkövy József

Számos a szöveg közé nyo-
mott és színezett könyve-
matu ábrával. Ár 2 kor.

Kapható az ATHENAEUM
r.-társulat kiadóhivatalá-
ban, Budapest, VII., Ra-
kóczi-út 54. sz. és minden
hazai könyvkereskedésben.

**Első Alföldi Cognacgyár Részv.
Társaság és Szeszfőző-gyár
Kecskeméten.**

Legfinomabb különlegességei:
Radiál-Elixir.

**48-as likör,
menyecske likör,
baraczk-pálinka.**

**Kecskeméti 7-es gyomorkeserő.
Barack-cognac.**

**Barack-crème.
Tulipán-cognac.**

Tulipán-likör.
Mindenütt kapható!

Nem mind arany, ami fénylik,
de fényesebben nem lehetett még vala-
mit jobban bebizonyítani, mint, hogy az

Alföldi fehér kereszt

sós borszesz

a legkitünőbb háziszser,
mely nem hiányozhat egy uri családnál sem.

Az Alföldi fehér kereszt

sós borszesz

erősítő tulajdonsága
különösen a masszázssal alkalmazható. Nyári
fürdőzések, kirándulások alkalmával igen ajánlatos, ha
kéznél van egy üveg

Alföldi fehér kereszt - sós borszesz.
Sokoldalúságánál fogva megbecsülhetetlen az

Alföldi fehér kereszt

sós borszesz.

Az Alföldi fehér kereszt sós borszesz egyedüli gyártója az
Első Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság
Kecskeméten.

Ó. cs. és kir. tisztelegő József főherceg kamarai szállítója,
Kapható mindenütt.
Postán utányvétellel vagy a pénz előzetes
beküldése után.

Óriási próbaüveg 40 fillér.
Nagy üveg 1 kor. Egész nagy üveg 2 kor.
Budapesti főraktár:
Lederer, Magyar Király' gyógytára
V. ker., Marokkói-utca 2. szám

Advertisement for Müller's hair oil. Text includes: 'A legújabb hajlök és hajszívósak', 'MÜLLER J. L.-féle Brise de Violettes', 'legkedveltebb ibolya illat', 'Férfiak és szőke nők', 'Ruhát és hajkeféket nagy választék.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtökön, 1907. szeptember 5-én.

Nemzeti színház

Hamlet. Tragedia 5 felvonásban. Írta Shakespeare, ford. Anany János... Kezdeté 7 óraker

M. Kir. Operaház

Fárva

Vígshíház

Déryné ifiasszony. Vígjáték 8 felvonásban. Írta Herceg Ferencz... Kezdeté fél 8 óraker

SALOME.

Színkép 1 felvonásban. Írta: Wilde Oszkár, Ford.: Szini Gy... Kezdeté fél 8 óraker

Uránia színház

A bácskaiak. Kezdeté fél 8 óraker

Király színház

A vig Nibelungok. Operett 3 felv. írta Rideamus... Kezdeté fél 8 óraker

Főv. nyíriszínház

Carmen. Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzette Bizet... Kezdeté fél 8 óraker

Magyar színház

A vig özvegy. Operetta 1 felvonásban. Írták Leon és Stein... Kezdeté fél 8 óraker

Vá osligeti Nyári Színház

Rip Wan Winkle. Operetta 3 felvonásban... Kezdeté fél 8 óraker

„APOLLO“-SZÍNHÁZ

Nagy tengeri hadgyakorlat Edward király jelenlétében... Kezdeté fél 8 óraker

Nászajándékok

jubileumra dísz tárgyak, óv-eszközök, műipari cikkek részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN

műorás ékszerterlepen Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em. Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Cirkusz Beketow

Városliqet. Ma este 9:18 óraker folytatása a nagy Nemzetközi díj- és versenybirkózásnak. Díj 8000 korona.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-út 63. szám. A díszesen átalakított helyiségben naponta rendkívül változatos előrendű attrakciókból álló fényes új szeptemberi műsor.

FOLIES CAPRICE.

REVAY-UTCZA 18. Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SÁNDOR. Az előadás kezdete 1/29 óraker.

Gärtner Ágoston

elektrotechnikai cikkek raktára és izzólámpa-kereskedés BUDAPEST V., Wurm-utca 3. sz. Szénszálu izzólámpák. Economical-lámpák. Wolfram-lámpák. Nernst-lámpák.

ALKALMI HARMONIUM.

vétel amerikai rendszerűek. Iskolák és magánosok részére a legolcsóbb árban kaphatók: Wágnér a „Hangszer- királyné” Budapest, József-körút 15. sz.

A fürdő egész éven át nyitva van!

Báró KOZMITZA, ezelőtt MATTONI-féle „Erzsébet-Sósfürdő” téli és nyári gyógyhely Budapest—Kelenföld, villamos vasút-közelkedés. A gyógyhely forrásai ajánlatok: a belek bántalmainál, alhasi és által. vérhósgégnél, májbajoknál, aranyégnél, túlságos elhízásnál, köszvényégnél és női bajoknál. Központi gőzjűtés, villamvilágítás, pensió-rendszer.

A legújabb rendszerű Hangszer-Hitelosztály

megnyilt, mely minden hitelképes vevőnek alkalmas ad kölcsönzárban zongorát részletfizetésre venni, mert a zongorát egy előkelő bank kifizeli és a vevő a banknak marad adós. anélkül, hogy a részletfizetéseknél szokásos 6-8%-os Árfelemelést volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut, mintha készpénzzel vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmóniumot, cimbalmot hegedűt, vagy bármely hangszert.

FOVAROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17. U. műsor. SEVERUS SCHAEFER a zsonlórok legkiválóbbja. HARRY LICKSON csodálatos kutyá idomítása. HANS HAUSER a hírneves müncheni humorista. LES STAR BELL francia duettisták. Sisters Dejo. Mozarabur, Hampton és Baumann. Továbbá: 12 attrakció. Az előadás kezdete esti 8 óraker.

ŐS-BUDAVARA

FRIEDMANN ADOLF igazgató. Utolsó hét Utolsó hét! Ma csütörtökön, szeptember hó 5-én. Még csak pár napig fellépnek a közkedvelt THE CUBANS Kuba szigeti ének és tánc duettisták. A gyönyörű szép kubai asszony. Ezenkívül elsőrangú variété műsor. A nemzetközi női díjbirkózó verseny 20-ik napja. Morközések és döntőmérkőzések a 8000 korona díjért és az 1907. évi világajnokságért. Parisiana: Még csak rövid ideig: Az ágy. Moulin Rouge, Kinematográfuszínház, Fontaine Lumineuse stb. stb. Belépődíj este 9 óráig 60 fillér azontúl 1 korona. Kedvezményes jegyek a tőzsdékben kaphatók. Holnap érdekes döntőmérkőzések!!

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 8. sz. ahol szemüvegek és látosüvegek is legolcsóbban kaphatók. Ingyen Arjegyzék bérmentve.

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyáraiból, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérletetők Keresztély hírneves zongoratermében Budapest, Váci-körút 21. sz.

Az összes fővárosi és vidéki
elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-,
kereskedelmi és magán iskolákban
használatban levő

tankönyvek és segédkönyvek

a legújabb kiadásokban kaphatók

Magyarország legrégebbi és legnagyobb
tankönyvkereskedésében:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Flai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

Postai megrendelések a beérkezés napján elintéztetnek.

Párisi világiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy Dveg ára K 2.80. Az udvari istállóknak továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtti és után való erősítésre és gyógyításra, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírás a traktárokban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak ezen védjeggyel valódi. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-
utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

CSENDES OTTHONOK.

— REGÉNY —

Írta: K. LARSEN,

20

Ez a három kicsi levél, mely ott feküdt a kandalló párkányán utra készen, ezek voltak a hírnökök, hogy jelentsék, hogy a terminus lejárt és neki újból kell kezdenie az életet.

Egész boldogan mosolygott abban az ér-
zésben, milyen sokat is nyert ezen az uton;
nem tudta ujjain szóval megmondani, hogy
mit nyert, az ugyan sem tudta volna előszá-
mlálni, de azért ezt érezte belsejében. Ez a pom-
pás nap pedig, amely egy egyedüli tervet foglalt
magába, úgy állt előtte, mint egy ünnepélyesen
díszített kapu, melyen keresztül jut majd a
többihez.

Szivarra gyújtott és hosszasan elmerülve
gondolkozott. Szemét a levegőbe függesztette s
a kék fellegeket nézte, melyek imbolyogva száll-
tak tova.

Még újból álmodozni... ezt is megtanulta
utazásai alatt. Megtanulta, de nemcsak a kis
svájci hegyvárosokban, melyek egész multját
magukba zárták, hanem a nagy világ közepette
is, ahol fürgén és buzgó dolgozói jövőjén.

Megelégedetten, nyugodtan és boldog vá-
rakozásban ment el később Kiar a szállóból,
hogy Antónia számára megvegye az ajándékát.

A Szajna balparton egy antikváriusnál
ékszert talált, mely a tizenkilencedik század
elejéről származott és hatalmasan vonzotta őt.
Egy finoman áttört arany kallier volt, a lánc-
szemekbe pedig csiszolt lapis lazuli kövek be-
foglalva. Vékony, sodrott aranylánczocskán
pedig aranyba foglalt lapis lazuli-könyvek
függtek.

A kis francia kereskedő a szépen foglalt
kövekre mutatott:

— Mintha asszonyszemek lennének, ara-
nyos szemöldökök alatt.

Kiar hallgatott, de azt gondolta, hogy ő
ismer olyan szemeket, amelyek lelket kapott
lapis lazuli kövekre emlékeztetnek.

Az antikvárius az ékszert a keze fejére
tette, hogy megmutassa milyen szépen érvé-
nyesülne az egy nő nyakon.

Lapis lazuliban temperamentum van —
mondta mosolyogva.

Kiar az ékszer után nyúlt, hirtelen azon-
ban visszatolta.

— Nem, ezt nem volt szabad neki haza-
vinni!

A lapis lazuli, szemével való összehason-
lítása, ez Falsené volt. Ő fedezte fel és a híres
órát is ő ajándékozta, mely már közel husz év
óta mutatja a pergő időt.

És Kiaron hirtelen erőt vett a kínzó gyű-
lölet és a harag Falsené iránt, aki ezt a gyönyörű
asszonyt a magáénak mondhatja.

Az övé nem lehet, és — Kiarnak nagy
fáradtságába került, hogy a kis élénk keres-
kedő előtt elhalkolja izalmát — de nem is fogja
megtartani.

Az antikvárius meglepődve nézett rá, úgy
hogy kénytelen volt egész magyarázatba bő-
csátkozni, hogy hirtelen mért nem veheti meg
többé az ékszert. A második meg folyton na-
gyobb buzgalommal igyekezett őt rábeszélni s
egyre különösebbnek találta Kiar kifogásait.

Hogy végül is szabadulhasson Kiar, nagy
sebtiben megvett egy emailrozott dobozt; ezt
neki ajándékozhatja, ámbar ennél hiányozni
fog a személyesnek vonatkozása, melyet olyan
nagyon szeretett volna ajándékban kifejezni.

De végre kiszabadult az üzletből és kint a

Pénzszekrények

egy darabból álló könnyűvel legelőnyösebben besze-
rezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM

ezek pénzszekrényeknek és trezorokéknak a
magyarországi vezérképviseleténél

NEY és EPSTEIN cégél,

BUDAPEST, VI.,
Podmanlyka-utca 4.

Képviselek minden városban keresetnek.

ÁRJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.

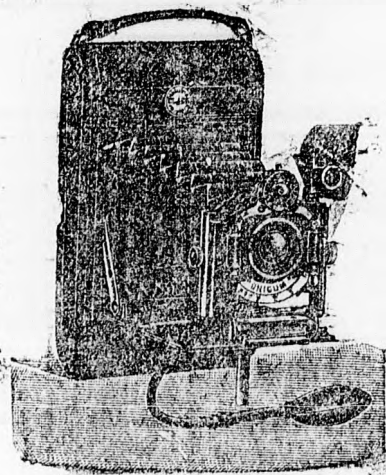
Régi szerkezeteket cseréképen átvesztünk.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED cég

FÉNYKÉPÉSZETI OSZTÁLYA

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 30. szám.

8 x 10 1/2 cm-es
film és 9 x 12 cm-es
lemezfelvételre be-
rendezve.

Méretel
19 x 11 x 4 1/2 cm.
Súlya
kb. 750 gramm.

II-DIK SZÁMU KÜLÖN MINTA.

Ezen kamara beállítása csavarhajlítással történik és pedig 1/2 m.-től vég-
telenségig. Magas és oldalt állítható előrésszel, megbízható pneumatikus és
új kiállítás. Olcsó, de amélttel teljesen tökéletes gép, mely az 1/10. másod-
perczig szabályozható Bausch és Lomb-féle Unicumzárrel van ellátva.
Kettős fenék kihúzás, elhajlítható brillanskereső. Két csavaranya. Igen
finom áthúzat. A készülék ára finom rapid-aplanáttal, homályos üveggel,
2 db fémkazettával és teljes felszereléssel film és lemez felvételekhez

160 kor., fizethető 8 koronás havi részletekben.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

széles parton, a magas, kék ég alatt Kiar egé-
szen hangosan így szólt önmagához:

— Falsen Henrik feleségét a bájós Antónia
asszonyt szereti és kívánja. Telve fiatal ujjon-
gással mondta ezt, ujjongó örömmel, hogy
ilyen fiatalosan érez.

Midőn Kiar keresztül haladt a Louvrén,
egy csapat dán turistára akadt, akiket ismert.
Legnagyobb meglepetésére nem találta kel-
lemetlennek ezt a találkozást.

Hallgatta beszédjüket, Párisról és a sok
tervről, melyet szöttek és melyet keresztül
akartak vinni.

Ugy hangzott ez a beszéd, mint egy las-
san csörgedező patak, mely a gondolatait nyu-
galomba ringatja. Az ő buzgó meghívásuk
által elesett attól a miniatúr határozatlanságtól,
hogy hol ebédeljen. Hagyta hadd czipeljék,
velük csinált mindent, teljesen elfoglalva attól
az érzéstől, hogy a másoktól teljesen ismeret-
len, láthatatlan világot, melyet bensejében hord,
egymaga bírhatja.

Ez az érzés követte egész utazásán haza-
felé.

Megváltotta jegyét, elutazott, az ujságok-
ban lapozgatott, reggelizett és beszélt az
egyikkal, vagy a másikkal néhány szót. De
ezek csak mind apró kirándulások voltak,
amelyről mindig visszatért ahhoz a csodálatos-
hoz, mely a többi előtt el volt rejtve és csak
egyedül az övé maradt.

Mialatt a vonat a belga határon veszte-
gelt, lent járkált az emberek között.

Halkan önmagától kérdezte: a politikus
ez? A valóság embere vagyok-e? Ő az, ki
haza érkezik, az egész valója eltelve az alko-
tástól, a praktikus, mélyen érzett emberiség
iránti cselekvéstől?

(Folyt. köv.)

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon

ALAPÍTTATOTT 1825.

Magyarországi fiók:

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
(Standard palota.)

Evi bevétel : 86.000.000 korona
Kiválti nyereségrészek : 170.000.000 „
Vagyoni : 286.000.000 „
Halálesetek folytán kifizetve : 600.000.000 „

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei

Kétségtelen biztonság — Alacsony díjak. — Szabad vllágkötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. — Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háboru-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek

„King“ vadászöltöny K 32

„Burberry“

világhírű angol vízmentes, könnyű és porózus szövetből készült

Burberry vadászöltöny „King“ minden színben K 48.—

Burberry vadász-köppeny K 50.—

Burberry Hubertus vadász-sportkabát K 48.—

Loden vadászöltönyök nagy választékban K 32.— től felfelé csakis

KOCH TESTVÉREK

Budapest 26.
legnagyobb férfi-, flu- és gyermekruha-áruháza Károly-körút

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-láncok,
ÉKSZEREK
OSEKÉLY

RÉSZLET-
FIZETÉSRE.
DIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám
az udvarban.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekély részletfizetésre.

Ügyes,
fiatal takarítónő főlvétetik
la kás és 10 forint fizetés
sel R ákóci-ut 30. II. 5.

Minden szőlőbirtokosnak elengedhetlen olvasmány a

„Borászati Lapok“

Magyarország leggazdagabb tartalmu és legolcsóbb szőlészeti és borászati szaklapja, mely kitartással küzd a szőlőművelők anyagi érdekeiért.

Évenként több diszes műmellékletet ad.

A „Borászati Lapok“-ból minden érdeklődőnek 3 héten át küld díjmentesen mutatószámot annak kiadóhivatala (Bpest, IX. Üllői-ut 25.)

A lap előfizetési ára: Évenként 12 korona. Félévenként 6. kor. Negyedévenként 3. kor.

BUTOR

képzésért vagy részletfizetésre legjólányosabb áron
Ehrenreuz és Fuchs testvérekéknél
Budapest, VI. Teréz-körút 6f. sz
Telefon 66-59.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

NERI AKIKES NOKNEK

Magasabb helyen és idült folyásonál befecskenedés nélkül legbiztosabb vízgyűjtőnek a

SANID TOKOCSKAK

bizonyított. Egy dobozt (100 labdas) használati utasítással 6 kor. utánvétel mellett. Kiszáradó anyagok és fennmaradástól egyedül biztos az a híres Dr. FARKAS-ÉLELEK

erőltetőcsok. 1 évig ára 10 korona, küld a

„MAGYAR HIRALY“ gyűjtemény, Budapest V. Károlykört. 6 sz.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dalok.

1.

Gyere velem asszony
Ki a napsütésbe,
Kacagó tavaszba,
Tüzes ölelésre
Gyere velem asszony!

Kütlünk majd ketten
Az Amo partjára,
Olvadó sóhajra,
Muzsikáló, csókos
Meghiitt suttogásra.

Gyere velem asszony
Ki a füzesekbe,
Fölguyjtom még egyszer
Lankadó szerelmünk
Mécsét tüzezebbre...

Gyere velem asszony!

2.

Ti csudaszép olajfaerdők
Es ti sötétlő cziprusok:
Egy virágzó tavaszi estén
Valamit nékem sügtatok.

Szellő se libbent, csak úgy rezgett
Szívemen át egy sejtelen,
O ti szerelmes czipruserdők,
Mondjátok, mi lesz most velem?

Vidor Macezi.

(A pápák nemzetisége.) A pápák legnagyobb része olasz ember volt, ami természetes is, mert a bibornokok legnagyobb része olasz. De azért ült a pápai széken más nemzetiségi ember is. Német

születésű pápák voltak: V. Gergely (996—999), aki Ottó karintiai herceg fia volt, II. Kelemen (1046—1047), aki azelőtt Bamberg püspöke, II. Viktor (1053—1057), aki Eichstätt püspöke volt és az elzászi származású IX. Leo (1143—1154), XIV. Kelemen pápáról is azt mesélték, hogy Leobenben született, Lange Gottfriednak hívták és fiatal korában nyomdász volt, kiderült azonban, hogy ez nem igaz, mert XIV. Kelemen egy riminai sebész fia volt, tehát olasz ember és soha sem hívták Lange Gottfriednak. — Hollandiai származású pápa is volt egy: IV. Adorján (1522—1525), aki Utrechtben született. — Spanyolország két pápát adott a katolikus világnak. Spanyol születésű volt VIII. Gergely (1119—22), azelőtt Braga érseke és III. Kalix (1455—1458), azelőtt Valencia püspöke. — Angol ember volt III. Adorján (1154—59), görög származású V. Sándor pápa (1409—1410), előbb Kandia érseke. — Az olaszokon kívül a francziák közül került ki a legtöbb pápa. Ilyenek voltak: II. Szilveszter (999—1003), aki auvergnei ember volt, II. Kalix (1194—1224), azelőtt Vienne érseke, VI. Orbán (1261—64), IV. Kelemen (1265—68), IV. Márton (1281—85). Mikor a pápák székhelye Avignon volt, természetesen csupa franczia pápa uralkodott. Ebben az időben pápák voltak: V. Kelemen (1305—14), azelőtt Bordeaux érseke, XXII. János (1315—1334), VII. Benedek (1334—1342), VI. Kelemen (1342—1352), VI. Innoncent (1352—62), V. Orbán (1367—70), X. Gergely (1370—73), és VII. Kelemen (1373—94). — Portugáliai származású pápa XXI. János volt (1267—77). A többi pápa mind olasz volt.

(Hűvös lakások.) Sokat próbálgatják annak a módját, mikép lehetne nyáron lehűteni a lakásokat. Épülettörténetekben, ahol a falak vastagok, természetesen vannak hűvös helyiségek. A műszaki berendezések haladása sokat lendített ezen a dolgon, s például különleges készülékek segítségével Budapesten a szent László-kórház, sőt egyik nagy kávéház is hűtött levegővel láthatja el helyiségeit. Sajnos, hogy ezt a módot drágasága miatt közönséges ember egyáltalában nem alkalmazhatja a lakásában. —

A vegyészeknek van most reményük a kérdés megoldására a folyékonyvá tett levegő alkalmazásával. A folyékony levegő ugyanis elpárolgásánál rendkívül erősen hűt. Ha tehát a levegő folyóssá tételét kellő olcsón bírnók eszközöznél, akkor a kérdés is meg volna oldva. Gyermekjáték volna ugyanis olyan eszközt szerkeszteni, a melylyel a megfordítottját érnék el annak a hatásnak, amelyet lakásainkban tél idején a kályhák kifejtének. Sőt nem is tartjuk lehetetlennek ezt már a közel jövőben sem. Hisz ma egy kiló folyékony levegőt már 1—2 koronáért elő tudnak állítani, ezzel pedig nagy szoba levegőjét lehet lehűteni. Ha tehát a folyékony levegő előállítás költségei még olcsóbbá lesznek, meg lesz oldva a lakások nyári lehűtésének fontos kérdése.

(Mennyit ér egy ember?) Dr. Holt Erastus portlandi tanár tanulmányt írt az ember gazdasági értékéről. Szerinte minden koru embernek megvan a maga gazdasági értéke. És ez nem aszerint változik, hogy kinek mennyi a pénze, az ingó és ingatlan vagyona, hanem csak attól függ, hogy az ember milyen idős, mennyire fejlett és egészséges. Dr. Holt számítása szerint az egy esztendő, jól kifejtett gyermek gazdasági értéke 347 korona 15 fillér. Az egy és négy esztendő közötti 2892 korona 68 fillér. A 4—9 éves gyermeké 7554 korona és 96 fillér; a 15—19 évesé 15.096 korona 35 fillér. Tovább aztán így változik az ember értéke: 10—24 évnél 15923 korona 55 fillér; 25—34 évek között 14.761 korona 70 fillér; 35—44 évig 13.092 korona 95 fillér; 44—54 év táján 10.390 korona 45 fillér; az 55—64 éves korában 4903 korona 70 fillér; a 64—69 évek között 2427 korona 80 fillér és így tovább. Holt számítása szerint az ember gazdasági értéke születésétől kezdve folytonosan emelkedik huszonnégy éves koráig, amikor a legnagyobb. Ezentúl fokról-fokra, jobban mondva évről-évre, hanyatlik annyira, hogy például a kilenczven esztendő ember gazdasági értéke már csak 410 korona, tehát csaknem annyi, mint az egy éves gyermeké. Mindenesetre szó fér még ahhoz, hogy honnan vette az amerikai tudós ezeket a számokat, de erről már ő felel.

1891. biz
csak a
női l. sz
tul nagy
utánvétel
Tal

9 30
8 00
7 30
6 50
7 10
1 47

7 00
13 44
8 20
7 40
8 53
10 50

7 25
12 04
8 15
6 87

7 35
12 19
8 37

7 30
6 15

Párt

10 15
8 00
8 00

10 00
1 40

9 30
12 50
11 40

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-láncok,
ÉKSZEREK

OSEKELY

RÉSZLET- FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST,
IX. FERENCZ-KÖRUT 41. SZ.

Képes-árjegyzék ingyen. Osekely részletfizetésre.

1902. 1903. 1904. évben 18 első díjjal kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)

Teljes jótállás kitűnő cséplésért!

KALLAI LAJOS-féle
bírnévs villamos benzinko
mobil cséplőgépek,
melyek gépész nélkül bárki által
könnyen üzemben tarthatók, legjobban ajánlatok.

GOZGÉPEK BECSERLÉTTETNEK.

Even motorok több 100 példányban kitűnően mű-
ködnek az ország minden részében. Többek között:
Kozma József Kadarkut, Somogygye.
Tóth Péter hagi földbíró okos, Csantavér, B. R-m.
G. Biró József földbíró okos, Ozegled, Pestgye.
Olcsó árak részletre. Árjegyzék ingyen.

Szülők figyelmébe.

A KOVACS-féle középisk. tanulók ott-
homában, Nagymező-
utca 21., a fiuk egész délután gondos
tanári felügyelet alatt vannak.

Korrepetáción kívül: séta, játék,
sport, idegen nyelvek és zenetanítás

Magántanulók előkészítése a vizsgára
Tandij 30 korona havonként.

ISKOLAKÖNYVEK

BUDAPEST SZÉKES-
FŐVÁROS S A VIDÉK
ÖSSZES ISKOLAI
SZÁMÁRA KAPHA-
TÓK.

Gimnáziumi, reáliskolai, felsőbb leány-
iskolai, polgári fiu- és leányiskolai,
kereskedelmi iskolai épen úgy, mint
elemi iskolai stb., stb.

SINGER és WOLFNER
Könyvkereskedésében
Budapest, VI., Andrassy-ut 10. sz.

Szenzációs újdonság!

«FAVORITE»

beszélő-gép és lemezek, két oldalt
bejátszva. Gazdag műsor:

Schmutzer Testvérek
Budapest,
VIII., József-körut 26. szám.

Egyedüli nagybani elárúsítója a Favorit beszélőgép
és hanglemezeknek Magyarország részére. Gyors és
lelkisimrekes kiszolgálás. Árjegyzék ingyen

Viszontelárasítókknak nagy árkedvezmény.

Új találmány öröm mindenkire,

A GYOMORBÁJT ostromában kőből
a Takács-féle ezüstbeágyazott állítható
gyomorvédő óv, amely egy különleges
gyógyulással bélelt a gyomor magasságá-
ban töltés szerint állítható, kényelmes,
a testen alig érezhető ruha féle, egész-
égre csak annak lessz állandó, aki
ezt viseli, a nyári meleg éjszakák nem
szabad, nyugodtan aludhatik lakáro
nélkül, mert nem csak hogy megakadályo-
zza az elhárítja a gyomor és has. működési
eredő betegségeket, de a halálhoz köz-
előtti gyomor-összehúzó hasmenést,
hasonkharást stb. azonnal megszünteti,
a betegséget szinte kiszívja, hatása rögt-
től, bizonyítja a folyton érzékz hálát írtak és orvosi nem-
csak ajánló, de orvosi rendelési kitételesek. Ára férfi vagy
női I. számú mely legtöbbre alkalmas 4 kor. II. számú
tul nagy körv termékekre 5 kor. a pénz megkötődése vagy
utánvéttel megkötödi a törvényes egyedül készítő. Csímo:
Takács Dániel Nagyvárad, Borompó-utca.

Várad - Velencei
műkertészet és rózsatelep

Nagyváradon.

Legnagyobb és legelőcsőbb kertészeti telep az egész or-
szágban. 200.000 drb. szőlőültvény, 200.000 drb. Rózsák portális,
100.000 drb. gyönyörű koronás gyümölcsfa, 200.000 drb. nemes
rózsa, 100.000 drb. dísz- és sorfa, díszcserje, bámulandó jutányos
áron kapható. Virágminták: u. m. Csokrok, koszorúk, a legelő-
sebben készítenek.

A parkalkítás és tőkertészet telepnek egy különle-
ges szakmáját képez. Elvállalják terv és költségvetés szerkeszté-
sét, parkok, díszkertek, nyilvános sétányok, ligetek és gyümölcs-
kertek alakítását és teljes kivitelét. A szükségletű anyagot a
belleltésekhez, terjedelmes és minden igényt kielégítő faisko-
lám szolgáltatja. Árjegyzék ingyen és bérmentve küld a
Várad-velencei műkertészeti és rózsatelep Nagyváradon.

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés
Budapest és Wien.

valamint a magyar királyi államvasutak és az azon túl fekvő csatlakozó vasutak által megnevezett állomással között.

9 30	9 10	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	1 45	1 10	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	1 00	10 05
9 00	8 45	érv. Bruck-Királyhidán át	8 50	8 15	érv. Ujvidék - - - - - ind.	7 55	6 25
		érv. Wien Sth. - - - - - ind.			érv. Belgrád - - - - - ind.	5 41	
7 30	1 50	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	2 10	9 55	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	9 05	1 30
7 55	10 10	érv. Graz Sth. - - - - - ind.	6 41	1 15	érv. Zágráb m. a. v. - - - - - ind.	1 50	4 25
					érv. Fiume - - - - - ind.	9 10	9 15
7 10	8 30	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	12 40	9 10	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	1 00	9 15
1 47	10 20	érv. Ruttka - - - - - ind.	6 59	4 45	érv. Pécs - - - - - ind.	6 27	8 44
	8 55	érv. Brassó - - - - - ind.	10 05	8 06			
	11 25	érv. Berlin (Friedrichstr.) - - - - - ind.	4 59	11 21			

Janus 28. szeptember 1. Janus 15. szeptember 15. Janus 14. szeptember 14.
Janus 15. szeptember 15. Janus 16. szeptember 16. Janus 28. szeptember 1.

7 00	8 15	11 00	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	11 50	1 50	10 20
13 44	7 32	8 48	érv. Kassa - - - - - ind.	11 10	9 50	8 15
8 20	10 19	8 40	érv. Csorba - - - - - ind.	10 23	8 55	9 27
7 40	8 15	11 00	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	1 50	9 55	
8 53	11 19	11 29	érv. Munkács - - - - - ind.	4 01	9 31	
10 09	7 29	10 59	érv. Lemberg - - - - - ind.	6 25	7 20	
7 25	8 25	9 15	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	1 55	9 55	
8 04	8 45	9 18	érv. Debrecen - - - - - ind.	8 57	4 43	
8 55	9 37	8 59	érv. Szatmár-Németi - - - - - ind.	8 20	9 31	
8 57	9 50	9 50	érv. Maramarosziget - - - - - ind.	11 58	11 58	
		4 40	érv. Stanislav - - - - - ind.	6 55	6 55	
7 25	8 00	9 00	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	1 10	9 35	
12 12	6 54	6 54	érv. Arad - - - - - ind.	8 18	4 18	
4 27	11 13	11 13	érv. Gyulafehérvár - - - - - ind.	9 57	11 58	
	11 50	11 50	érv. Botarost - - - - - ind.	15 00	15 00	
7 25	8 55	9 15	Ind. Budapest k. p. a. - - - - - érk.	7 50	1 50	9 55
8 15	10 00	8 55	érv. Kolozsvár - - - - - ind.	11 10	8 25	12 50
	9 25	9 25	érv. Bukarest - - - - - ind.	8 05		

Magyar királyi államvasutak.
Érvényes 1907. évi május hó 1-től.
Közvetlen vonatok összeköttetés

Páris--Ostende--Wien--Budapest--Belgrád--Sofia és Konstantinápoly (illetve Orsova--Bukarest--
Constanza és Konstantinápoly) között.
Marihaggen át.

10 15	11 30	Ind. Páris - - - - - érk.	11 30	11 30	Ind. Páris - - - - - érk.	11 30
8 05	10 20	érv. Ostende - - - - - érk.	8 55	8 55	érv. Basel - - - - - érk.	6 15
8 05	9 45	érv. Wien Wb. - - - - - érk.	9 00	9 00	érv. Zürich - - - - - érk.	8 10
		érv. Wien Sth. - - - - - érk.	9 10	9 10	érv. Innsbruck - - - - - érk.	7 10
					érv. Wien Wb. - - - - - érk.	7 25
					érv. Wien Sth. - - - - - érk.	6 45
					érv. Budapest k. p. a. - - - - - ind.	2 10

Páris--Basel--Zürich--Innsbruck--Wien--Budapest, Berlin--Budapest,
Budapest--Belgrád (Saloniki)--Sofia és Konstantinápoly között.
Bruck-Királyhidán, illetve Ruzsán át.

10 15	11 30	Ind. Páris - - - - - érk.	11 30	11 30	Ind. Páris - - - - - érk.	11 30
8 05	10 20	érv. Ostende - - - - - érk.	8 55	8 55	érv. Basel - - - - - érk.	6 15
8 05	9 45	érv. Wien Wb. - - - - - érk.	9 00	9 00	érv. Zürich - - - - - érk.	8 10
		érv. Wien Sth. - - - - - érk.	9 10	9 10	érv. Innsbruck - - - - - érk.	7 10
					érv. Wien Wb. - - - - - érk.	7 25
					érv. Wien Sth. - - - - - érk.	6 45
					érv. Budapest k. p. a. - - - - - ind.	2 10

